

KESTÄVÄÄ TYÖTÄ

Lassila & Tikanoja
Tilinpäätös 2013

Sisältö

Hallinnointi	3
Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2013	3
Palkka- ja palkkioselvitys	18
Hallituksen toimintakertomus	23
Tilinpäätös	46
Konsernin tuloslaskelma	46
Laaja konsernin tuloslaskelma	47
Konsernitase	48
Konsernin rahavirtalaskelma	51
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	53
Tilinpäätöksen liitetiedot	55
Emoyhtiön tuloslaskelma	122
Emoyhtiön tase	123
Rahoituslaskelma	126
Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot	128
Voitonjakoehdotus	143
Tilintarkastuskertomus	144
Tietoa sijoittajille	146

HALLINNOINTI

Lassila & Tikanoja Oyj on Suomessa rekisteröity julkinen osakeyhtiö, joka on listattu NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä. Lassila & Tikanoja noudattaa päätöksenteossaan ja hallinnossaan Suomen osakeyhtiölakia, julkisesti noteerattuja yhtiöitä koskevia muita säädöksiä sekä Lassila & Tikanoja Oyj:n yhtiöjärjestystä.

Lisäksi Lassila & Tikanoja noudattaa NASDAQ OMX Helsinki Oy:n sisäpiiriohjetta ja Suomen listayhtiöiden hallinnointi- ja ohjausjärjestelmiä koskevaa Corporate Governance -suositusta.

SELVITYS HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTelmäSTÄ 2013

Lassila & Tikanoja Oyj (L&T) noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistyksen 15.6.2010 antamaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia. L&T ei ole poikennut koodin suosituksista. Koodi on saatavilla Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n kotisivuilla osoitteessa www.cgfinland.fi.

Tämä selvitys on laadittu hallinnointikoodin suosituksen 54 mukaisesti. Selvitys esitetään hallituksen toimintakertomuksesta erillisenä. L&T:n tarkastusvaliokunta on käsitellyt selvityksen. Koodin lisäksi L&T noudattaa hallinnossaan Suomen lakeja ja säännöksiä, yhtiöjärjestystä ja NASDAQ OMX Helsingin sisäpiiriohjetta.

Konsernitilinpäätös ja osavuositarkastukset on laadittu EU:n hyväksymien IFRS-raportointistandardien, arvopaperimarkkinalain, Finanssivalvonnan asettamien standardien ja NASDAQ OMX Helsingin sääntöjen mukaan. Toimintakertomuksen ja emoyhtiön tilinpäätöksen laadinnassa on noudatettu kirjanpitolakia ja kirjanpitolautakunnan ohjeita ja lausuntoja.

Hallinnosta ja toiminnasta vastaavat yhtiökokous, hallitus ja sen kaksi valiokuntaa sekä toimitusjohtaja johtoryhmän avustamana.

YHTIÖKOKOUS

Yhtiökokous on Lassila & Tikanoja Oyj:n ylin päättävä elin. Yhtiökokous päättää sille osakeyhtiölain mukaan kuuluvista tehtävistä, kuten tilinpäätöksen vahvistamisesta ja osingonjaosta, vastuuvapauden myöntämisestä hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle sekä hallituksen ja tilintarkastajan valinnasta ja heille maksettavista palkkioista.

Varsinainen yhtiökokous pidetään vuosittain huhtikuun loppuun mennessä. Ylimääräinen yhtiökokous kutsutaan tarvittaessa koolle käsittelemään tiettyä yhtiökokoukselle tehtyä ehdotusta. Yhtiökokouksen kutsuu koolle yhtiön hallitus.

Lassila & Tikanoja Oyj:n kullakin osakkeella on yksi ääni. Äänioikeutta on yhtiöjärjestyksellä rajoitettu niin, ettei kukaan osakkeenomistaja ole yhtiökokouksessa oikeutettu äänestämään enemmällä kuin yhdellä viidesosalla kokouksessa edustetusta äänimäärästä.

Osakkeenomistajat kutsutaan yhtiökokoukseen yhtiön internetsivuilla julkaistavalla yhtiökokouskutsulla. Hallituksen ehdotukset yhtiökokoukselle sekä kokouskutsu julkistetaan myös pörssitiedotteena. Lisäksi hallituksen niin päättäessä yhtiö voi samassa määräajassa julkaista tiedon yhtiökokouksen ajasta ja paikasta sekä yhtiön internetsivujen osoitteen sanomalehdessä. Hallitukseen ehdolla olevat henkilöt ja ehdotus yhtiön tilintarkastajaksi julkistetaan yhtiökokouskutsun yhteydessä tai erillisenä pörssitiedotteena ennen yhtiökokousta.

Yhtiökokouskutsu ja yhtiökokousasiakirjat ovat saatavilla viimeistään 21 päivää ennen yhtiökokousta yhtiön internetsivuilla osoitteessa www.lassila-tikanoja.fi/yritys/sijoittajat/yhtiokokous/.

Hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, vastuullinen tilintarkastaja ja hallituksen jäseneksi ehdolla olevat henkilöt ovat läsnä yhtiökokouksessa, ellei poissaoloon ole pätevää syytä.

Yhtiökokouksen pöytäkirja on saatavilla yhtiön internetsivuilla viimeistään kahden viikon kuluttua yhtiökokouksesta.

Yhtiökokoukset vuonna 2013

Varsinainen yhtiökokous pidettiin Helsingissä 12.3.2013. Siihen osallistuneet osakkeenomistajat edustivat 41,2 prosenttia äänistä. Kaikki hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja vastuullinen tilintarkastaja olivat läsnä.

Ylimääräinen yhtiökokous pidettiin Helsingissä 18.11.2013. Siihen osallistuneet osakkeenomistajat edustivat 25,2 prosenttia äänistä. Kaikki hallituksen jäsenet Hille Korhosta lukuun ottamatta ja toimitusjohtaja olivat läsnä.

HALLITUS

Yhtiöjärjestyksen mukaan Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitukseen kuuluu vähintään kolme ja enintään seitsemän jäsentä. Hallituksen jäsenet valitsee varsinainen yhtiökokous. Hallituksen jäsenten toimikausi päättyy vaalia seuraavan ensimmäisen varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Hallitukseen ei voida valita henkilöä, joka on täyttänyt 70 vuotta. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Hallituksen jäsen ehdokkaiden henkilötiedot ovat saatavilla yhtiön internetsivuilla ennen yhtiökokousta.

Toimitusjohtaja osallistuu hallituksen kokouksiin asioiden esittelijänä ja lakiasianjohtaja hallituksen sihteerinä.

Hallitus arvioi toimintaansa ja työskentelytapojaan tekemällä vuosittain itsearvioinnin.

Hallitus on arvioinut jäsentensä riippumattomuuden hallinnointikoodin suosituksen 15 mukaisesti. Kaikki hallituksen jäsenet ovat riippumattomia sekä yhtiöstä että merkittävistä osakkeenomistajista.

Hallituksen tehtävät

Hallituksen tehtävänä on huolehtia yhtiön hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus päättää asioista, joilla yhtiön toiminnan laajuus huomioon ottaen on huomattava merkitys yhtiön toiminnalle. Lisäksi hallitus vastaa sille osakeyhtiölaissa, muualla säädetyistä ja yhtiöjärjestyksessä määritellyistä tehtävistä.

Hallituksella on vuonna 2012 hyväksytty työjärjestys, jota noudatetaan yhtiöjärjestyksen, Suomen lainsäädännön ja muiden säännösten ohella.

Hallituksen tehtävänä on:

- vahvistaa yhtiön tavoitteet
- päättää yhtiön strategiasta ja vahvistaa toimialastrategiat
- laatia osinkopolitiikka ja vastata osakasarvon kehittymisestä
- päättää konsernirakenteesta ja -organisaatiosta
- varmistaa johtamisjärjestelmän toiminta
- käsitellä ja hyväksyä osavuositarkastus, konsernitilinpäätös ja toimintakertomus
- vahvistaa konsernin toimintasuunnitelma, budjetti ja investointisuunnitelma
- päättää strategisesti tai taloudellisesti merkittävistä investoinneista, yritysostoista, -myynneistä tai -järjestelyistä sekä vastuusitoumuksista ja rahoitusjärjestelyistä
- vahvistaa rahoitus-, tiedonanto- sekä riskienhallinta- ja vakuutuspolitiikat sekä sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet
- nimittää ja erottaa toimitusjohtaja sekä valvoa ja arvioida hänen toimintaansa
- päättää toimitusjohtajan välittömien alaisten nimitysasiat sekä palkkaus ja muut taloudelliset etuudet.

Kokouskäytäntö

Hallitus kokoontuu niin usein, kuin sen tehtävien hoitaminen vaatii. Hallitus vahvistaa vuosittain säännölliset kokouksensa. Säännöllisiä kokouksia ovat vuosittain ennen tilinpäätöksen ja kunkin osavuositarkastuksen julkistamista pidettävät kokoukset, strategiakokous, budjettikokous sekä muut hallituksen vuosiohjelmansa vahvistamat kokoukset. Säännöllisten kokousten lisäksi hallitus voi pitää ylimääräisiä kokouksia, jotka voivat olla myös puhelinkokouksia.

Hallituksen kokouksesta laaditaan pöytäkirja, jonka allekirjoittavat kokoukseen osallistuneet hallituksen jäsenet, yhtiön toimitusjohtaja ja hallituksen sihteeri. Pöytäkirjat säilytetään yhtiön pääkonttorissa.

Toimitusjohtaja vastaa siitä, että hallitus saa käyttöönsä riittävät tiedot yhtiön toiminnan ja taloudellisen tilanteen arvioimista varten.

Toimitusjohtaja valvoo hallituksen päätösten täytäntöönpanoa ja raportoi hallitukselle niiden täytäntöönpanosta.

Hallitus vuonna 2013

Hallituksen jäsenet ovat puheenjohtaja Heikki Bergholm, varapuheenjohtaja Eero Hautaniemi, Hille Korhonen, Sakari Lassila ja Miikka Maijala. Hallituksen jäsenten osakeomistukset ja palkkiot on esitetty vuosikertomuksen Palkitseminen -osiossa kohdassa Hallituksen palkitseminen ja osakeomistus.

Hallituksella oli 15 kokousta vuonna 2013. Jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti oli 97,3.

Hallitustyöskentelyn keskeisiä aihepiirejä olivat strategian toteuttamisen ohjaaminen ja tukeminen, strategisten hankkeiden seuranta, liiketoimintaportfolion selkeyttäminen ja riskienhallinnan ohjaaminen.

HALLITUKSEN JÄSENTEN KOKOUSAKTIIVISUUS 1.1.-31.12.2013

	Hallitus	Tarkastusvaliokunta	Palkitsemisvaliokunta
Heikki Bergholm	15/15		4/4
Eero Hautaniemi	15/15	6/6	
Hille Korhonen	13/15		4/4
Sakari Lassila	15/15	6/6	
Miikka Maijala	15/15	6/6	

HALLITUKSEN JÄSENET

Heikki Bergholm

s. 1956, diplomi-insinööri

Hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2011 ja jäsen vuodesta 2008, palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja vuodesta 2011 ja jäsen vuodesta 2010

Keskeinen työkokemus:

Suominen Yhtymä Oyj: toimitusjohtaja 2002–2006

Entinen Lassila & Tikanoja Oyj: toimitusjohtaja 1998–2001, varatoimitusjohtaja 1997–1998, yhtymän tulosityksiköiden toimitusjohtaja 1986–1997

Lassila & Tikanoja Oyj: talousjohtaja 1985–1986

Teollistamisrahasto Oy: tutkija ja kehityspäällikkö 1980–1985

Muut hallitusjäsenyydet:

Solidium Oy (2013–), Lakan Betoni Oy (1986–, pj.), Maillefer International Oy (2010–), MB Rahastot Oy (2002–), Forchem Oy (2007–2013), Componenta (2002–2012, pj.), Kemira Oyj (2004–2007), Pohjola-Yhtymä Oyj (2003–2005), Sponda Oyj (1998–2004) ja Suominen Yhtymä Oyj (2001–2011)

Eero Hautaniemi

s. 1965, kauppatieteiden maisteri

Oriola-KD Oyj:n toimitusjohtaja 2006–

Hallituksen varapuheenjohtaja vuodesta 2011 ja jäsen vuodesta 2007, tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja vuodesta 2011 ja jäsen vuodesta 2009

Keskeinen työkokemus:

GE Healthcare Finland Oy: toimitusjohtaja 2004–2005

GE Healthcare IT: Oximetry, Supplies and Accessories -liiketoiminnan johtaja 2003–2004

Instrumentarium Oyj: asiantuntija- ja johtotehtäviä 1990–2003

Muut hallitusjäsenyydet:

Nurminen Logistics Oyj (2009–2012)

Hille Korhonen

s. 1961, tekniikan lisensiaatti

Alko Oy:n toimitusjohtaja 2013–

Hallituksen jäsen vuodesta 2009, palkitsemisvaliokunnan jäsen vuodesta 2010

Keskeinen työkokemus:

Fiskars Oyj Abp: tuotanto-, hankinta- ja logistiikkajohtaja 2008–2012, Iittala-konsernin Group Director, Operations 2003–2009

Maailmanlaajuisten toimitusketjujen strategioihin ja prosesseihin liittyviä johtotehtäviä Nokia Oyj:ssä 2000–2003, Nokia Networksissä 1998–2000 ja Nokia Mobile Phonesissa 1996–1997

Outokumpu Copper: logistiikan ja markkinoinnin kehitykseen liittyviä tehtäviä 1993–1996

Muut keskeisimmät hallitusjäsenyydet:

Nokian Renkaat Oyj (2006–), Rahapaja (2008–2010)

Sakari Lassila

s. 1955, kauppatieteiden maisteri

Indcrea Oy:n toimitusjohtaja ja osakas sekä Cupori Group Oy:n johtoryhmän jäsen 2008–

Hallituksen ja tarkastusvaliokunnan jäsen vuodesta 2011

Keskeinen työkokemus:

Carnegie Investment Bank AB, Finland Branch: johtotehtäviä 2002–2005

Alfred Berg Finland Oyj: investointipankkitoiminnan johtotehtäviä 1994–2002

Citibank Oy: yrityspankin vastaava johtaja 1991–1994

Suomen Yhdyspankki Oy: esimies- ja johtotehtäviä 1983–1991

Muut keskeisimmät hallitusjäsenyydet:

Evald ja Hilda Nissin Säätiön hallituksen varapuheenjohtaja (jäsen 1987–)

Miikka Maijala

s. 1967, diplomi-insinööri

Clinius Oy:n toimitusjohtaja 2006–

Hallituksen ja tarkastusvaliokunnan jäsen vuodesta 2010

Keskeinen työkokemus:

GE Healthcare Finland Oy: Business Segment Manager 2004–2006

Instrumentarium Oyj (nyk. GE Healthcare Finland Oy): Director, Business Development 2000–2004

Instrumentarium Oyj: myynnin, markkinoinnin ja taloushallinnon esimies- ja johtotehtäviä 1992–2000

HALLITUKSEN VALIOKUNNAT

Hallituksella on tarkastusvaliokunta ja palkitsemisvaliokunta.

Tarkastusvaliokunta

Valiokunnassa on vähintään kolme jäsentä. Hallitus valitsee valiokunnan jäsenet keskuudestaan vuosittain hallituksen toimikaudeksi. Tarkastusvaliokunnan jäsenten on oltava riippumattomia yhtiöstä ja vähintään yhden jäsenen on oltava riippumaton yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista. Hallitus valitsee yhden jäsenistä valiokunnan puheenjohtajaksi niin ikään vuosittain hallituksen toimikaudeksi.

Tarkastusvaliokunnan jäsenillä on oltava valiokunnan tehtäväalueen edellyttämä pätevyys sekä riittävä asiantuntemus kirjanpidosta, laskentatoimesta ja tilinpäätöskäytännöistä.

Tarkastusvaliokunnalla on hallituksen vahvistama työjärjestys. Tarkastusvaliokunta kokoontuu säännöllisesti vähintään neljä kertaa vuodessa.

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on:

- konsernin taloudellisen tilanteen ja rahoitustilanteen seuranta
- yhtiön tilinpäätösraportoinnin prosessin seuranta
- yhtiön taloudellisen raportointiprosessin valvonta
- yhtiön sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallintajärjestelmien tehokkuuden seuranta
- yhtiön sisäisen valvonnan toimintaperiaatteiden käsittely
- yhtiön sisäisen tarkastuksen suunnitelmien ja raporttien käsittely
- yhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmästä antaman selvityksen käsittely mukaan lukien siihen sisältyvän, taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteiden kuvaus
- tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen lakisääteisen tilintarkastuksen seuranta
- yhtiön tilintarkastusyhteisön riippumattomuuden arviointi
- yhtiön tilintarkastusyhteisön tarjoamien oheispalvelujen arviointi
- yhtiön tilintarkastajan valintaa koskevan päätösehdotuksen ja/tai suosituksen valmistelu
- yhteydenpito tilintarkastajaan ja tilintarkastajan tarkastusvaliokunnalle laatimien raporttien käsittely
- lakien ja määräysten noudattamisen arviointi.

Tarkastusvaliokuntaan kuuluvat 12.3.2013 alkaen puheenjohtaja Eero Hautaniemi ja jäsenet Sakari Lassila ja Miikka Majjala. Tarkastusvaliokunnalla oli 6 kokousta vuonna 2013. Jäsenten osallistumisprosentti oli 100.

Palkitsemisvaliokunta

Hallituksen palkitsemisvaliokunnassa on vähintään kaksi jäsentä. Hallitus valitsee valiokunnan jäsenet keskuudestaan vuosittain hallituksen toimikaudeksi. Jäsenten on oltava yhtiöstä riippumattomia Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin tarkoittamalla tavalla. Hallitus valitsee yhden jäsenistä valiokunnan puheenjohtajaksi niin ikään vuosittain hallituksen toimikaudeksi. Kokouksia pidetään vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Palkitsemisvaliokunnan tehtävänä on:

- käsitellä, arvioida ja tehdä esityksiä konsernin johdon ja henkilöstön palkkausrakenteesta sekä palkitsemis- ja kannustinjärjestelmästä
- seurata palkitsemisjärjestelmien toimivuutta sen varmistamiseksi, että johdon palkitsemisjärjestelmät edistävät yhtiön tavoitteiden saavuttamista ja perustuvat henkilökohtaiseen suoritukseen

- käsitellä ja valmistella muita johdon ja henkilöstön palkitsemiseen liittyviä kysymyksiä ja tehdä näitä koskevia esityksiä hallitukselle
- käsitellä ja valmistella sellaisia toimivan johdon nimityskysymyksiä, jotka tulevat hallituksen päätettäväksi.

Palkitsemisvaliokuntaan kuuluvat 12.3.2013 alkaen puheenjohtaja Heikki Bergholm ja jäsen Hille Korhonen. Palkitsemisvaliokunnalla oli 4 kokousta vuonna 2013. Jäsenten osallistumisprosentti oli 100.

TOIMITUSJOHTAJA JA JOHTORYHMÄ

Lassila & Tikanoja Oyj:n toimitusjohtajan valitsee yhtiön hallitus. Toimitusjohtaja hoitaa juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti ja vastaa strategiaprosessista. Toimitusjohtaja on Pekka Ojanpää.

Toimitusjohtajaa avustaa yhtiön johtamisessa johtoryhmä. Johtoryhmän jäsenten osakeomistukset ja palkkiot on esitetty vuosikertomuksen Palkitseminen -osiossa kohdassa Johtoryhmän palkitseminen ja osakeomistus.

JOHTORYHMÄN JÄSENET

PEKKA OJANPÄÄ

s. 1966, kauppatieteiden maisteri
toimitusjohtaja vuodesta 2011

Kemira Oyj: Kunta ja teollisuus -segmentistä vastaava johtaja 2008–2011, Kemira Specialty -liiketoiminta-alueen johtaja 2006–2008 ja ostos- ja logistiikkajohtaja 2005–2006

Nokia Oyj: hankintajohtaja 2001–2004, Nokia Hungaryn toimitusjohtaja 1998–2001, myynnin ja logistiikan päällikkötehtävissä Nokia Mobile Phonesissa 1994–1998

Muut keskeisimmät tehtävät:

Ilmarinen Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö: hallintoneuvoston jäsen (2012–),
Kiinteistöyönantajat ry: hallituksen jäsen (2013–)

TIMO LEINONEN

s. 1970, hallintotieteiden maisteri
talousjohtaja 23.1.2013 alkaen

Ixonos Oyj: talousjohtaja 2008–2012

Suomen Terveystalo Oyj: talousjohtaja 2006–2008

Tieto-X Oyj: talousjohtaja 2002–2006, business controller 2000–2002

APT Sijoitus Oy: taloudellinen neuvonantaja 1999–2000

Uudenmaan verovirasto: verotarkastaja 1998–1999

PETRI SALERMO

s. 1970, merkonomi
toimialajohtaja, Ympäristöpalvelut vuodesta 2013

Lassila & Tikanoja Oyj: liiketoimintajohtaja, Ympäristöpalvelut 2009–2012, myyntijohtaja, Ympäristöpalvelut 2003–2009, myyntipäällikkö, Ympäristöpalvelut 2001–2003

Europress Oy: myyntijohtaja 1998–2001, myynnin päällikkötehtävät 1995–1998

VILLE RANTALA

s. 1971, kauppatieteiden maiste

**toimialajohtaja, Teollisuuspalvelut vuodesta 2013 ja
toimialajohtaja, Uusiutuvat energialähteet vuodesta 2011**

Lassila & Tikanoja Oyj: talousjohtaja 2009–23.1.2013, toimitusjohtaja
13.6.–31.10.2011

L&T Biowatti Oy: toimitusjohtaja 2011–2012

Suunto Oy: talousjohtaja (Director, Finance and Business Development)
2007–2009

UPM-Kymmene Oyj: talousjohtaja Hieno- ja erikoispaperit -toimialalla 2006–
2007, business controller

2002–2006, controller 2000–2002

Salomon Sport Finland Oy: taluspäällikkö 1999–2000

PETRI MYLLYNIEMI

s. 1964, kauppatieteiden maisteri

toimialajohtaja, Kiinteistöpalvelut 7.1.2013 alkaen

ISS Palvelut Oy: liiketoimintajohtaja, Uudenmaan asiakkaat 2011–2012,
liiketoimintajohtaja Tekninen Palvelu ja Rakennuttaminen -toimialoilla
2005–2011

Are Oy: varatoimitusjohtaja, toimialajohtaja, huoltoliiketoiminta 1999–2005,
huoltopäällikkö 1995–1999, päällikkö- ja suunnittelutehtävissä Onninen-
Termo Oy:ssä 1989–1994

KIRSI MATERO

s. 1968, kauppatieteiden maisteri

henkilöstöjohtaja vuodesta 2012

Atria Oyj: henkilösjohtaja 2010–2011

Pfizer Oy: henkilöstöjohtaja 2007–2010

Nokia Mobile Phones: henkilöstöpäällikkö 2004–2007

Nokia Mobile Phones ja Nokia Networks: henkilöstöpäällikkö, henkilöstön
kehittämisasiantuntija 1998–2003

Adulta Oy: ohjelmapäällikkö 1996–1998

Shell Oil Products: tuotepäällikkö 1994–1995

TUOMAS MÄKIPESKA

s. 1978, kauppatieteiden maisteri

kehitysjohtaja vuodesta 2012

Deloitte: liikkeenjohdon konsultti, Strategy & Operations 2005–2012

Fiskars Oyj: projektipäällikkö 2004–2005

Rieter Automotive Management AG: markkina-analyttikko 2003

Tapiola-ryhmä: talousassistentti 2000–2002

ANTTI TERVO

s. 1978, kauppatieteiden maisteri

hankintajohtaja vuodesta 2012

Siemens, Luoteis-Eurooppa: Head of Commodity Management 2009–

2012, projektijohtaja, hankinta &

toimitusketjun hallinta 2008–2009

Siemens Oy: hankintajohtaja 2005–2009, hankintapäällikkö 2003–2005,

konsultti, toimitusketjun hallinta 2001–2003

TILINTARKASTAJA JA SISÄINEN TARKASTUS

Lassila & Tikanojan lakisääteisestä tilintarkastuksesta vastaa yhtiökokouksen valitsema tilintarkastaja KPMG Oy Ab päävastuullisena tilintarkastajanaan Lasse Holopainen, KHT.

Tilintarkastaja sopii hallituksen kanssa vuosittain tilintarkastussuunnitelmasta ja käy hallituksen kanssa läpi tilintarkastushavainnot. Päävastuullinen tilintarkastaja ja tarkastusvastuullinen tilintarkastaja ovat vähintään kerran vuodessa läsnä hallituksen kokouksessa.

Vuonna 2013 KPMG-ketjun palkkiot lakisääteisestä tilintarkastuksesta olivat 98 000 euroa. Tilintarkastukseen liittymättömistä vero-, IFRS-, ja due diligence -palveluista tilintarkastusyhteisölle ja sen kanssa samaan ketjuun kuuluville yhtiöille maksettiin 61 000 euroa.

Yhtiöön on päätetty perustaa oma sisäisen tarkastuksen organisaatio, joka aloittaa toimintansa vuoden 2014 alkupuolella. Toimiva johto voi käyttää tarvittaessa ulkopuolista asiantuntijaa sisäisen tarkastuksen toimeksiantoihin.

Liiketoiminnoissa on business controllerit, joiden tehtäviin kuuluu toimialojen liiketoiminnan seuranta, mukaan lukien ulkomaan yksiköt. Lisäksi yhtiön muu talousorganisaatio ja talousjohto seuraavat ulkomaan yksiköiden talouden seurantaan ennen kaikkea ulkoisen laskennan ja riskienhallinnan näkökulmasta. Osassa tarkastuksista käytetään apuna yhtiön ulkoista tilintarkastajaa.

SISÄPIIRIHALLINTO

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus on päättänyt, että konsernissa noudatetaan NASDAQ OMX Helsingin sisäpiiriohjetta, ja antanut lisäksi sitä täydentävän ohjeen, joka on eräiltä osiltaan pörssin ohjetta ankarampi.

Sisäpiirirekisteritietoja ylläpidetään Euroclear Finland Oy:n SIRE-järjestelmässä. Ilmoitusvelvollisia sisäpiiriläisiä ovat hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, päävastuullinen tilintarkastaja ja johtoryhmän jäsenet. Yrityskohtaiseen pysyvään sisäpiiriin kuuluvat tehtävänsä perusteella konsernin lakiasiaintohtaja, tietohallintojohtaja, yhteiskuntasuhdejohtaja ja viestintäpäällikkö sekä heidän erikseen nimeämänsä henkilöt, toimialojen johtoryhmien jäsenet, johdon assistentit, konsernin tuloksen laskemiseen ja pörssitiedotteiden laatimiseen osallistuvat henkilöt sekä muut erikseen nimetyt henkilöt. Laajoista tai muuten merkittävistä hankkeista pidetään hankekohtaisia sisäpiirirekistereitä. Sisäpiirivastaavana toimii lakiasiaintohtaja.

Sisäpiiriläiset eivät saa käydä kauppaa yhtiön osakkeilla kauden päättymisen ja kyseistä kautta koskevan osavuositiedotuksen tai tilinpäätöstiedotteen julkistamisen välisenä aikana.

Lassila & Tikanoja Oyj:n ilmoitusvelvollisten sisäpiiriläisten osakkeen- ja optionomistukset ovat nähtävillä yhtiön verkkosivuilla.

TALOUDELLINEN RAPORTOINTI

Talousraportointiin liittyvät periaatteet ovat keskeinen osa L&T:n johtamisjärjestelmää (IMS). Konsernin talousraportointiprosessiin kuuluvat sekä ulkoinen että sisäinen laskenta. Jäljempänä tarkemmin selostettavat talousraportointiprosessiin liittyvät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmät ja menettelytavat on suunniteltu sen varmistamiseksi, että yhtiön julkistamat taloudelliset raportit antavat olennaisesti oikeat tiedot yhtiön taloudesta.

Tarkastusvaliokunta

L&T:n talousraportointiprosessia ja sisäisen valvonnan järjestelmien tehokkuutta seuraa ja valvoo tarkastusvaliokunta. L&T:n hallitus on vahvistanut tarkastusvaliokunnan työjärjestyksen. Tarkastusvaliokunta on käsitellyt L&T:n sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet ja yhtiön hallitus on ne hyväksynyt.

Tarkastusvaliokunta kokoontuu vähintään neljä kertaa vuodessa ennen osavuositarkastusten ja tilinpäätöstiedotteen julkistamista. Kokouksissa tarkastusvaliokunta käsittelee konsernin talousjohtajan esittelemän talousinformaation sekä osavuositarkastukset ja tilinpäätöstiedotteet. Kokouksiin kutsutaan myös tilintarkastaja. Tarkastusvaliokunnasta kerrotaan tarkemmin kohdassa Valiokunnat.

Talousraportointiprosessi L&T:llä

Merkittävä osuus L&T:n liiketoiminnasta tapahtuu Suomessa. Suomen talousraportointiprosessissa kirjanpitoon, myyntilaskutukseen, reskontriin, maksatukseen ja rahoitukseen liittyvät toiminnot on keskitetty. Toimintojen organisointi eri tiimeihin mahdollistaa talouteen liittyvien tehtävien eriyttämisen. Suomessa yhtenäistä prosessia tukevat myös keskitetty kirjanpitojärjestelmä ja yhteiset tilipuitteet.

L&T:n ulkomaisilla tytäryhtiöillä on kullakin itsenäinen taloushallinto, joka toimii konsernin taloushallinnon antamien laskentaperiaatteiden ja raportointiohjeiden mukaisesti. Ulkomaiset tytäryhtiöt raportoivat konserniin kuukausittain konsernin edellyttämän raportointipaketin. Financial controllerit valvovat ulkomaisten tytäryhtiöiden taloushallintoon liittyviä toimintoja, taloudellisia raportteja ja tilinpäätöksiä. He tekevät vastuullaan oleviin yhtiöihin säännöllisiä tarkastuskäyntejä ja laativat niistä kirjalliset raportit.

L&T:n konsernin taloushallinto laatii konsernin laskentaperiaatteet ja -ohjeet ja ylläpitää niitä sekä tekee raportointiaikataulut. Taloushallinto yhdistelee tytäryhtiöiden tilinpäätökset konsernitalinpäätökseksi liitetietoineen sekä laatii osavuositarkastus- ja tilinpäätöstiedotteet, viralliset tilinpäätökset ja vuosikertomuksen.

SISÄINEN VALVONTA

Yhtiön taloudellista kehitystä seurataan kuukausittain koko konsernin kattavan operatiivisen raportointijärjestelmän avulla. Järjestelmä kattaa toteutumatietojen lisäksi budjetit, ennusteet ja investointien seurannan. L&T:n toimintaa ja talousraportteja seurataan ja verrataan budjetteihin ja ennusteisiin eri organisaatiotasolla. Konsernin johto, toimialojen ja alueiden johto sekä tulosyksiköiden johto analysoivat tulosta ja poikkeamia. Myös toimialojen business controllerit analysoivat talousraportteja ja laativat erillisselvityksiä johdon käyttöön. Controllereiden tehtäviin kuuluu myös tulosraporttien oikeellisuuden valvonta sekä tulosten analysointi.

L&T:n konsernin taloushallinto on määritellyt ja dokumentoinut ulkoisen talousraportoinnin prosessiin liittyvät kontrollitavoitteet ja kontrollipisteet vuonna 2009. Kontrollipisteet on määritelty sekä erillisyyhtiöille että konsernilaskennalle, ja ne toimivat konsernin asettamana minimivaatimuksena talousraportoinnin sisäiselle valvonnalle. Kontrollipisteet on annettu tiedoksi ulkomaisille tytäryhtiöille, ja konsernin taloushallinto arvioi ulkomaisten tytäryhtiöiden toimintaa asetettuihin kontrollipisteisiin nähden osana säännöllisiä käyntejään.

Yhtiöllä on hallituksen vahvistamat rahoitus-, tiedonanto- sekä riskienhallinta- ja vakuutuspolitiikat sekä sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet.

Riskienhallinta

L&T:n johtamisjärjestelmään kuuluvassa vuosittaisessa riskienhallintaprosessissa arvioidaan myös taloushallinnon prosessien riskejä. Riskiarviossa tunnistetut riskit asetetaan tärkeysjärjestykseen, niille laaditaan toimenpidesuunnitelmat ja aikataulut sekä määritellään toimenpiteiden toteuttamisesta vastaavat henkilöt. Toimenpiteiden toteuttamista seurataan vuosittain. Riskienhallintaprosessia on kuvattu tarkemmin kohdassa Riskienhallinnan järjestämisen pääpiirteet.

RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISEN PÄÄPIIRTEET

L&T:n riskienhallinnan tavoitteena on merkittävien riskitekijöiden tunnistaminen, niihin varautuminen ja niiden optimaalinen hallinta siten, että yhtiön tavoitteet saavutetaan. Kokonaisvaltaisella riskienhallinnalla pyritään hallitsemaan konsernin kokonaisriskiä, ei ainoastaan yksittäisiä riskitekijöitä.

Vastuut

Hallitus hyväksyy riskienhallinnan periaatteet, valvoo riskienhallinnan toteutusta ja arvioi käytettyjen menetelmien tehokkuuden. Toimitusjohtaja vastaa riskienhallinnan organisoinnista ja toteuttamisesta. Rahoitusriskien hallinnan periaatteet määritellään konsernin rahoituspolitiikassa. Vakuutusriskien hallinnan periaatteet määritellään riskienhallinta- ja vakuutuspolitiikassa.

Riskien tunnistaminen, arviointi ja raportointi

Riskienhallintaprosessi on määritelty L&T:n johtamisjärjestelmässä. Riskit kartoitetaan osana vuosittaista strategiaprosessia toimiala- ja konsernitasolla, ulkomaisissa yksiköissä sekä kriittisiksi määritellyissä keskitetyissä toiminnoissa. Operatiivinen johto arvioi vastuualueensa strategiset, taloudelliset, operatiiviset ja vahinkoriskitekijät. Riskien merkittävyyttä arvioidaan riskimatriisin avulla ja näin ollen ne arvotetaan myös rahamääräisesti. Merkittävillä riskeillä laaditaan varautumissuunnitelmat, ja toteutettavat riskienhallintatoimenpiteet vastuutetaan. Merkittävimmistä havaituista riskeistä ja niihin varautumisesta raportoidaan toimitusjohtajalle ja hallitukselle.

PALKKA- JA PALKKIOSELVITYS

Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodi edellyttää palkka- ja palkkioselvityksen julkaisemista. Tämä selvitys on laadittu hallinnointikoodin suosituksen 47 mukaisesti.

HALLITUKSEN PALKITSEMINEN JA OSAKEOMISTUS

Hallituksen jäsenten palkkioista päättää yhtiökokous etukäteen vuodeksi kerrallaan.

Vuonna 2013 hallituksen puheenjohtajalle päätettiin maksaa 46 250 euroa, varapuheenjohtajalle 30 500 euroa ja jäsenille 25 750 euroa vuodessa. Palkkiot maksetaan siten, että vuosipalkkiosta 40 prosenttia maksetaan yhtiön hallussa olevina tai, mikäli tämä ei ole mahdollista, markkinoilta hankittavina Lassila & Tikanoja Oyj:n osakkeina ja 60 prosenttia maksetaan rahana. Osakkeet luovutetaan hallituksen jäsenille ja tarvittaessa hankitaan markkinoilta suoraan hallituksen jäsenten lukuun 14 kaupankäyntirajoituksista vapaan arkipäivän kuluessa yhtiökokouksesta. Lisäksi hallituksen puheenjohtajalle maksetaan kokouspalkkioina 1 000 euroa, hallituksen varapuheenjohtajalle 700 euroa ja kullekin jäsenelle 500 euroa kokoukselta. Hallituksen asettamien valiokuntien puheenjohtajalle ja jäsenille maksetaan myös kokouspalkkioita, valiokunnan puheenjohtajalle 700 euroa kokoukselta ja kullekin jäsenelle 500 euroa kokoukselta.

Hallituksen jäsenet eivät kuulu yhtiön osakepohjaisten kannustinohjelmien piiriin eikä heillä ole eläkesopimuksia yhtiön kanssa.

Vuonna 2013 hallituksella oli 15 kokousta, tarkastusvaliokunnalla 6 kokousta ja palkitsemisvaliokunnalla 4 kokousta.

Hallituksen puheenjohtaja on Heikki Bergholm. Varapuheenjohtaja on Eero Hautaniemi. Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja on Eero Hautaniemi ja jäsenet Sakari Lassila ja Miikka Maijala. Palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja on Heikki Bergholm ja jäsen Hille Korhonen.

Hallitukselle maksettiin vuodelta 2013 yhtiökokouksen päättämät palkkiot.

HALLITUKSEN JÄSENILLE AJALTA 1.1.-31.12.2013 MAKSETUT PALKKIOT

	Vuosipalkkio, euroa*	Kokouspalkkiot, euroa	Yhteensä vuonna 2013, euroa	Yhteensä vuonna 2012, euroa
Heikki Bergholm	46 250	17 800	64 050	66 650
Eero Hautaniemi	30 500	14 500	45 000	45 200
Hille Korhonen	25 750	8 500	34 250	33 750
Sakari Lassila	25 750	10 700	36 450	34 250
Miikka Maijala	25 750	10 500	36 250	34 250

* 40 % maksetaan yhtiön hallussa olevina tai, mikäli tämä ei ole mahdollista, markkinoilta hankittavina Lassila & Tikanoja Oyj:n osakkeina.

HALLITUKSEN JÄSENTEN OMISTAMAT OSAKKEET

	31.12.2013	% osakkeista ja äänimäärästä	1.1.2013
Heikki Bergholm	796 247	2,05 %	780 758
Eero Hautaniemi	9 268	0,02 %	8 286
Hille Korhonen	4 314	0,01 %	3 485
Sakari Lassila	9 283	0,02 %	8 454
Miikka Maijala	71 187	0,18 %	70 358
Yhteensä	890 299	2,29 %	871 341

JOHTORYHMÄN PALKITSEMINEN JA OSAKEOMISTUS

Toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan välittömien alaisten palkoista, palkkioista ja muista eduista päättää hallitus. Hallituksella on palkitsemisvaliokunta, jonka tehtävänä on muun muassa käsitellä ja valmistella muita johdon ja henkilöstön palkitsemiseen liittyviä kysymyksiä ja tehdä näitä koskevia esityksiä hallitukselle.

Toimitusjohtajan ja muun johtoryhmän palkitsemisjärjestelmä koostuu kiinteästä kuukausipalkasta luontoisetuineen, tulospalkkiosta sekä osakepohjaisesta kannustinohjelmasta.

Toimitusjohtaja ja muu johtoryhmä kuuluvat yhtiön avainhenkilöstölle suunnattujen osakepohjaisten kannustinohjelmien piiriin. Hallitus päättää palkitsemisperusteet vuosittain. Vuodelta 2014 maksettava mahdollinen palkkio perustuu konsernin EVA-tulokseen. Palkkio vastaa enimmillään 5–12 kuukauden palkkaa palkkion saajan tehtävästä riippuen. Päätöksen palkitsemisesta tekee hallitus palkitsemisvaliokunnan esityksen perusteella.

Lisäksi käytössä on tulospalkkiojärjestelmä, jonka perusteet hallitus hyväksyy vuosittain etukäteen. Tulospalkkion suuruus perustuu operatiivisen toiminnan liikevoittoon ja se vastaa enintään 3–6 kuukauden palkkaa palkkion saajan tehtävästä riippuen. Päätöksen palkitsemisesta tekee hallitus palkitsemisvaliokunnan esityksen perusteella.

Toimitusjohtajalle ja johtoryhmälle ei makseta erillisiä palkkioita tytäryhtiöiden hallitusten jäsenyyksistä.

Toimitusjohtajalle ja johtoryhmälle ei makseta lisäeläkettä.

Toimitusjohtajasopimus

Toimitusjohtajan kanssa on tehty kirjallinen toimitusjohtajasopimus. Sopimuksen mukaan toimitusjohtajan irtisanomisaika on yhtiön irtisanoessa kuusi kuukautta ja toimitusjohtajan irtisanoutuessa kuusi kuukautta. Yhtiön irtisanoessa toimitusjohtajalle maksetaan kahdentoista (12) kuukauden rahapalkkaa vastaava korvaus. Yhtiö on ottanut toimitusjohtajalle lakisääteiset eläke- ja tapaturmavakuutukset.

Toimitusjohtajan ja muun johdon palkitseminen vuonna 2013

Vuonna 2013 toimitusjohtajan palkka oli 708 000 euroa, joka sisältää palkan luontoisetuineen 487 000 euroa ja tulospalkkiot 221 000 euroa. Toimitusjohtajan palkka luontoisetuineen sisältää osakepalkkiota 31 000 euroa.

Muun johtoryhmän palkat olivat yhteensä 1 092 000 euroa, joka sisältää palkan luontoisetuineen 1 014 000 euroa ja tulospalkkiot 78 000 euroa. Johtoryhmän palkat luontoisetuineen sisältävät osakepalkkiota 43 000 euroa. Luvuissa on huomioitu palkat siltä ajalta, jona henkilöt ovat kuuluneet johtoryhmään.

Vuodelta 2013 maksetaan osakepalkkiota toimitusjohtajalle 10 752 osaketta ja muulle johtoryhmälle yhteensä 21 706 osaketta. Optioita ei myönnetty vuonna 2013.

Toimitusjohtaja Jari Sarjon eläkesopimuksesta kirjattiin tuloslaskelmaan 12 000 euroa vuonna 2013.

JOHTORYHMÄN OMISTAMAT OSAKKEET

	31.12.2013	1.1.2013
Pekka Ojanpää	12 775	10 230
Timo Leinonen*	200	
Petri Salermo	2 182	1 698
Ville Rantala	15 500	12 175
Petri Myllyniemi**	0	
Kirsi Matero	763	0
Tuomas Mäkipeska	1 284	800
Antti Tervo	984	500
* Johtoryhmän jäsen 23.1.2013 alkaen		
** Johtoryhmän jäsen 7.1.2013 alkaen		

LYHYT- JA PITKÄAIKAISET KANNUSTINJÄRJESTELMÄT

Lassila & Tikanojalla on vuonna 2014 käynnistetty yksivuotinen osakepohjainen kannustinohjelma. Vuonna 2013 käynnistetty yksivuotinen osakepohjainen kannustinohjelma päättyi tilikauden lopussa. Lisäksi käytössä on tulospalkkiojärjestelmä, josta kerrotaan tarkemmin kohdassa Johtoryhmän palkitseminen ja osakeomistus.

Osakepohjainen kannustinohjelma 2014

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus päätti 18.12.2013 vuoden mittaisesta osakepohjaisesta kannustinohjelmasta osana avainhenkilöstön kannustin- ja sitouttamisjärjestelmää.

Ohjelman ansaintajakso alkoi 1.1.2014 ja päättyi 31.12.2014. Mahdollinen palkkio maksetaan ansaintajaksoa seuraavana kalenterivuonna. Palkkio maksetaan osittain osakkeina ja osittain rahana. Vuodelta 2014 maksettava mahdollinen palkkio perustuu konsernin EVA-tulokseen.

Palkkion saaminen edellyttää työsuhteen jatkumista. Kannustinohjelman perusteella ansaitut osakkeet on omistettava vähintään kaksi vuotta palkkiosuorituksen jälkeen. Myös tämän jälkeen johtoryhmän jäsenen on omistettava osakkeita vähintään puolen vuoden ja muiden kolmen kuukauden bruttopalkan arvosta työsuhteen päättymiseen saakka.

Ohjelman perusteella voidaan luovuttaa yhteensä enintään 39 105 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta.

Palkkiona mahdollisesti luovutettavat osakkeet jaetaan yhtiön omistamista omista osakkeista, joten kannustinohjelmalla ei ole osakkeen arvoa laimentavaa vaikutusta. Ohjelman piiriin kuuluu 10 henkilöä.

Osakepohjainen kannustinohjelma 2013

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus päätti 17.12.2012 vuoden mittaisesta osakepohjaisesta kannustinohjelmasta osana avainhenkilöstön kannustin- ja sitouttamisjärjestelmää.

Ohjelman ansaintajakso alkoi 1.1.2013 ja päättyi 31.12.2013. Palkkio maksetaan ansaintajaksoa seuraavana kalenterivuonna. Palkkio maksetaan osittain osakkeina ja osittain rahana. Vuodelta 2013 maksettava palkkio perustuu konsernin EVA-tulokseen.

Palkkion saaminen edellyttää työsuhteen jatkumista. Kannustinohjelman perusteella ansaitut osakkeet on omistettava vähintään kaksi vuotta palkkiosuorituksen jälkeen. Myös tämän jälkeen johtoryhmän jäsenen on omistettava osakkeita vähintään puolen vuoden ja muiden kolmen kuukauden bruttopalkan arvosta työsuhteen päättymiseen saakka.

Ohjelman perusteella voitiin luovuttaa yhteensä enintään 53 300 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta.

Palkkiona luovutettavat osakkeet jaetaan yhtiön omistamista omista osakkeista, joten kannustinohjelmalla ei ole osakkeen arvoa laimentavaa vaikutusta. Ohjelman piiriin kuuluu 10 henkilöä.

Ohjelman puitteissa luovutettiin 35 818 osaketta vuodelta 2013.

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

L&T:n strategia lähtee siitä, että yhtiö haluaa muuttaa kulutusyhteiskuntaa tehokkaaksi kierrätysyhteiskunnaksi. Tavoitteena on yhteiskunta, jossa olemassa olevia materiaaleja ja rakennuksia hyödynnetään mahdollisimman tehokkaasti, energiankulutusta pyritään optimoimaan sekä luodaan hyvinvointia ja työpaikkoja kestävän kasvun kautta. Se tehdään parantamalla asiakkaiden materiaali-, energia- ja kustannustehokkuutta.

Vuonna 2012 tehtyyn laajaan strategiatyöhön tehtiin pieniä päivityksiä kevään 2013 aikana. Strategiapäivityksen yhteydessä strategiakaudelle asetetut taloudelliset tavoitteet säilyivät ennallaan.

KONSERNIN LIIKEVAIHTO JA TULOS

Lassila & Tikanojan koko vuoden liikevaihto oli 668,2 miljoonaa euroa (2012: 674,0; 2011: 652,1) ja se laski 0,9 %. Liikevoitto oli 33,2 miljoonaa euroa (48,4; 25,6). Operatiivisen toiminnan liikevoitto oli 51,8 miljoonaa euroa (47,4; 44,3), mikä oli 7,8 % (7,0; 6,8) liikevaihdosta. Osakekohtainen tulos oli 0,57 euroa (0,89; 0,44).

Liikevaihdon vertailutieto sisältää L&T Recoilin ja myytyjen Ekotuoteliiketoiminnan osien liikevaihtoa 8,0 miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen operatiivinen liikevaihdon kasvu oli 0,2 %.

Liikevoittoa pienensivät 1,0 miljoonan euron kertaluonteiset uudelleenjärjestelykulut (2,9 milj. e), 5,0 miljoonan euron alaskirjaus EcoStream Oy:n osakkeista, 7,0 miljoonan euron arvonalentuminen Ruotsin liiketoimintojen liikearvossa, 5,0 miljoonan euron varaus yhtiön aikaisempina tilikausina luovuttamiin maa-alueisiin liittyen sekä 1,2 miljoonan euron kulukirjaus viemäriremontoinnin liiketoiminnan lopettamiseen liittyen. Raportoitua liikevoittoa paransi vertailukaudella L&T Recoilin osakkeiden myyntivoitto 4,2 miljoonalla eurolla.

TULOSLASKELMA VUOSINELJÄNNEKSITTÄIN

1 000 €	10-12/ 2013	7-9/ 2013	4-6/ 2013	1-3/ 2013	10-12/ 2012	7-9/ 2012	4-6/ 2012	1-3/ 2012
Liikevaihto								
Ympäristöpalvelut	65 695	65 433	66 597	60 201	64 670	66 388	69 136	65 467
Teollisuuspalvelut	20 861	20 933	20 002	13 730	18 770	18 145	20 158	12 923
Kiinteistöpalvelut	71 706	71 645	73 395	75 796	74 789	72 708	72 376	79 620
Uusiutuvat energialähteet	15 819	7 430	12 991	21 770	18 287	7 977	12 099	17 584
Konsernihallinto ja muut								
Toimialojen välinen liikevaihto	-4 375	-3 532	-4 103	-3 776	-4 725	-4 002	-4 077	-4 308
L&T yhteensä	169 705	161 909	168 882	167 721	171 791	161 216	169 692	171 286
Liikevoitto								
Ympäristöpalvelut	2 921	11 888	9 059	6 224	6 592	11 019	12 368	4 272
Teollisuuspalvelut	1 573	2 281	1 895	-519	1 161	1 789	2 199	-1 257
Kiinteistöpalvelut	-5 560	6 745	2 830	429	2 516	7 843	1 025	1 596
Uusiutuvat energialähteet	590	-203	94	967	269	-384	-733	787
Konsernihallinto ja muut	-1 140	-692	-5 397	-803	-853	-638	-715	-465
L&T yhteensä	-1 616	20 019	8 481	6 298	9 685	19 629	14 144	4 933
Liikevoittoprosentti								
Ympäristöpalvelut	4,4	18,2	13,6	10,3	10,2	16,6	17,9	6,5
Teollisuuspalvelut	7,5	10,9	9,5	-3,8	6,2	9,9	10,9	-9,7
Kiinteistöpalvelut	-7,8	9,4	3,9	0,6	3,4	10,8	1,4	2,0
Uusiutuvat energialähteet	3,7	-2,7	0,7	4,4	1,5	-4,8	-6,1	4,5
L&T yhteensä	-1,0	12,4	5,0	3,8	5,6	12,2	8,3	2,9
Rahoituskulut, netto	-725	-1 132	-590	-408	-512	-568	-3 356	-960
Voitto ennen veroja	-2 341	18 887	7 891	5 890	9 173	19 061	10 788	3 973

ULKOMAAN TOIMINNAN LIIKEVAIHTO MAITTAIN

1 000 €	2013	2012	2011
Ruotsi	30 856	35 970	33 740
Latvia	16 540	16 664	17 133
Venäjä	7 560	8 076	7 908

TOIMIALAKATSUKSET

Ympäristöpalvelut

Ympäristöpalveluiden koko vuoden liikevaihto laski 2,9 % ja oli 257,9 miljoonaa euroa (265,7 milj. e). Liikevoitto oli 30,1 miljoonaa euroa (34,3 milj. e). Operatiivisen toiminnan liikevoitto oli 35,1 miljoonaa euroa (30,6 milj. e).

Liikevaihdon vertailutieto sisältää L&T Recoilin ja myytyjen Ekotuoteliiketoiminnan osien liikevaihtoa 8,0 miljoonaa euroa.

Liikevoittoa paransi operatiivisen tehokkuuden parantuminen.

Teollisuuspalvelut

Teollisuuspalveluiden koko vuoden liikevaihto oli 75,5 miljoonaa euroa (70,0 milj. e). Kasvua oli 7,9 %. Liikevoitto oli 5,2 miljoonaa euroa (3,9 milj. e). Operatiivisen toiminnan liikevoitto oli 6,7 miljoonaa euroa (4,4 milj. e).

Liikevaihto kasvoi Prosessipuhdistuksen parantuneen kysynnän ansiosta. Viemärihuollossa ja Ympäristörakentamisessa kysyntä oli heikkoa alkuvuonna, mutta parani loppuvuoden aikana.

Vaaralliset jätteet -palveluiden kysyntä ja kannattavuus säilyivät vahvoina koko katsauskauden ajan.

Kiinteistöpalvelut

Kiinteistöpalveluiden koko vuoden liikevaihto laski 2,3 % ja oli 292,5 miljoonaa euroa (299,5 milj. e). Liikevoitto oli 4,4 miljoonaa euroa (13,0 milj. e). Operatiivisen toiminnan liikevoitto oli 11,9 miljoonaa euroa (14,7 milj. e).

Toimialan liikevaihto laski vertailukaudesta Ruotsin liiketoiminnan supistumisen ja Kiinteistöhuollon loppuvuoden alhaisemman kysynnän vuoksi.

Kannattavuuteen vaikuttivat heikentävästi Kiinteistötökniiikan laajentumiseen liittyneet kustannukset sekä Vahinkosaneerauksen heikko kannattavuus.

Kiinteistöpalvelut-toimialalla tehtiin kannattavuuden parantamiseen liittyviä tehostamistoimenpiteitä, joiden hyödyt realisoituvat vuonna 2014. Siivousliiketoiminnan kannattavuus parani vertailukaudesta etenkin Ruotsissa.

Koko toimialalla on käynnissä merkittävä muutosprosessi ja uudelleenorganisointi toiminnan sopeuttamiseksi muuttuneisiin markkinaolosuhteisiin erityisesti Siivouksessa ja Kiinteistönhoidossa.

Uusiutuvat energialähteet

Uusiutuvien energialähteiden (L&T Biowatti) koko vuoden liikevaihto kasvoi 3,7 % 58,0 miljoonaan euroon (55,9 milj. e). Liikevoitto oli 1,4 miljoonaa euroa (liiketappio 0,1 milj. e) ja operatiivisen toiminnan liikevoitto oli 1,1 miljoonaa euroa (0,1 milj. e).

Toimialan liikevaihto kasvoi vertailukaudesta puupohjaisten polttoaineiden hyvän kysynnän vuoksi.

Kannattavuutta rasittivat alkuvuonna puupohjaisten polttoaineiden heikko energiasisältö sekä kasvaneet logistiikkakustannukset. Liikevoittoa paransivat liikevaihdon kasvu sekä tehdyt tehostamistoimet.

LIKEVAIHTO TOIMIALOITTAIN

1 000 €	2013	2012	Muutos %
Ympäristöpalvelut	257 926	265 661	-2,9
Teollisuuspalvelut	75 526	69 996	7,9
Kiinteistöpalvelut	292 542	299 493	-2,3
Uusiutuvat energialähteet	58 010	55 947	3,7
Eliminoinnit	-15 786	-17 112	
Yhteensä	668 217	673 985	-0,9

LIKEVOITTO TOIMIALOITTAIN

1 000 €	2013	%	2012	%	Muutos %
Ympäristöpalvelut	30 092	11,7	34 251	12,9	-12,1
Teollisuuspalvelut	5 230	6,9	3 892	5,6	34,4
Kiinteistöpalvelut	4 444	1,5	12 980	4,3	-65,8
Uusiutuvat energialähteet	1 448	2,5	-61	-0,1	2 473,8
Konsernihallinto ja muut	-8 032		-2 671		
Yhteensä	33 182	5,0	48 391	7,2	-31,4

RAHOITUS JA INVESTOINNIT

Liiketoiminnan rahavirta oli 86,4 miljoonaa euroa (80,5; 74,5). Käyttöpääomaa vapautui 7,9 miljoonaa euroa (vapautui 6,4; vapautui 3,2).

Korollista vierasta pääomaa oli kauden lopussa 122,8 miljoonaa euroa (96,9; 135,2). Tilikauden viimeisellä neljänneksellä yhtiö nosti 30,0 miljoonaa euroa pitkäaikaista vieraan pääoman ehtoista rahoitusta tasapainottaakseen korollisten velkojensa maturiteettia. L&T Recoiliin liittyen yhtiöllä on edelleen voimassa 16,4 miljoonan euron muille rahoittajille annettu takaus. Lisäksi yhtiöllä on saamia EcoStream-konsernilta 3,3 miljoonaa euroa.

Korolliset nettovelat olivat 64,4 miljoonaa euroa ja ne laskivat 17,9 miljoonaa euroa vuoden alusta ja 0,9 miljoonaa euroa vuoden viimeisellä neljänneksellä.

Nettorahoituskulut olivat koko vuonna 2,9 miljoonaa euroa (5,4; 4,6). Nettorahoituskulut olivat 0,4 % (0,8; 0,7) liikevaihdosta. Nettorahoituskulujen pienenemiseen vaikutti erityisesti poismaksettujen lainojen määrä ja korkeakorkoisten koronvaihtosopimusten päättyminen. Vertailukauteen sisältyi 2,0 miljoonaa Recoil Oy:n pääomalainasaamisten alaskirjausta.

Pitkäaikaisten lainojen keskiporko korkosuojaukset huomioituna oli 1,7 % (2,2; 3,1). Vuonna 2014 pitkäaikaisia lainoja erääntyy yhteensä 22,1 miljoonaa euroa.

Omavaraisuusaste oli 43,7 % (49,4; 44,5) ja gearing-prosentti 30,4 (35,3; 58,3). Likvidit varat olivat kauden lopussa 58,5 miljoonaa euroa (14,6; 8,1).

100 miljoonan euron yritystodistusohjelmasta oli kauden lopussa käytössä 35,0 miljoonaa euroa (12,0; 17,0). 30,0 miljoonan euron kommitoitu limiitti oli vertailukauden tapaan käyttämättä.

Investoinnit

Vuonna 2013 bruttoinvestoinnit olivat 32,7 miljoonaa euroa (49,4; 70,6), jotka koostuivat pääasiassa kone- ja kalustohankinnoista.

Rahalainat, vastuut ja vastuusitoumukset lähipiiriin kuuluville

Lähipiiritapahtumat selvitetään konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 34. Lähipiiritapahtumat.

RAHOITUKSEN AVAINLUKUJA

	2013	2012	2011
Korollinen vieras pääoma, milj. €	122,8	96,9	135,2
Korolliset nettovelat, milj. €	64,4	82,3	127,2
Korkokulut, milj. €	1,1	4,8	4,3
Nettorahoituskulut, milj. €	2,9	5,4	4,6
Nettorahoituskulut, % liikevaihdosta	0,4	0,8	0,7
Nettorahoituskulut, % liikevoitosta	8,0	11,1	18,0
Omavaraisuusaste, %	43,7	49,4	44,5

Gearing, %	30,4	35,3	58,3
Liiketoiminnan rahavirta, milj. €	86,4	80,5	74,5
Käyttöpääoman muutos rahavirtalaskelmassa, milj. €	7,9	6,4	3,2

SIJOITETTU PÄÄOMA

1 000 €	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2011
Pitkäaikaiset varat	311 021	336 081	365 832
Vaihto-omaisuus ja saamiset	126 495	130 590	120 440
Likvidit varat	58 474	14 582	8 068
Laskennalliset verovelat	-25 809	-31 313	-29 389
Ostovelat ja muut velat	-119 954	-112 880	-105 752
Varaukset	-9 482	-4 425	-2 500
Muut korottomat velat	-6 444	-2 756	-3 522
Sijoitettu pääoma	334 301	329 879	353 177

INVESTOINNIT TASERYHMITÄIN

Milj. €	2013	2012	2011
Kiinteistöt	1,9	7,4	8,2
Koneet, kalusto ja muut aineelliset hyödykkeet	26,1	31,8	36,9
Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet yrityskaupoista	0,0	1,3	22,9
Muut aineettomat hyödykkeet	2,6	2,1	2,6
Muut pitkäaikaiset varat	2,0	6,7	0,1
Yhteensä	32,7	49,4	70,6

INVESTOINNIT TOIMIALOITTAIN

Milj. €	2013	2012
Ympäristöpalvelut	15,7	16,1
Teollisuuspalvelut	3,2	11,3
Kiinteistöpalvelut	11,3	14,7
Uusiutuvat energialähteet	0,2	0,5
Konsernihallinto ja muut	2,2	6,8
Yhteensä	32,7	49,4

MUUTOKSET KONSERNIRAKENTEESSA

Vuonna 2013 Lassila & Tikanojalla ei tehnyt liiketoimintojen tai osakekantojen ostoja. Konsernista ei myöskään myyty liiketoimintoja.

Tilikauden aikana purettiin Kiinteistöhuolto Markku Hyttinen Oy ja Paraisten Puhtaanapito Oy.

Vapaaehtoisessa selvitystilassa 31.12.2013 olivat Hansalaiset Oy ja Kiinteistöpalvelu Hansalaiset Oy.

STRATEGIAN TOTEUTTAMINEN

L&T:n nykyinen strategia ulottuu vuoteen 2016 asti, mutta strategiaa tarkastellaan kuitenkin vuosittain. Vuonna 2012 tehtyyn laajaan strategiatyöhön tehtiin pieniä päivityksiä kevään 2013 aikana. Strategiapäivityksen yhteydessä strategiakaudelle asetetut taloudelliset tavoitteet säilyivät ennallaan.

L&T:n strategia lähtee siitä, että yhtiö haluaa muuttaa kulutusyhteiskuntaa tehokkaaksi kierrätysyhteiskunnaksi. Tavoitteena on yhteiskunta, jossa olemassa olevia materiaaleja ja rakennuksia hyödynnetään mahdollisimman tehokkaasti, energiankulutusta pyritään optimoimaan sekä luodaan hyvinvointia ja työpaikkoja kestäväen kasvun kautta. Se tehdään parantamalla asiakkaiden materiaali-, energia- ja kustannustehokkuutta.

Rakennemuutoksesta kannattavan kasvun vaiheeseen

Vuosina 2012 ja 2013 L&T on keskittynyt strategiassaan vahvasti toiminnan uudelleen organisoimiseen, toimintatapojen yhtenäistämiseen ja kustannustehokkuuden varmistamiseen.

Vuoden 2013 aikana toiminnan uudelleen organisoimista jatkettiin yhdistämällä Siivous- ja tukipalvelut sekä Kiinteistöhuolto uudeksi Kiinteistöpalvelut-toimialaksi. Näin pystytään tehokkaammin tarjoamaan asiakkaille laajempia palvelukokonaisuuksia ja varmistamaan kokonaispalvelun toimivuus.

Vuonna 2014 yhtiön kannattavuuden tarkkaa seuranta jatketaan edelleen, mutta ennen kaikkea keskitytään kannattavaan kasvuun. L&T pyrkii kasvamaan pääasiassa orgaanisesti, ja erityisesti vähän pääomaa sitovan ja tasaista kassavirtaa tuottavan palveluliiketoiminnan kautta. Vahva tase mahdollistaa myös investoinnit tulevaan kasvuun. Päämarkkina-alue on Suomi, jossa potentiaalisten palvelumarkkinoiden koko on yli neljä miljardia euroa.

TALOUDELLISET TAVOITTEET

	Tavoite 2016	2013	2012	2011
Orgaaninen kasvu	5 %	0,2 %	1,4 %	4,5 %
Sijoitetun pääoman tuotto*	20 %	15,7 %	14,4 %	7,6 %
Liikevoitto*	9 %	6,8 %	7,0 %	6,8 %
Gearing	30–80 %	30,4 %	35,3 %	58,3 %

* Operatiivine

TILIKAUDEN TÄRKEIMMÄT TAPAHTUMAT

25.3.2013 yhtiö julkaisi uuden toimialajaon mukaiset vertailutiedot 1.1.2012–31.12.2012.

9.4.2013 yhtiö tiedotti, että osana EcoStream Oy:n pääomajärjestelyitä Lassila & Tikanoja Oyj on merkinnyt 8.4.2013 2,0 miljoonalla eurolla EcoStream Oy:n osakkeita. Osakkeiden merkintähinta oli 3,00 euroa per osake. Osakemerkintä rahoitettiin muuttamalla Lassila & Tikanojan jäljellä oleva kauppahintasaatava, 2,0 miljoonaa euroa, L&T Recoil Oy:n kaupasta EcoStream Oy:n osakkeiksi, joten järjestelyllä ei ole välitöntä kassavirtavaikutusta. Järjestelyn ja EcoStream Oy:n muiden pääomajärjestelyiden jälkeen Lassila & Tikanojan omistusosuus laski EcoStream Oy:ssä noin 16,4 prosenttiin.

Toteutuneen järjestelyn yhteydessä Lassila & Tikanojan hallitus päätti kirjata Lassila & Tikanoja Oyj:n omistamien kaikkien osakkeiden arvon 3,00 euroon per osake. Arvonalennuksesta johtuen yhtiö kirjaa vuoden toiselle neljännekselle EcoStream Oy:n osakkeiden arvosta yhteensä 5,0 miljoonan euron kertaluonteisen arvonalentumisen.

L&T:n omistamien EcoStreamin osakkeiden tasearvo on alaskirjauksen jälkeen noin 3,6 miljoonaa euroa.

Arvonalentuminen käsitellään kertaluonteisena kuluna eikä sillä ole kassavirtavaikutusta.

1.7.2013 yhtiö tiedotti ylityötutkinnan syyteharkinnan valmistumisesta. Poliisitutkinta ja syyteharkinta kohdistuivat 25 L&T:n huoltomiehen tekemiin ylitöihin. Helsingin kihlakunnan syyttäjä on päättänyt asettaa näistä ylityörikkeistä syytteeseen 21 Lassila & Tikanojan nykyistä ja entistä esimiestä mukaan lukien yhtiön toimitusjohtaja Pekka Ojanpään (aloittanut 1.11.2011).

23.9.2013 yhtiö tiedotti pääomamarkkinapäivästään, jonka teemana oli "L&T siirtymässä rakennemuutoksesta kannattavan kasvun vaiheeseen". L&T:n taloudelliset tavoitteet vuodelle 2016 säilyivät ennallaan.

19.12.2013 yhtiö tiedotti, että se kirjaa vuoden viimeiselle neljännekselle Ruotsin liiketoimintojensa liikearvosta yhteensä 7,0 miljoonan euron arvonalentumisen, joka kohdistuu konsernissa Kiinteistöpalvelutoimialalle. Arvonalentuminen johtuu Ruotsin liiketoiminnan tuotto-odotusten alenemisesta erityisesti Öst-Götan alueella. Konsernin taseeseen jää liikearvoa alaskirjauksen jälkeen yhteensä noin 3,5 miljoonaa euroa Ruotsin liiketoimintaan liittyen.

HENKILÖSTÖ

Henkilöstömäärä oli vuonna 2013 kokoaikaiseksi muutettuna keskimäärin 8 267 (8 399; 8 513). Kauden lopussa Lassila & Tikanojan palveluksessa oli koko- ja osa-aikaisia yhteensä 8 847 (8 962; 9 357) henkilöä. Heistä työskenteli Suomessa 7 088 (7 035; 7 381) ja muissa maissa 1 759 (1 927; 1 976) henkilöä. Palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma vuonna 2013 oli 222,6 miljoonaa euroa (224,4; 216,4).

HENKILÖSTÖ MAITTAIN

Koko- ja osa-aikaiset yhteensä

	2013	2012	2011
Suomi	7 088	7 035	7 381
Latvia	939	912	895
Ruotsi	582	783	838
Venäjä	238	232	243
Yhteensä	8 847	8 962	9 357

YMPÄRISTÖ

Ympäristöhuoltoalan johtavana yrityksenä L&T:n toiminnan lähtökohtana ovat oman ja asiakkaiden toimintaympäristön lainsäädännölliset ja toiminnalliset vaatimukset. Yhtiön ympäristöasioiden hallinta perustuu konsernin riskienhallinta- ja ympäristöpolitiikkoihin. L&T:n johtoryhmä hyväksyi vuonna 2012 uuden ympäristöpolitiikan ja siihen liittyen yhtiön ympäristötavoitteet.

Käytännön työtä ja toimintaa suunnitellaan, kehitetään ja ohjataan johtamisjärjestelmän (L&T Integrated Management System) avulla. Järjestelmä sisältää yhteisesti määritellyt toimintatavat ja antaa työvälineitä strategian toteuttamiseen ja liiketoiminnan tavoitteiden saavuttamiseen. Johtamisjärjestelmä kattaa myös kansainväliset toiminnot. Sen avulla varmistetaan, että L&T:n toiminta on johdonmukaista, yhtenäistä ja korkeatasoista kaikilla toiminta-alueilla.

L&T:n johtamisjärjestelmä on sertifioitu ISO 9001- (laatu), ISO 14 001- (ympäristö) ja OHSAS 18001 - standardien (työterveys ja -turvallisuus) mukaisesti. Ympäristö-, terveys- ja työturvallisuusriskien hallinta on olennainen osa johtamisjärjestelmää.

Henkilöstön hyvinvointi, turvallinen työympäristö ja esimerkillisyys ympäristöasioissa ovat tekijöitä, jotka turvaavat yhtiön ja sen toiminnan kehittämisen. Ympäristö- ja turvallisuusriskejä arvioidaan säännöllisesti ja kattavasti eri organisaatiotasolla.

L&T antaa oman osaamisensa asiakkaidensa käyttöön ja luo edellytykset asiakkaiden ympäristötavoitteiden saavuttamiselle ja -velvoitteiden täyttämiseksi. Odotukset L&T:n palveluja kohtaan kasvavat ympäristötietoisuuden lisääntyessä. Materiaali- ja energiatehokkuuden parantaminen liittyy entistä tiiviimmäksi osaksi asiakasyritysten arkea. L&T kerää ja jatkojalostaa jätteistä ja sivuvirroista uusioraaka-aineita ja kierrätyspolttoaineita, joiden avulla säästetään luonnonvaroja, korvataan fossiilisia polttoaineita ja hillitään siten ilmastonmuutosta.

Ympäristöhuoltoa ja jätteiden käsittelyä säätelevät tiukat lait ja säädökset, ja toiminta on luvanvaraista. L&T:llä on Suomessa 63 ympäristölupaa, jotka koskevat jätteiden ja biopolttoaineiden käsittelyä ja kierrätystä.

Vuosi 2013

Palvelumme vähensivät Suomen hiilidioksidipäästöjä noin 1,5 miljoonalla CO₂-tonnilla vuonna 2013.

Kaikista L&T:n hallussa olevista materiaalivirroista pystyttiin kierrättämään tai hyödyntämään 86 %. L&T:n omien laitosten hyödyntämisaste oli 96 % (2012: 86 %). Tavoitteenamme on ollut kehittää omien kierrätyslaitostemme materiaalitehokkuutta nostamalla hyödyntämisaste 90 %:iin vuoden 2016 loppuun mennessä. Kehitystyö eteni ennakoitua nopeammin ja saavutimme tavoitetason jo vuonna 2013. Hyödyntämisasteen paraneminen johtui pääosin hyötykäyttömahdollisuuksien lisääntymisestä ympäristörakentamisessa.

Vaarallisista jätteistä 8 % vietiin hyödynnettäväksi muihin EU-maihin.

Toimintamme merkittävimmät kielteiset ympäristövaikutukset ovat keräys- ja kuljetuspalveluista aiheutuvat päästöt. Olemme asettaneet tavoitteeksemme vähentää omia suoria hiilidioksidipäästöjämme vuoden 2012 tasosta ja volyymistä viidellä prosentilla vuoteen 2016 mennessä. Vuoden 2012 volyyymiin suhteutettuna omat suorat kasvihuonepäästöt alenivat 6,4 %. Suorat kokonaispäästöt olivat kuitenkin vain 0,2 % edellisvuotta alhaisemmat, johtuen vuoden 2012 lopussa L&T:n omistukseen siirtyneen Uudenkaupungin

kaatopaikan päästöistä. Vuonna 2013 vähensimme dieselin kulutusta 842 000 litralla (-5,4 %).

L&T:llä ei tapahtunut yhtään vakavaa ympäristövahinkoa vuonna 2013. Lieviä vahinkotapauksia oli 7 kappaletta, jotka johtuivat säiliövuodoista ja tulipalosta. Vahingot saatiin rajattua ja poistettua välittömällä toiminnalla. Jätteiden käsittely aiheutti paikallisia hajuvalituksia ja myrskyt aiheuttivat Uudenkaupungin kaatopaikalla ympäristön roskaantumista, johon reagoitiin välittömästi.

TUTKIMUS JA KEHITYS

Tutkimusmenot kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan kaudelle, jolla ne syntyvät. Kehittämismenot aktivoidaan, kun yritys pystyy todentamaan kehitettävän tuotteen teknisen toteutettavuuden ja kaupalliset hyödyntämismahdollisuudet sekä kun hankintameno pystytään luotettavasti määrittämään. Muut kehittämismenot kirjataan kuluksi.

Yhtiön tämän hetken aktivoitava kehitystyö kohdistuu lähinnä ohjelmisto- ja järjestelmähankkeisiin. Taseeseen aktivoitiin ohjelmistoprojekteista kehitysmenoja 2,1 miljoonaa euroa (1,7; 1,6). Ohjelmistoprojektin kustannukset aktivoidaan siitä lähtien, kun projektit ovat siirtyneet tutkimusvaiheesta kehittämisvaiheeseen, ja projektin tulos on yksilöitävissä oleva aineeton hyödyke.

Pääosin tuloslaskelmaan kuluksi kirjattavan tuotekehityksen tehtävänä on vastata L&T:n palvelutuotevalikoiman kilpailukyvystä ja edesauttaa näin yhtiön tavoitteiden saavuttamisessa.

L&T oli mukana myös useissa tutkimushankkeissa, jotka tähtäsivät vaihtoehtoisten kierrätyspolttoaineiden hyödyntämiseen, ympäristövaikutusten arviointeihin ja vähentämiseen, uusien ympäristöliiketoimintojen kehittämiseen, jätteiden kierrätyksen tehostamiseen ja uusien kierrätyspolttoaineiden kehittämiseen.

RISKIT JA RISKIENHALLINTA

L&T:n riskienhallinnan tavoitteena on merkittävien riskitekijöiden tunnistaminen, niihin varautuminen ja niiden optimaalinen hallinta siten, että yhtiön tavoitteet saavutetaan. Kokonaisvaltaisella riskienhallinnalla pyritään hallitsemaan konsernin kokonaisriskiä, ei ainoastaan yksittäisiä riskitekijöitä.

Vastuut

Hallitus hyväksyy riskienhallinnan periaatteet, valvoo riskienhallinnan toteutusta ja arvioi käytettyjen menetelmien tehokkuuden. Toimitusjohtaja vastaa riskienhallinnan organisoinnista ja toteuttamisesta. Rahoitusriskien hallinnan periaatteet määrittellään konsernin rahoituspolitiikassa. Vakuutusriskien hallinnan periaatteet määrittellään vakuutuspolitiikassa.

Riskien tunnistaminen, arviointi ja raportointi

Riskienhallintaprosessi on määritelty L&T:n johtamisjärjestelmässä. Riskit kartoitetaan osana vuosittaista strategiaprosessia toimiala- ja konsernitasolla, ulkomaisissa yksiköissä sekä kriittisiksi määritellyissä keskitetyissä toiminnoissa. Operatiivinen johto arvioi vastuualueensa strategiset, taloudelliset, operatiiviset ja vahinkoriskitekijät. Riskien merkittävyyttä arvioidaan riskimatriisin avulla ja näin ollen ne arvotetaan myös rahamääräisesti. Merkittävillä riskeillä laaditaan varautumissuunnitelmat, ja toteutettavat riskienhallintatoimenpiteet vastuutetaan. Merkittävimmistä havaituista riskeistä ja niihin varautumisesta raportoidaan toimitusjohtajalle ja hallitukselle.

Riskianalyysi

Seuraavassa kuvataan L&T:n liiketoiminnan merkittävimpiä strategisia, operatiivisia ja vahinkoriskejä, jotka toteutuessaan voivat vaarantaa tai estää liiketoiminnan tavoitteiden saavuttamisen. Rahoitusriskejä ja niiden hallintaa on selostettu konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 37. Rahoitusriskien hallinta.

STRATEGISET JA OPERATIIVISET RISKIT

Tieto- ja viestintäjärjestelmiin liittyvät riskit

Tieto- ja viestintäjärjestelmiin liittyvät riskit voivat toteutuessaan aiheuttaa tilapäisiä katkoja L&T:n toimintaan ja asiakaspalveluun. Vuonna 2013 on jatkettu määrätietoista työtä järjestelmäympäristön kehittämiseksi ja IT-ympäristön käyttövarmuuden turvaamiseksi.

Markkinoihin liittyvät riskit

Talouden taantuman mahdollinen jatkuminen ja asiakkaiden toiminnan volyymin lasku, uusien kilpailijoiden tulo markkinoille ja lainsäädännön muutokset muodostavat merkittävän osan markkinoihin liittyvistä riskeistä. Päästöoikeuksien, uusiorka-aineiden tai öljytuotteiden markkinahintojen kehitys voi vaikuttaa yhtiön liiketoimintoihin. Yleisen taloudellisen tilanteen edelleen jatkuva epävarmuus vaikeuttaa ennakoimista. Markkinoilla tapahtuvat merkittävät muutokset voivat vaikuttaa liiketoiminnan kasvuun negatiivisesti ja johtaa kannattavuuden heikkenemiseen. Markkinoihin liittyvää riskiä pienentää L&T:n riippumattomuus yksittäisistä suurista asiakkaista ja L&T:n palvelutarjonnan monipuolisuus. L&T kehittää ja tuo jatkuvasti markkinoille uusia palvelutuotteita, joilla pyritään muun muassa erottautumaan kilpailijoista ja luomaan muita lisäarvotekijöitä hinnan lisäksi. Markkinariskeihin varaudutaan kiinnittämällä erityistä huomioita tuottavuuden parantamiseen ja asiakassuhteen hoitoon.

Yritysosot

L&T tavoittelee kasvua sekä orgaanisesti että yritysostojen kautta. Yritysostojen onnistuminen vaikuttaa yhtiön kasvu- ja kannattavuustavoitteiden toteutumiseen. Jos yritysostoissa epäonnistutaan, yhtiön kilpailukyky ja kannattavuus voivat kärsiä ja yhtiön riskiprofiili voi muuttua. Riskiä hallitaan kauppasopimuksilla, ostokohteiden liiketoiminnan strategisella ja taloudellisella analysoinnilla, tekemällä kattavat due diligence -tutkimukset ostokohteista sekä erityisesti kaupan toteutumisen jälkeisellä tehokkaasti läpiviedyllä yhdistymisohjelmalla.

Toiminta kehittyvillä markkinoilla

L&T:llä on liiketoimintaa muun muassa Latviassa ja Venäjällä. Liiketoiminta näissä maissa asettaa yhtiön alttiiksi poliittisten, taloudellisten ja yhteiskunnallisten olosuhteiden muutoksiin liittyville riskeille. Esimerkiksi palveluiden vapaata hinnoittelua saatetaan niissä rajoittaa. Riskiä pyritään minimoimaan panostamalla kansainvälisen markkinatilanteen ja liiketoimintakulttuurin tuntemiseen muun muassa teettämällä tutkimuksia kehittyviin markkinoihin liittyvistä maakohtaisista riskeistä.

Osaavan henkilöstön saatavuus

L&T:n liiketoiminta on työvoimavaltaista. Työllisyystilanteen kausiluontoiset vaihtelut saattavat lisätä työntekijöiden vaihtuvuutta, mikä luo työvoiman saatavuuteen haasteita. Väestön ikärakenteesta johtuen kilpailu osaavasta työvoimasta kovenee. L&T:llä on meneillään henkilöstöressurssien hallintaan useita ohjelmia, joiden tavoitteena on turvata henkilöstöressurssien tehokas käyttö, työvoiman saatavuus sekä henkilöstön osaaminen. Panostamme työyhteisöjen toimivuuteen, johtamiseen, monikulttuurisuuden lisäämiseen, tehtäväkiertoon ja työturvallisuuteen. L&T pyrkii olemaan alansa houkuttelevin yritys työntekijöille.

Vahinkoriskit

Mahdollisten ennalta arvaamattomien vahinkoriskien varalta L&T:llä on jatkuva, kaikki toimintamaat kattava vakuutusturva, joka sisältää muun muassa henkilöstö-, omaisuus-, keskeytys-, vastuu-, ympäristö- ja kuljetusvahingot.

Tulipalon vaara

Ympäristöpalveluiden liiketoimintaan kuuluva kierrätyspolttoaineiden valmistus on palonarkaa toimintaa. Tulipalon seurauksena kierrätyslaitoksen toiminta voi keskeytyä lyhyeksi tai pitkäksi aikaa. Riskin merkittävyyttä pienentää kuitenkin se, että yksittäisillä laitoksilla tai tuotantolinjoilla ei ole olennaisen suurta merkitystä L&T:n kokonaiskannattavuudelle. Vakuuttamisen lisäksi yhtiö pyrkii minimoimaan palovahinkoriskejä systemaattisella jatkuvuussuunnittelulla, rakentamalla automatisoituja sammutusjärjestelmiä ja kouluttamalla henkilökuntaa vaaratilanteiden varalta.

Ympäristövahinkojen vaara

L&T:n liiketoimintaan kuuluu ongelmajätteiden keräystä ja kuljetusta sekä prosessointia yhtiön omissa laitoksissa. Ongelmajätteiden virheellisen käsittelyn tai laitevaurioiden seurauksena on mahdollista, että haitallisia aineita pääsee ympäristöön tai ne aiheuttavat henkilövahinkoja räjähdysten tai myrkytyksen seurauksena. Tällaisten vahinkojen seurauksena L&T:lle voi syntyä korvausvaateita. Ympäristövahinkoihin liittyviä riskejä hallitaan vakuuttamisen lisäksi laitosten järjestelmällisillä ympäristökartoituksilla, laitteistojen ennakkohuoltosuunnitelmilla, auditoinneilla, henkilöstön pitkäjänteisellä kouluttamisella ja hätätilanneharjoittelulla.

Henkilöstön ennakkoeläkkeet

Henkilöstön työkyvyttömyys- ja tapaturmaeläkekustannusten kohoaminen voi vaikuttaa olennaisesti kilpailukykyyn ja kannattavuuteen erityisesti Kiinteistöpalveluissa. Suurtyönantajana L&T vastaa täysimääräisesti henkilöstönsä työkyvyttömyydestä aiheutuvista eläkekustannuksista. L&T panostaa henkilöstön terveyden edistämiseen ja työterveyshuollon ohjaamiseen Sirius-ohjelmalla, jonka tavoitteena on sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyys- ja tapaturmaeläkkeiden vähentäminen sekä niistä aiheutuvien kustannusten hallinta.

HALLINNOINTI

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä tilikaudelta 2013 annetaan erillisenä kertomuksena.

Hallintoelimet

Lassila & Tikanoja Oyj:n yhtiöjärjestyksen mukaisesti yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä huolehtii hallitus, johon kuuluu vähintään kolme (3) ja enintään seitsemän (7) yhtiökokouksen valitsemaa jäsentä. Hallituksen jäsenten toimikausi päättyy vaalia seuraavan ensimmäisen varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Yhtiöllä on toimitusjohtaja, jonka valitsee hallitus. Yhtiöjärjestyksen muuttamisesta päättää osakeyhtiölain mukaisesti yhtiökokous. Toimitusjohtajan kanssa tehdyn kirjallisen toimitusjohtajasopimuksen mukaan toimitusjohtajan irtisanomisaika on yhtiön irtisanoessa kuusi kuukautta.

12.3.2013 pidetty varsinainen yhtiökokous vahvisti yhtiön hallituksen jäsenten lukumääräksi viisi (5). Hallitukseen valittiin uudelleen seuraavan yhtiökokouksen loppuun saakka Heikki Bergholm, Eero Hautaniemi, Hille Korhonen, Sakari Lassila ja Miikka Maijala. Yhtiökokouksen jälkeen pitämässään järjestäytymiskokouksessa hallitus valitsi puheenjohtajaksi Heikki Bergholmin ja varapuheenjohtajaksi Eero Hautaniemen. Tarkastusvaliokunnan puheenjohtajaksi valittiin Eero Hautaniemi ja jäseniksi Sakari Lassila ja Miikka Maijala. Palkitsemisvaliokunnan puheenjohtajaksi valittiin Heikki Bergholm ja jäseneksi Hille Korhonen.

Tilintarkastaja on KPMG Oy Ab päävastuullisena tilintarkastajanaan KHT Lasse Holopainen.

Toimitusjohtajana on 1.11.2011 alkaen toiminut Pekka Ojanpää.

Johtoryhmän jäsenet

1.1.2013 Ympäristöpalveluiden toimialajohtajana aloitti Petri Salermo ja Teollisuuspalveluiden toimialajohtajana Ville Rantala. Kiinteistöpalveluiden toimialajohtajana aloitti 7.1.2013 Petri Myllyniemi. Talousjohtajaksi nimitettiin 23.1.2013 alkaen Timo Leinonen.

Johtoryhmään kuuluivat 31.12.2013 toimitusjohtaja Pekka Ojanpää, Ympäristöpalveluiden toimialajohtaja Petri Salermo, Kiinteistöpalveluiden toimialajohtaja Petri Myllyniemi, Teollisuuspalveluiden toimialajohtaja Ville Rantala, talousjohtaja Timo Leinonen, henkilöstöjohtaja Kirsi Matero, kehitysjohtaja Tuomas Mäkipeska ja hankintajohtaja Antti Tervo.

OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT

Osakepääoma ja osakkeiden lukumäärä

Lassila & Tikanoja Oyj:n osakepääomassa ja osakemäärässä ei ole tapahtunut muutoksia vuosina 2012 ja 2013. Yhtiön rekisteröity osakepääoma on 19 399 437 euroa. Osakkeita on 38 798 874 kappaletta. Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä ilman yhtiön hallussa olevia osakkeita vuonna 2013 oli 38 703 933. Kullakin osakkeella on yksi ääni. Yhtiöjärjestyksessä ei ole määritelty osakkeiden enimmäismäärää eikä enimmäisosakepääomaa. Osakkeella ei ole nimellisarvoa eikä kirjanpidollista vasta-arvoa.

Yhtiön osakkeet on liitetty Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään arvo-osuusjärjestelmään. Euroclear Finland ylläpitää yhtiön virallista osakasluettelo.

Osakkeenomistajat

Lassila & Tikanoja Oyj:llä oli vuoden 2013 lopussa 9 320 osakkeenomistajaa (9 382; 9 365). Hallintarekisteröityjen ja suorassa ulkomaisessa omistuksessa olevien osakkeiden osuus oli 21,7 % osakekannasta (17,2; 13,0).

Hallituksen ja toimitusjohtajan omistukset

Yhtiön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja sekä heidän määräysvallassaan olevat yhteisöt omistivat 31.12.2013 yhteensä 923 987 yhtiön osaketta. Niiden osuus osake- ja äänimäärästä on 2,4 %.

Kaupankäynti osakkeilla vuonna 2013

Yhtiön osakkeet noteerataan NASDAQ OMX Helsinki Oy:n keski suurten yhtiöiden listalla toimialaluokassa Teollisuustuotteet ja -palvelut. Kaupankäyntitunnus on LAT1V ja ISIN-koodi FI0009010854.

Yhtiön osakkeen vaihto ilman omia osakkeita NASDAQ OMX Helsingissä vuoden 2013 aikana oli 7 206 872 kappaletta, mikä on 18,7 % (25,8 %; 23,0 %) ulkona olevien osakkeiden keskimääräisestä lukumäärästä. Vaihdon arvo oli 99,5 miljoonaa euroa (105,1; 108,2). Korkein hinta oli 15,59 euroa ja alin 11,60 euroa. Kauden päätöskurssi oli 15,23 euroa. Yhtiön osakekannan markkina-arvo ilman omia osakkeita oli kauden lopussa 589,5 miljoonaa euroa (450,4; 444,5).

Omat osakkeet

Yhtiön hallussa oli vuoden alussa 106 810 omaa osaketta ja lopussa 92 247 omaa osaketta, jotka edustavat 0,2 prosenttia kaikista osakkeista ja äänistä.

Hallituksen valtuutukset

Lassila & Tikanoja Oyj:n 12.3.2013 pidetty varsinainen yhtiökokous päätti hallituksen valtuuttamisesta yhtiön omien osakkeiden hankkimiseen yhtiön vapaalla omalla pääomalla. Lisäksi yhtiökokous päätti hallituksen valtuuttamisesta päättämään osakeannista sekä osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta.

Hallitus on valtuutettu hankkimaan enintään 500 000 kappaletta (1,3 % koko osakemäärästä) yhtiön omia osakkeita. Hankkimisvaltuutus on voimassa 18 kuukautta.

Hallitus on valtuutettu päättämään uusien tai yhtiön hallussa mahdollisesti olevien osakkeiden annista osakeannilla ja/tai optio-oikeuksien tai muiden osakeyhtiölain 10 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen osakkeisiin

oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta siten, että valtuutuksen nojalla voidaan antaa ja/tai luovuttaa yhteensä enintään 500 000 osaketta, joka on 1,3 % koko osakemäärästä. Valtuutus on voimassa 18 kuukautta.

Äänioikeuden rajoitukset

Yhtiöjärjestyksen mukaan osakkeenomistajan äänioikeus yhtiökokouksessa on rajoitettu viidesosaan yhtiökokouksessa edustetuista osakkeista.

OSAKKEENOMISTUKSEN JAKAUTUMINEN SEKTOREITTAIN 31.12.2013

	Omistajien lukumäärä	%-osuus	Osakemäärä, kpl	% osakkeista ja äänimäärästä
Yritykset ja asuntoyhtiöt	499	5,4 %	2 775 668	7,2 %
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	56	0,6 %	7 032 172	18,1 %
Julkisyhteisöt	24	0,3 %	3 842 033	9,9 %
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	225	2,4 %	5 084 734	13,1 %
Kotitaloudet	8 475	90,9 %	11 450 596	29,5 %
Ulkomaiset osakkeenomistajat	42	0,5 %	151 555	0,4 %
Omat osakkeet			92 247	0,2 %
Hallintarekisteröidyt osakkeet			8 421 580	21,7 %
Yhteistilillä			40 536	0,1 %
Yhteensä			38 798 874	100,0 %

OSAKKEENOMISTUKSEN JAKAUTUMINEN SUURUUSLUOKITTAIN 31.12.2013

Osakkeita kpl	Omistajien lukumäärä	%-osuus	Osakemäärä, kpl	% osakkeista ja äänimäärästä
1-1 000	7 879	84,5 %	2 136 120	5,5 %
1 001-5 000	1 016	10,9 %	2 288 507	5,9 %
5 001-10 000	172	1,8 %	1 282 011	3,3 %
10 001-100 000	203	2,2 %	5 487 085	14,1 %
100 001-500 000	36	0,4 %	7 121 014	18,4 %

yli 500 000	14	0,2 %	20 351 354	52,5 %
	9 320	100,0 %	38 666 091	99,7 %
joista hallintarekisteröityjä			8 421 580	21,7 %
Yhteistilillä			40 536	0,1 %
Omat osakkeet			92 247	0,2 %
Yhteensä			38 798 874	100,0 %

SUURIMMAT OSAKKEENOMISTAJAT 31.12.2013

	Osakkeenomistaja	Osakemäärä, kpl	% osakkeista ja äänimäärästä
1	Evald ja Hilda Nissin Säätiö	2 413 584	6,2
2	Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö	2 181 238	5,6
3	Nordea-rahastot	1 800 956	4,6
4	Maijala Juhani	1 529 994	3,9
5	Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	1 362 803	3,5
6	LähiTapiola-ryhmä	874 280	2,3
7	Bergholm Heikki	796 247	2,1
8	Maijala Mikko	720 000	1,9
9	Danske Invest -rahastot	623 192	1,6
10	Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma	600 690	1,6
11	Turjanmaa Kristiina	585 842	1,5
12	Valtion Eläkerahasto	562 000	1,5
13	Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Elo	414 073	1,1
14	Aktia-rahastot	353 280	0,9
15	Säästöpankki-rahastot	352 739	0,9
16	Maijala Eeva	345 000	0,9
17	Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritas	340 000	0,9
18	Oy Chemec Ab	340 000	0,9
19	SEB Gyllenberg -rahastot	281 994	0,7
20	Oy Asipex Ab	215 551	0,6
	Yhteensä	16 693 463	43,0

VOITONJAKO

Osingonjakopolitiikka

Lassila & Tikanoja Oyj:n osingon määrä on sidottu tilikauden tulokseen. Se osa tuloksesta, jota ei katsota tarvittavan yhtiön terveen kehityksen varmistamiseen, jaetaan osakkaille.

Vuonna 2013 yhtiön osakekohtainen tulos oli 0,57 euroa (0,89; 0,44) ja liiketoiminnan rahavirta/osake 2,23 euroa (2,08; 1,92). Yhtiön hallitus esittää 19.3.2014 pidettävälle yhtiökokoukselle, että osinkoa jaetaan 0,50 euroa osakkeelta.

Vuodelta 2012 maksettiin pääomanpalautusta 0,60 (2011: 0,55) euroa osakkeelta sekä lisäosinkoa 0,35 euroa osakkeelta ja lisäpääomanpalautusta 0,15 euroa osakkeelta.

LÄHIAIKOJEN EPÄVARMUUSTEKIJÖITÄ

Talouden epävarmuus voi aiheuttaa merkittäviä muutoksia Ympäristöpalveluiden uusioraaka-ainemarkkinoilla sekä Teollisuuspalveluiden kysynnässä.

Valtion uusiutuville polttoaineille kohdistamien tukien ja niiden jatkuvuuteen liittyvä epävarmuus voi aiheuttaa muutoksia Uusiutuvien energialähteiden kysyntään.

L&T:n kokonaisriski EcoStream-konsernissa on noin 23,3 miljoonaa euroa, josta toteutuessaan kassavirtavaikutteista olisi noin 16,4 miljoonaa euroa. Yhtiöllä on edelleen voimassa 16,4 miljoonan euron muille rahoittajille annettu takaus L&T Recoil Oy:n pankkilainoihin liittyen. Lisäksi yhtiöllä on saamia EcoStream-konsernilta 3,3 miljoonalla eurolla sekä EcoStream Oy:n osakkeita 3,6 miljoonalla eurolla.

NÄKYMÄT VUODELLE 2014

Vuoden 2014 liikevaihdon arvioidaan olevan samalla tasolla kuin vuonna 2013 ja operatiivisen toiminnan liikevoiton arvioidaan olevan samalla tasolla tai hieman parempi kuin vuonna 2013.

TILINPÄÄTÖSPÄIVÄN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Yhtiön johdolla ei ole tiedossa sellaisia olennaisia tilinpäätöspäivän jälkeisiä tapahtumia, jotka olisivat vaikuttaneet tilinpäätöksen laadintaan.

KONSERNIN TUNNUSLUVUT

TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

	2013	2012	2011	2010	2009
Liikevaihto, milj. €	668,2	674,0	652,1	598,2	582,3
Liikevoitto, milj. €	33,2	48,4	25,6	40,2	50,3
% liikevaihdosta	5,0	7,2	3,9	6,7	8,6
Voitto ennen veroja, milj. €	30,3	43,0	21,0	36,0	45,0
% liikevaihdosta	4,5	6,4	3,2	6,0	7,7
Tilikauden voitto, milj. €	22,2	34,5	17,0	26,2	33,1
% liikevaihdosta	3,3	5,1	2,6	4,4	5,7
Tilikauden voitto emoyhtiön omistajille, milj. €	22,2	34,5	17,0	26,2	33,1
% liikevaihdosta	3,3	5,1	2,6	4,4	5,7
EVA, milj. €	12,4	24,1	-2,2	10,1	16,5
Liiketoiminnan rahavirta, milj. €	86,4	80,5	74,5	63,8	66,2
Taseen loppusumma, milj.€	496,0	481,3	494,3	483,7	496,4
Oman pääoman tuotto, % (ROE)	10,0	15,3	7,7	11,9	15,7
Sijoitetun pääoman tuotto, % (ROI)	10,6	14,4	7,6	11,6	14,5
Omavaraisuusaste, %	43,7	49,4	44,5	46,5	44,1
Gearing, %	30,4	35,3	58,3	50,3	53,5
Korolliset nettovelat, milj. €	64,4	82,3	127,2	112,3	116,3
Bruttoinvestoinnit, milj. €	32,7	49,4	70,6	39,3	44,9
% liikevaihdosta	4,9	7,3	10,8	6,6	7,7
Henkilöstö keskimäärin	8 267	8 399	8 513	7 835	8 113
Henkilöstö kokopäiväiset ja osa-aikaiset yhteensä	8 847	8 962	9 357	8 732	8 743

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

	2013	2012	2011	2010	2009
Osakekohtainen tulos, €	0,57	0,89	0,44	0,68	0,85
Laimennettu osakekohtainen tulos, €	0,57	0,89	0,44	0,68	0,85
Oma pääoma/osake, €	5,46	6,01	5,63	5,75	5,60
Osinko / osake, €	0,50*	0,35	0,00	0,55	0,55
Osinko / tulos, %	87,2*	39,3	0,00	81,38	64,4
Pääoman palautus / osake, €	0,00*	0,75	0,55	0,00	0,00
Pääoman palautus / tulos, %	0,0*	84,2	125,6	0,0	0,0
Efekttiivinen osinkotuotto,%	3,3*	6,4	0,0	3,7	3,4
Efekttiivinen pääomanpalautustuotto,%	0,0*	5,2	4,8	0,0	0,0
Hinta/voittosuhte (P/E)	26,6	13,1	26,2	21,8	18,7
Liiketoiminnan rahavirta /osake, €	2,23	2,08	1,92	1,65	1,71
Osakeantioikaistu tilikauden					
alin kaupantekokurssi, €	11,60	8,59	9,49	12,85	9,16
ysin kaupantekokurssi, €	15,59	12,15	15,18	16,20	17,19
keskikurssi, €	13,81	10,55	12,13	14,36	12,61
viimeinen kaupantekokurssi, €	15,23	11,64	11,49	14,73	15,99
Osakekannan markkina-arvo 31.12., milj. €	589,5	450,4	444,5	570,6	619,9
Ulkona olevien osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä					
keskimäärin vuoden aikana	38 703 933	38 688 373	38 721 908	38 748 649	38 780 589
vuoden lopussa	38 706 627	38 692 064	38 685 569	38 738 116	38 768 874
keskimäärin vuoden aikana laimennettu	38 720 630	38 701 004	38 762 194	38 772 906	38 784 285
Vaihdettujen osakkeiden antioikaistu lukumäärä, kpl	7 206 872	9 967 494	8 965 140	7 816 454	10 089 598
% keskimääräisestä osakemäärästä	18,7	25,8	23,2	20,2	26,0
Osakkeiden vaihto, 1 000 €	99 506	105 121	108 740	112 270	127 213
* Hallituksen ehdotus					

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAPERUSTEET

Osakekohtaiset tunnusluvut

Osakekohtainen tulos , €	=	$\frac{\text{Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos}}{\text{Osakkeiden laimentamaton lukumäärä keskimäärin}}$
Laimennettu osakekohtainen tulos, €	=	$\frac{\text{Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos}}{\text{Osakkeiden laimennettu lukumäärä keskimäärin}}$
Oma pääoma/osake, €	=	$\frac{\text{Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Osakkeiden laimentamaton lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$
Osakekohtainen osinko*	=	$\frac{\text{Tilikauden osingonjako}}{\text{Osakkeiden laimentamaton lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$
Osinko/tulos, %*	=	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakekohtainen tulos}} \times 100$
Efektiiivinen osinkotuotto, %*	=	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Tilikauden päätöskurssi}} \times 100$
Hinta/voittosuhte (P/E)	=	$\frac{\text{Tilikauden päätöskurssi}}{\text{Osakekohtainen tulos}}$
Liiketoiminnan rahavirta /osake, €	=	$\frac{\text{Liiketoiminnan nettorahavirta}}{\text{Osakkeiden laimentamaton lukumäärä keskimäärin}}$
Osakekannan markkina-arvo, M€	=	$\text{Osakkeiden laimentamaton lukumäärä tilinpäätöspäivänä} \times \text{tilikauden päätöskurssi}$

* Laskentakaavoja sovelletaan myös pääomanpalautuksen tunnuslukuihin

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

EVA	=	<p>Liikevoitto - sijoitetulle pääomalle (vuosineljännesten keskiarvo) laskettu kustannus</p> <p>Sijoitetulle pääomalle laskettu kustannus lasketaan käyttäen konsernin painotettua keskimääräistä pääomankustannusta (WACC).</p> <p>WACC 2013: 6,52 %</p> <p>WACC 2012: 7,10 %</p> <p>WACC 2011: 7,70 %</p> <p>WACC 2010: 8,70 %</p> <p>WACC 2009: 9,40 %</p>
Oman pääoman tuotto, % (ROE)	=	$\frac{\text{Voitto/tappio}}{\text{Oma pääoma (tilikauden alun ja tilikauden lopun keskiarvo)}} \times 100$

Sijoitetun pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{Voitto/tappio ennen veroja} + \text{rahoituskulut}}{\text{Oma pääoma} + \text{korolliset rahoitusvelat (tilikauden alun ja tilikauden lopun keskiarvo)}} \times 100$
Omavaraisuusaste, %	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}} \times 100$
Gearing	=	$\frac{\text{Korolliset nettorahoitusvelat}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$
Korolliset nettovelat, milj. €	=	Korollinen vieras pääoma - likvidit varat

TILINPÄÄTÖS

Lassila & Tikanojan tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain ja -asetuksen, osakeyhtiölain ja arvopaperimarkkinalain mukaisesti.

KONSERNIN TULOSLASKELMA

1.1. - 31.12. 1 000 €	2013	%	2012	%	Liite
Liikevaihto	668 217	100,0	673 985	100,0	1
Myytyjä suoritteita vastaavat kulut	-597 288	-89,4	-602 581	-89,4	
Bruttokate	70 929	10,6	71 404	10,6	
Liiketoiminnan muut tuotot	4 280	0,6	7 708	1,1	6
Myyntin ja markkinoinnin kulut	-14 503	-2,2	-16 745	-2,5	
Hallinnon kulut	-12 985	-1,9	-12 090	-1,8	
Liiketoiminnan muut kulut	-2 512	-0,4	-1 584	-0,2	6
Arvon alentuminen, aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja pitkäaikaiset varat	-5 027	-0,8	-302	0,0	16 14
Arvon alentuminen, liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet	-7 000	-1,0	0	0,0	13
Liikevoitto	33 182	5,0	48 391	7,2	
Rahoitustuotot	529	0,1	860	0,1	8
Rahoituskulut	-3 385	-0,5	-6 256	-0,9	8
Voitto ennen veroja	30 327	4,5	42 995	6,4	
Tuloverot	-8 144	-1,2	-8 543	-1,3	9
Tilikauden voitto	22 183	3,3	34 452	5,1	
Tilikauden voiton jakautuminen:					
Emoyhtiön omistajille	22 185		34 459		
Määräysvallattomille omistajille	-3		-7		
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos:					
Osakekohtainen tulos, €	0,57		0,89		10
Laimennettu osakekohtainen tulos, €	0,57		0,89		

LAAJA KONSERNIN TULOSLASKELMA

1.1. - 31.12. 1 000 €	2013	2012	Liite
Tilikauden voitto	22 183	34 452	
Erät, joita ei siirretä myöhemmin tulosvaikutteiseksi			
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	67	-189	25
Erät, joita ei siirretä myöhemmin tulosvaikutteiseksi, yhteensä	67	-189	
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi			
Suojausrahasto, käyvän arvon muutos	-368	1 098	
Arvonmuutosrahasto			
Myytävissä olevat lyhytaikaiset rahoitusvarat			
Voitot kaudella	-2	2	
Myytävissä olevat lyhytaikaiset rahoitusvarat	-2	2	
Muuntoerot	-427	627	
Muuntoerot määräysvallattomille omistajille	-31	10	
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi, yhteensä	-828	1 737	
Tilikauden laaja tulos, verojen jälkeen	21 422	36 000	
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille	21 456	35 997	
Määräysvallattomille omistajille	-34	3	
Lisätietoja konsernin laajan tuloslaskelman veroista on liitetiedossa 9. Tuloverot.			
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.			

KONSERNITASE

31.12. 1 000 €	2013	%	2012	%	Liite
VARAT					
Pitkäaikaiset varat					
Aineettomat hyödykkeet					12
Liikearvo	112 818		120 189		13
Hankittu sopimuskanta	5 071		7 880		
Kilpailukieltosopimukset	397		1 810		
Muut aineettomat hyödykkeet yrityskaupoista	36		57		
Muut aineettomat hyödykkeet	7 993		8 494		
	126 315	25,5	138 430	28,8	
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet					14
Maa-alueet	3 750		3 844		
Rakennukset ja rakennelmat	49 744		52 393		
Koneet ja kalusto	115 797		121 179		
Muut aineelliset hyödykkeet	85		86		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 157		2 657		
	171 533	34,6	180 159	37,4	
Muut pitkäaikaiset varat					
Myytävissä olevat sijoitukset	4 251		7 284		16 30
Rahoitusleasingisaamiset	3 685		3 608		17 30
Laskennalliset verosaamiset	2 847		3 845		9 18
Muut saamiset	2 389		2 755		30
	13 174	2,7	17 492	3,6	
Pitkäaikaiset varat yhteensä	311 021	62,7	336 081	69,7	
Lyhytaikaiset varat					
Vaihto-omaisuus	26 097		24 884		19
Myyntisaamiset ja muut saamiset	99 979		103 925		20 30
Johdannaissaamiset	84		1 290		30 31
Ennakkomaksut	335		491		
Myytävissä olevat lyhytaikaiset					

rahoitusvarat	0		2 499	21	30
Rahavarat	58 474		12 083	22	30
Lyhytaikaiset varat yhteensä	184 969	37,3	145 172		30,3
Varat yhteensä	495 990	100,0	481 253		100,0

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

31.12. 1 000 €	2013	%	2012	%	Liite
OMA PÄÄOMA JA VELAT					
Oma pääoma					
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma					23
Osakepääoma	19 399		19 399		
Muut rahastot	-1 539		-743		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	297		29 381		
Kertyneet voittovarot	170 876		150 233		
Tilikauden voitto	22 185		34 459		
	211 218		232 729		
Määräysvallattomien omistajien osuus	240		274		
Oma pääoma yhteensä	211 458	42,6	233 003	48,4	
Velat					
Pitkäaikaiset velat					
Laskennalliset verovelat	25 809		31 313		9 18
Eläkevelvoitteet	777		672		25
Varaukset	6 085		4 304		26
Korolliset velat	65 852		57 961		27 30
Muut velat	500		942		28 30
	99 023	20,0	95 192	19,8	
Lyhytaikaiset velat					
Korolliset velat	56 991		38 915		27 30
Ostovelat ja muut velat	119 954		112 880		29 30
Johdannaisvelat	501		1 129		30 31
Tilikauden verotettavaan tulokseen perustuvat verovelat	4 666		14		
Varaukset	3 397		120		26

	185 509	37,4	153 058	31,8
Velat yhteensä	284 532	57,4	248 250	51,6
Oma pääoma ja velat yhteensä	495 990	100,0	481 253	100,0

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

1 000 €	2013	2012	Liite
Liiketoiminnan rahavirta			
Tilikauden voitto	22 183	34 452	
Oikaisut	68 790	55 002	33
Tulorahoitus ennen käyttöpääoman muutosta	90 973	89 454	
Käyttöpääoman muutos			
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos	2 800	-10 574	
Vaihto-omaisuuden muutos	-1 204	-121	
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos	6 261	17 096	
Käyttöpääoman muutos	7 857	6 401	
Maksetut korot	-3 647	-5 070	
Saadut korot	534	830	
Maksetut verot	-9 271	-11 127	
Liiketoiminnan nettorahavirta	86 446	80 488	
Investointien rahavirta			
Hankitut tytäryritykset ja liiketoiminnot vähennettynä hankintahetken rahavaroilla	0	-2 498	2
Myydyt tytäryritykset ja liiketoiminnot vähennettynä myyntihetken rahavaroilla	0	7 820	33
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin käyttöomaisuushyödykkeisiin	-28 062	-40 659	
Aineellisten ja aineettomien käyttöomaisuushyödykkeiden myynnit	1 206	2 826	
Muiden pitkäaikaisten saamisten muutos	367	560	
Saadut osingot investoinneista	1	1	
Investointien nettorahavirta	-26 488	-31 950	
Rahoituksen rahavirta			
Lyhytaikaisten lainojen muutos	22 899	-5 781	
Pitkäaikaisten lainojen nostot	30 000	10 200	
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-26 249	-25 254	
Maksetut pääoman palautukset	-42 521	-21 254	
Rahoituksen nettorahavirta	-15 871	-42 089	
Likvidien varojen nettomuutos	44 087	6 449	

Likvidit varat tilikauden alussa	14 582	8 069	
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	-195	64	
Likvidit varat taseessa tilikauden lopussa	58 474	14 582	<u>22</u>
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.			

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

1 000 €	Osake- pääoma	Muun- toerot	Arvon- muutos- rahasto	Suojaus- rahasto	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Kerty- neet voitto- varat	Emo- yhtiön omista- jille kuuluva oma pää- oma	Määräys- vallat- tomien omista- jien osuus	Oma pääoma yhteensä	Liite
Oma pääoma 1.1.2012	19 399	-1 412	0	-1 057	50 658	150 085	217 673	271	217 944	
Laatimisperiaatteen muutos (IAS 19)						93	93		93	
Oikaistu oma pääoma 1.1.2012	19 399	-1 412	0	-1 057	50 658	150 178	217 766	271	218 037	
Laaja tulos										
Tilikauden tulos						34 459	34 459	-7	34 452	
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät						-189	-189		-189	
Suojausrahasto käyvän arvon muutos				1 098			1 098		1 098	
Myytävissä olevat rahoitusvarat			2				2		2	
Muuntoerot		627					627	10	637	
Tilikauden laaja tulos yhteensä		627	2	1 098		34 270	35 997	3	36 000	
Liiketoimet omistajien kanssa										
Osakeperusteisten etuksien kirjaaminen kuluksi						125	125		125	24
Pääoman palautus					-21 277	22	-21 255		-21 255	
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä					-21 277	147	-21 130		-21 130	
Muut muutokset						96	96		96	
Oma pääoma 31.12.2012	19 399	-785	2	41	29 381	184 692	232 729	274	233 003	

1 000 €	Osake- pääoma	Muun- toerot	Arvon- muutos- rahasto	Suojaus- rahasto	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Kerty- neet voitto- varat	Emo- yhtiön omista- jille kuuluva oma pää- oma	Määräys- vallat- tomien omista- jien osuus	Oma pääoma yhteensä	Liite
Oma pääoma 1.1.2013	19 399	-785	2	41	29 381	184 692	232 729	274	233 003	
Laatimisperiaatteen muutos (IAS 19)						-189	-189		-189	
Oikaistu oma pääoma 1.1.2013	19 399	-785	2	41	29 381	184 503	232 540	274	232 814	
Laaja tulos										
Tilikauden tulos						22 185	22 185	-3	22 183	
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät						67	67		67	
Suojausrahasto käyvän arvon muutos				-368			-368		-368	
Myytavissä olevat rahoitusvarat			-2				-2		-2	
Muuntoerot		-427					-427	-31	-458	
Tilikauden laaja tulos yhteensä		-427	-2	-368		22 252	21 456	-34	21 422	
Liiketoimet omistajien kanssa										
Osakeperusteisten etuuksien kirjaaminen kuluksi					-57	444	387		387	24
Maksetut osingot						-13 547	-13 547		-13 547	
Palautuneet osingot						22	22		22	
Pääoman palautus					-29 027		-29 027		-29 027	
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä					-29 084	-13 081	-42 165		-42 165	
Muut muutokset						-613	-613		-613	
Oma pääoma 31.12.2013	19 399	-1 212	0	-327	297	193 061	211 218	240	211 458	
Lisätietoja omasta pääomasta on liitetiedossa 23.										
Oma pääoma, ja omaan pääomaan kirjatusta veroista liitetiedossa 9. Tuloverot.										
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.										

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

KONSERNIN PERUSTIEDOT

Lassila & Tikanoja -konserni on erikoistunut ympäristönhuoltoon sekä kiinteistöjen ja laitosten ylläpitoon. Konsernilla on toimintaa Suomessa, Ruotsissa, Latviassa ja Venäjällä.

Konsernin emoyritys on Lassila & Tikanoja Oyj, jonka y-tunnus on 1680140-0. Lassila & Tikanoja Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Helsinki. Yhtiön rekisteröity osoite on Sentnerikuja 1, 00440 Helsinki.

Lassila & Tikanoja Oyj:n osake noteerataan NASDAQ OMX Helsingissä.

Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa internetosoitteesta www.lassila-tikanoja.fi tai konsernin emoyrityksen pääkonttorista osoitteesta Sentnerikuja 1, 00440 Helsinki.

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 4. päivänä helmikuuta 2014 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERUSTA

Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti, ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2013 voimassa olleita IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettavaksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisöläinsäädännön vaatimusten mukaiset.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta sellaisia myytävissä olevia sijoituksia, joiden käypä arvo voidaan määrittää markkinahintojen avulla, ja johdannaissopimuksia, jotka on arvostettu käypään arvoon. Osakeperusteiset maksut on kirjattu käypään arvoon niiden myöntämispäivänä.

Tilinpäätöstiedot esitetään tuhansina euroina.

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää L&T:n johdolta tiettyjen arvioiden tekemistä ja harkintaan perustuvia ratkaisuja. Tietoa harkintaan perustuvista ratkaisuksista, joita johto on käyttänyt konsernin noudattamia tilinpäätöksen laatimisperiaatteita soveltaessaan ja joilla on eniten vaikutusta tilinpäätöksessä esitettäviin lukuihin, sekä tulevaisuutta koskevista oletuksista ja arvioihin liittyvistä keskeisistä oletuksista on esitetty laatimisperiaatteiden kohdassa "Tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden valintaan ja soveltamiseen liittyvä johdon harkinta".

SOVELLETUT UUDET JA UUDISTETUT STANDARDIT JA TULKINNAT

Konserni on soveltanut 1.1.2013 alkaen seuraavia uusia ja uudistettuja standardeja ja tukintoja:

- Konserni otti 1.1.2013 käyttöön uudistetun IAS 19 Työsuhde-etuudet -standardin, mikä vaikutti mm. siihen, että konsernin soveltaman ns. putkimenetelmän soveltamismahdollisuus poistui. Vakuutusmatemaattisia voittoja ja tappioita ei voida enää kirjata henkilöiden keskimääräiselle jäljellä olevalle palveluajalle siltä osin kuin ne ylittävät suuremman seuraavista: 10 % eläkevelvoitteesta tai 10 % varojen käyvästä arvosta. Uudistetun standardin mukaan vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan välittömästi muihin laajan tuloksen eriin sillä kaudella, jona ne syntyvät. Vertailukauden 2012 tiedot on oikaistu uudistetun standardin mukaisiksi. Muutoksilla ei ole ollut olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IAS 1:n Tilinpäätöksen esittäminen muutos Muiden laajan tuloksen erien esittäminen. Keskeisin muutos on vaatimus muiden laajan tuloksen erien ryhmittelemisestä sen mukaan, siirretäänkö ne mahdollisesti myöhemmin tulosvaikutteisiksi tiettyjen ehtojen täytyessä. Muutos vaikutti konsernin muiden laajan tuloksen erien esitystapaan.
- IFRS 13 Käyvän arvon määrittäminen. Standardiin on yhdistetty vaatimukset käyvän arvon määrittämisestä sekä sitä koskevien tietojen esittämisestä tilinpäätöksessä, lisäksi uuteen standardiin sisältyy käyvän arvon määritelmä. Käyvän arvon käyttöä ei laajenneta, mutta standardissa annetaan ohjeistusta sen määrittämisestä silloin, kun sen käyttö on sallittu tai sitä on vaadittu jossain toisessa standardissa. IFRS 13 on laajentanut jonkin verran konsernitilinpäätöksen liitetietoja.
- IFRS 7:n Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot muutos Rahoitusvarojen ja -velkojen vähentäminen toisistaan. Muutos tarkentaa liitetietovaatimuksia, jotka koskevat taseessa nettomääräisesti esitetyjä rahoitusinstrumentteja. Muutoksella ei ole ollut olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IFRS-standardeihin tehdyt parannukset (Annual Improvements to IFRSs 2009-2011, toukokuu 2012). Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Hankkeeseen kuuluvat muutokset koskevat yhteensä viittä standardia. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain, mutta muutoksilla ei ole ollut merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Yhdistelyperiaatteet

Tytäryhtiöt

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Lassila & Tikanoja Oyj:n lisäksi kaikki tytäryritykset, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni omistaa yli puolet tytäryrityksen äänivallasta tai sillä muutoin on määräysvalta. Määräysvallalla tarkoitetaan oikeutta määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista hyödyn saamiseksi sen toiminnasta. Tytäryritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, jolloin konserni on saanut määräysvallan, siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa.

Konsernin keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu käyttäen hankintamenetelmää. Luovutettu vastike ja hankitun yhtiön yksilöitävissä olevat varat ja velat arvostetaan hankintahetken käypiin arvoihin.

Hankintaan liittyvät menot on kirjattu kuluksi. Mahdollinen ehdollinen lisäkauppahinta on arvostettu käypään arvoon hankintahetkellä ja se on luokiteltu joko velaksi tai omaksi pääomaksi. Velaksi luokiteltu lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon jokaisen raportointikauden päättymispäivänä ja tästä syntyvä

voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Omaksi pääomaksi luokiteltua lisäkauppahintaa ei arvosteta uudelleen. Mahdollinen määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa arvostetaan joko käypään arvoon tai määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien osuuden suhteellista osuutta hankinnan kohteen yksilöitävissä olevasta nettovarallisuudesta. Arvostamisperiaate määritetään erikseen kullekin yritysrankinnalle.

Laaja tulos kohdistetaan emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille, vaikka tämä johtaisi siihen, että määräysvallattomien omistajien osuudesta tulisi negatiivinen. Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus omasta pääomasta esitetään omana eränään taseessa oman pääoman osana. Emoyrityksellä tytäryrityksessä olevan omistusosuuden muutokset, jotka eivät johda määräysvallan menettämiseen, käsitellään omaa pääomaa koskevinä liiketoimina.

Vaiheittain toteutuvan hankinnan yhteydessä aiempi omistusosuus arvostetaan käypään arvoon ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Konsernin menettäessä määräysvallan tytäryrityksessä, arvostetaan jäljelle jäävä sijoitus määräysvallan menettämispäivän käypään arvoon ja tästä syntyvä erotus kirjataan tulosvaikutteisesti.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat, realisoitumattomat voitot sekä sisäinen voitonjako on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä. Realisoitumattomia tappioita ei eliminoida siinä tapauksessa, että tappio johtuu arvonalentumisesta. Tilikauden voiton tai tappion sekä laajan tuloksen jakautuminen emoyhtiön omistajille ja määräysvallattomille omistajille esitetään erillisen tuloslaskelman ja laajan tuloslaskelman yhteydessä ja osuus omista pääomista esitetään omana eränään taseessa konsernin omassa pääomassa.

Osakkuusyrietykset

Osakkuusyrietykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta. Huomattava vaikutusvalta syntyy pääsääntöisesti silloin, kun konserni omistaa yli 20 % yrityksen äänivallasta tai kun konsernilla on muutoin huomattava vaikutusvalta mutta ei määräysvaltaa. Osakkuusyrietykset on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen.

Yhteisyrietykset

Yhteisyrietykset ovat yrityksiä, joissa konserni käyttää toisen osapuolen kanssa yhteistä sopimukseen perustuvaa määräysvaltaa. Yhteisyrietykset yhdistellään suhteellista yhdistelytapaa käyttäen rivi riviltä. Konsernitilinpäätös sisältää konsernin osuuden yhteisyrietysten varoista, veloista, tuotoista, kuluista ja vastuista. Myös omistusosuuden mukainen osuus yhteisyrietyksen rahavirtaeristä yhdistellään konsernin rahavirtalaskelmaan. Konsernilla ei ole omistusosuuksia yhteisyrietyksissä tilinpäätöshetkellä 31.12.2013.

Ulkomaan rahan määräisten erien muuntaminen

Konsernin yksiköiden tulosta ja taloudellista asemaa koskevat luvut määritetään siinä valuutassa, joka on kunkin yksikön pääasiallisen toimintaympäristön valuutta (toimintavaluutta).

Konsernitilinpäätös on esitetty euroina, joka on konsernin emoyrityksen toiminta- ja esittämisvaluutta.

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu toimintavaluutan määräisinä käyttäen tapahtumapäivän valuuttakurssia. Käytännössä käytetään usein kurssia, joka likimain vastaa tapahtumapäivän kurssia. Ulkomaan rahan määräiset monetaariset erät muunnetaan euroiksi käyttäen

tilinpäätöspäivän valuuttakursseja. Ei-monetaariset erät arvostetaan tapahtumapäivän kurssiin. L&T:llä ei ole ulkomaan rahan määräisiä ei-monetaarisia erä, jotka arvostettaisiin käypiin arvoihin. Ulkomaan rahan määräisistä liiketapahtumista ja monetaaristen erien muuntamisesta syntyneet kurssivoitot ja -tappiot merkitään tuloslaskelmaan. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle. ja rahoituserien kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät rahoitustuottoihin tai -kuluihin.

Niiden konserniyritysten, joiden toimintavaluutta ei ole euro, tuloslaskelmat muunnetaan euroiksi tilikauden keskipäivän ja taseet tilinpäätöspäivän kurssiin. Tilikauden tuloksen ja laajan tuloksen muuntaminen eri kursseilla tuloslaskelmassa ja taseessa aiheuttaa muuntoeron, joka kirjataan oman pääoman muuntoerorahastoon. Ulkomaisten tytäryhtiöiden hankintamenon eliminoinnista sekä hankinnan jälkeen kertyneiden oman pääoman erien muuntamisesta syntyneet muuntoerot kirjataan muuntoerorahastoon.

Ulkomaisten yksiköiden hankinnasta syntyvät liikearvot ja näiden yksiköiden varojen ja velkojen kirjanpitoarvoihin hankinnan yhteydessä tehtävät käypien arvojen oikaisut on käsitelty kyseisten yksiköiden varoina ja velkoina ja muunnettu euroiksi tilinpäätöspäivän kurssija käyttäen.

Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet

Liikearvo on se osa hankintamenosta, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa ja aiemmin omistettu osuus yhteenlaskettuina ylittävät hankittujen yritysten nettovarallisuuden käyvän arvon hankintahetkellä. Liikearvosta ei tehdä poistoja, vaan se testataan vuosittain arvonalentumisen varalta viimeisen neljänneksen aikana. Taseessa liikearvot esitetään alkuperäiseen hankintamenuon vähennettynä mahdollisilla arvonalentumisilla.

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut aineettomat hyödykkeet arvostetaan käypään arvoon. Aineettomien hyödykkeiden taloudellisen vaikutusajan arvioidaan olevan rajallinen tai rajoittamaton. L&T:llä liiketoimintojen yhdistämisissä kirjatut aineettomat hyödykkeet ovat mm. asiakassuhteita, kilpailukieltosopimuksia ja ympäristölupia. Niillä on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, joka vaihtelee kolmesta kolmeentoista vuoteen.

Muut aineettomat hyödykkeet ovat pääasiassa ohjelmistoja ja ohjelmistolisenssejä.

Ohjelmistoprojektien kustannukset aktivoidaan muihin aineettomiin hyödykkeisiin siitä lähtien kun projektit ovat siirtyneet tutkimusvaiheesta kehittämissä vaiheeseen ja projektin tulos on yksilöitävissä oleva aineeton hyödyke. Tällaisen aineettoman hyödykkeen tulee tuottaa L&T:lle vastaista taloudellista hyötyä, joka ylittää sen kehittämisestä syntyneet menot. Hankintamenu käsittää kaikki menot, jotka johtuvat välittömästi omaisuuserän saattamisesta valmiiksi toimimaan johdon tarkoittamalla tavalla. Suurimmat menoerät ovat ulkopuolisille maksetut konsulttipalkkiot ja oman henkilöstön palkka- ja muut kustannukset.

Ohjelmistojen ja ohjelmistolisenssien poisto aika on viisi vuotta.

Poistojen kirjaaminen lopetetaan, kun aineeton käyttöomaisuushyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi (tai sisältyy myytävänä olevaksi luokiteltuun luovutettavien erien ryhmään) IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot -standardin mukaisesti.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineellinen käyttöomaisuus on arvostettu hankintamenuon vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla. Alkuperäinen hankintamenu sisältää menot, jotka aiheutuvat välittömästi kyseisen aineellisen omaisuuserän hankkimisesta. Ehdot täyttävän aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta välittömästi johtuvat vieraan pääoman menot

aktivoidaan osaksi omaisuuserän hankintamenoa.

Liiketoimintojen yhdistämisissä aineellinen käyttöomaisuus arvostetaan hankintahetken käypään arvoon. Taseessa aineellinen käyttöomaisuus esitetään vähennettynä kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumisilla.

Aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa lukuun ottamatta uusia kaatopaikkoja. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat tarkistetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä, ja jos ne eroavat merkittävästi aikaisemmista arvioista, poistoaikoja muutetaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Tilinpäätöksen poistot perustuvat seuraaviin arvioituihin taloudellisiin vaikutusaikoihin:

Rakennukset ja rakennelmat 5–30 vuotta

Kuljetusvälineet 6–15 vuotta

Koneet ja kalusto 4–15 vuotta

Valmistuneisiin kaatopaikkoihin sovelletaan suoriteyksikköön perustuvaa poistomenetelmää, jossa poistot tehdään läjitysalueelle toimitetun jätteen viemän tilavuuden mukaan. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Mikäli käyttöomaisuushyödyke koostuu useammasta osasta, joiden taloudelliset vaikutusajat ovat eripituiset, kukin osa käsitellään erillisenä hyödykkeenä. Tavanomaiset korjaus- ja kunnossapitokustannukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet. Kooltaan merkittävien uudistus- ja parannushankkeiden menot kirjataan taseeseen, jos on todennäköistä, että taloudellisen hyödyn lisäys koituu tulevaisuudessa konsernin hyväksi. Kun aineellinen käyttöomaisuushyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot -standardin mukaisesti, poistojen kirjaaminen lopetetaan. Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden luovutuksesta ja käytöstä poistamisesta syntyvät voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti ja ne esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa tai kuluissa.

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvonalentumiset

Konserni arvioi jokaisena raportointikauden päättymispäivänä omaisuuserien tasearvoja mahdollisen arvonalentumisen selvittämiseksi. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Arvonalentumisen kirjaamistarvetta tarkastellaan rahavirtaa tuottavien yksiköiden tasolla, eli sillä alimmalla yksikkötasolla, joka on pääosin muista yksiköistä riippumaton ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa muista rahavirroista.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuvilla kustannuksilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvolla tarkoitetaan kyseisestä omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevia arvioituja vastaisia nettorahavirtoja, jotka diskontataan nykyarvoonsa. Diskonttaus korkona käytetään ennen veroja määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta ja omaisuuserään liittyvistä riskeistä.

Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Rahavirtaa tuottavaan yksikköön kohdistuva arvonalentumistappio kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen vähentämään muita yksikön omaisuuseriä tasasuhteisesti.

Muusta omaisuuserästä kuin liikearvosta aikaisemmin kirjattu arvonalentumistappio peruutetaan, mikäli olosuhteissa on tapahtunut muutos ja kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta.

Liikearvojen arvonalentumistestit tehdään vuosittain tai aina, kun viitteitä arvon alenemisesta ilmenee. Kertyttävissä olevista rahamääristä tehdään sekä käyttöarvoon että nettomyyntihintaan perustuvat laskelmat niille rahavirtaa tuottaville yksiköille, joille liikearvot on kohdistettu.

Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet ovat ohjelmistoprojekteja, joille ei voida tehdä erillisiä arvonalentumistestejä, koska niillä ei ole itsenäistä rahavirtaa. Jos tilikauden päättyessä todetaan, että projektit aiotaan saattaa loppuun ja ottaa ohjelmistot käyttöön, arvonalennukselle ei katsota olevan tarvetta. Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet testataan kuitenkin osana sitä rahavirtaa tuottavaa yksikköä, johon ne kuuluvat.

Vuokrasopimukset

Konserni vuokralle ottajana

Rahoitusleasingsopimuksilla vuokralle otetut hyödykkeet kirjataan aineelliseen käyttöomaisuuteen. Ne merkitään taseeseen määrään, joka on hyödykkeen käypä arvo tai sitä alempi vähimmäisvuokrien nykyarvo, ja poistetaan vuokrasopimuksen voimassaoloaikana tai sitä lyhyempänä taloudellisena vaikutusaikana. Jos kuitenkin on kohtuullisen varmaa, että vuokralle otetun hyödykkeen omistusoikeus siirtyy L&T:lle vuokratuotteen päättymiseen mennessä, poistot hyödykkeestä tehdään kuten vastaavasta L&T:n omistamasta hyödykkeestä. Sopimuksista johtuvat veloitteet kirjataan lainoihin. Kukin vuokraerä jaetaan rahoituskuluksi ja velan lyhennykseksi. Rahoituskulut kohdistetaan vuokra-ajalle siten, että jäljellä olevalle velalle tulee kullakin tilikaudella samansuuruinen korkoprosentti.

Konserni vuokralle antajana

Ympäristöpalvelut-toimiala vuokraa asiakkaille laitteita, esimerkiksi jätepuristimia, pitkäaikaisilla vuokrasopimuksilla, joiden mukaan olennainen osa omistamiseen liittyvistä riskeistä ja eduista siirtyy vuokralle ottajalle. Tällaiset sopimukset luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi ja niihin tehty nettosijoitus kirjataan sopimuksen alkamishetkellä myyntisaamiseksi. Kukin vuokraerä jaetaan rahoitustuotoksi ja myyntisaamisen lyhennykseksi. Rahoitustuotot kohdistetaan vuokra-ajalle siten, että jäljellä olevalle saamiselle tulee kullakin tilikaudella samansuuruinen tuotto-%.

Sellaiset hyödykkeiden ja toimitilojen vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut säilyvät olennaisilta osin vuokranantajalla, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Niihin liittyvät vuokrat kirjataan tasasuuruuksina erinä vuokra-ajan kuluessa tuotoiksi tai kuluiksi riippuen siitä, onko L&T vuokralle antajana vai ottajana. Muilla vuokrasopimuksilla vuokralle annetut hyödykkeet kirjataan aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin ja poistetaan taloudellisena vaikutusaikana kuten vastaavat omassa käytössä olevat käyttöomaisuushyödykkeet.

Myytävänä olevaksi luokitellut pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

Pitkäaikaiset omaisuuserät (tai luovutettavien erien ryhmä) ja lopetettuihin toimintoihin liittyvät omaisuuserät ja velat luokitellaan myytävänä olevaksi, mikäli niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa omaisuuserän myynnistä jatkuvan käytön sijaan. Myytävänä olevaksi luokittelun edellytyksien katsotaan täyttyvän, kun myynti on erittäin todennäköinen ja omaisuuserä (tai luovutettavien erien ryhmä) on välittömästi myytävissä nykyisessä kunnossaan yleisin ja tavanomaisin ehdoin, kun johto on sitoutunut myyntiin ja myynnin odotetaan tapahtuvan vuoden kuluessa luokittelusta.

Välittömästi ennen luokittelua myytävänä olevaksi kyseiset omaisuuserät tai luovutettavien erien ryhmän varat ja velat arvostetaan niihin sovellettavien IFRS-standardien mukaisesti. Luokitteluhetkestä lähtien

myytävänä olevat omaisuuserät (tai luovutettavien erien ryhmä) arvostetaan kirjanpitoarvoon tai myynnistä aiheutuville menoille vähennettyyn käypään arvoon sen mukaan, kumpi niistä on alempi. Poistot näistä omaisuuseristä lopetetaan luokitteluhetkellä. Mikäli luokittelukriteeri ei täyty, perutaan luokittelu ja omaisuuserä arvostetaan luokittelua edeltäneeseen tasearvoon vähennettynä poistoilla ja arvonalennuksilla tai sitä alempaan kerrytettävissä olevaan rahamäärään. Myytävänä olevaksi luokiteltu pitkäaikainen omaisuuserä sekä myytävänä olevaksi luokiteltuun luovutettavien erien ryhmään kuuluvat omaisuuserät esitetään taseessa erillään muista omaisuuseristä. Samoin velat, jotka sisältyvät myytävänä oleviksi luokiteltuun luovutettavien erien ryhmään, esitetään taseessa erillään muista veloista. Lopetettujen toimintojen tulos esitetään tuloslaskelmassa omalla rivillään. Tuloslaskelman vertailutietoja oikaistaan niiden toimintojen osalta, jotka on luokiteltu lopetuksi viimeisimmän esitettävän tilinpäätöskauden aikana. Lopetettujen toimintojen tulos siirretään siten omalle rivilleen myös vertailutietojen osalta. Tilikausilla 2013 ja 2012 konsernissa ei ollut lopetettuja toimintoja.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alhaisempaan nettorealisointiarvoon. Nettorealisointiarvo on tavanomaisessa liiketoiminnassa saatu arvioitu myyntihinta, josta on vähennetty tuotteen valmiiksi saattamiseen tarvittavat menot ja myynnistä johtuvat menot. L&T Biowatin ja ympäristötuotteiden vaihto-omaisuus arvostetaan painotetun keskihinnan menetelmää käyttäen. Muut varastot määritetään fifo-periaatteella.

Kierrätyslaitoksilla valmistetaan kierrätysmateriaaleista myytäviä uusioraaka-aineita. Näiden materiaalien varastojen hankintameno muodostuu materiaalikustannuksista, välittömistä palkoista, muista välittömistä valmistusmenoista sekä osuudesta muuttuvista ja kiinteistä yleismenoista normaalilla toiminta-asteella.

Rahoitusvarat ja rahoitusvelat

Rahoitusvarat ja -velat luokitellaan lainoihin ja muihin saamisiin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin ja -velkoihin sekä muihin velkoihin. Luokittelu tehdään hankinnan yhteydessä hankinnan tarkoituksen perusteella.

Rahoitusvaroihin kuuluva erä kirjataan pois taseesta silloin, kun oikeudet omaisuuserän rahavirtoihin lakkaavat tai kun siihen liittyvät riskit ja edut ovat siirtyneet merkittävältä osin L&T:n ulkopuolelle.

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia rahoitusvaroja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla. Myyntisaamiset ja muut saamiset sisältyvät tähän ryhmään ja ne merkitään taseeseen alkuperäisen arvon mukaisina vähennettynä hyvityksillä ja arvonalentumistappioilla.

Myytävissä olevat rahoitusvarat sisältävät osakkeita sekä sijoitus- ja yritystodistuksia. Ryhmään määritellään kuuluviksi toisaalta varsinaiseen liiketoimintaan kuulumattomat, ei-tuotantokäytössä olevat rahoitusvarat ja toisaalta sellaiset rahoitusvarat, joita voidaan myydä liiketoiminnassa tarvittavan käyttöpääoman hankkimiseksi.

Tilinpäätöksissä myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan osakesijoituksia lukuun ottamatta käypään arvoon käyttämällä tilinpäätöspäivän markkinahintoja. Käyvän arvon muutokset kirjataan muun laajan tuloksen eriin ja esitetään verovaikutus huomioon ottaen oman pääoman Arvonmuutosrahasto-erässä. Kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan omasta pääomasta tulosvaikutteisiksi luokittelun muutoksista johtuvina oikaisuina silloin, kun sijoitus myydään, eräänänty tai kun sen arvo on alentunut siten, että sijoituksesta tulee kirjata arvonalentumistappio. Kaikki noteeraamattomat osakkeet arvostetaan

hankintamenoon tai tätä alempaan arvoon, mikäli niistä on kirjattu arvonalentumistappio. Näiden osakkeiden markkinat ovat epäaktiiviset eikä niiden käypä arvo ole luotettavasti määriteltävissä. Näistä kirjataan arvonalentumistappio kun sijoituksen käypä arvo on merkittävästi tai pitkäaikaisesti alempi kuin hankintameno.

Silloin kun myytävissä olevat sijoitukset on tarkoitus pitää yli 12 kuukautta tilinpäätöspäivästä lukien, ne sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin. Kaikki niiden ostot ja myynnit kirjataan selvityspäivänä.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat ovat suojauslaskennan ulkopuolella olevia johdannaissopimuksia. Niitä koskevat laatimisperiaatteet on esitetty alla kohdassa Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta.

L&T:n ottamat lainat kirjataan selvityspäivänä taseeseen alun perin saadun vastikkeen perusteella käypään arvoon, johon sisällytetään hankinnasta tai liikkeellelaskusta välittömästi johtuvat transaktiokustannukset. Myöhemmin lainat arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenoon.

Ostovelat ja muut lyhytaikaiset korottomat velat kirjataan taseeseen alkuperäiseen arvoonsa.

Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta

Rahoituspolitiikkansa mukaisesti L&T käyttää johdannaissopimuksia pienentääkseen korko-, hyödyke- ja valuuttakurssimuutoksiin liittyviä rahoitusriskejä. L&T:n tekemät johdannaissopimukset ovat olleet koronvaihtosopimuksia, jotka on tehty vaihtuvakorkoisten lainojen rahavirran suojaamiseksi korkoriskiltä, ja hyödykeswap-sopimuksia, jotka on tehty tulevien dieselostojen hintavaihteluiden tasaamiseksi, sekä valuuttatermiinisopimuksia, jotka on tehty valuuttamääräisten ostojen suojaamiseksi valuuttariskiltä.

Johdannaiset merkitään taseeseen alun perin käypään arvoon. Hankinnan jälkeen ne arvostetaan kunkin tilinpäätöshetken käypiin arvoihin. Käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän markkinanoteerauksiin. Käypään arvoon arvostamisesta syntyvät voitot ja tappiot käsitellään kirjanpidossa johdannaissopimuksen käyttötarkoituksen määräämällä tavalla.

Kaikki korko-, hyödyke- ja valuuttasuojaukset täyttävät konsernin riskienhallinnan asettamat tehokkaan suojauksen vaatimukset. Suojauslaskennan piirissä olevien johdannaisten voitot ja tappiot kirjataan yhdenmukaisesti alla olevan kohde-etuuden kanssa. Johdannaissopimukset määritellään syntymishetkellään tulevien kassavirtojen ja ennustettujen ostojen suojauksiksi (rahavirtasuojaus) tai johdannaissopimuksiksi, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa (taloudellinen suojaus).

L&T soveltaa rahavirran suojauslaskentaa kaikkiin koron- ja valuutanvaihtosopimuksiin ja hyödykejohdannaissopimuksiin. L&T dokumentoi suojauslaskentaa aloittaessaan suojattavan kohteen ja suojausinstrumentin välisen suhteen sekä konsernin riskienhallintatavoitteet ja suojausstrategian. Itsenäiseen ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojausta johdannaissopimuksilla ei konsernissa tehdä.

L&T dokumentoi ja arvioi suojauksen alkaessa ja jokaisen osavuosisikatsauksen yhteydessä suojaussuhteiden tehokkuuden tarkastelemalla suojaavan instrumentin kykyä kumota suojattavan erän rahavirtojen muutokset.

Siltä osin kuin rahavirran suojaus on tehokas, suojausinstrumenttien käypien arvojen muutokset kirjataan oman pääoman suojausrahastoon. Kun suojausinstrumentti erääntyy, se myydään tai kun suojauslaskennan kriteerit eivät enää täytä IAS 39:n vaatimuksia, suojausinstrumentista kertynyt voitto tai tappio jää omaan pääomaan, kunnes suojattava rahavirta toteutuu. Jos suojattavan rahavirran ei enää odoteta toteutuvan, suojausinstrumentista kertynyt voitto tai tappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan.

Suojaussuhteen tehoton osuus merkitään myös välittömästi tuloslaskelmaan.

Lainasopimukseen sisältyvien korko-optioiden taloudelliset ominaispiirteet ja riskit ovat läheisesti lainasopimukseen liittyviä kytkettyjä johdannaisia, joita L&T ei IAS 39:n mukaisesti käsittele kirjanpidossa erillään pääsopimuksista.

Valuuttatermiinisopimukseen ei ole sovellettu IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa ja niiden käypien arvojen muutokset on kirjattu tuloslaskelmaan rahoitustuotoksi tai -kuluksi. Johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa, luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi rahoitusvaroiksi ja -veloiksi.

Kaikkien johdannaisten positiiviset käyvät arvot kirjataan taseeseen johdannaissaamisiin. Johdannaisten negatiiviset käyvät arvot kirjataan vastaavasti johdannaisvelkoihin. Kaikki johdannaisten käyvät arvot sisältyvät lyhytaikaisiin varoihin tai velkoihin.

Rahavarat

Rahavarat sisältävät käteisen rahan, vaadittaessa nostettavat pankkitalletukset ja muut lyhytaikaiset likvidit sijoitukset. Niiden maturiteetti on enintään kolme kuukautta hankinta-ajankohdasta. Ne kirjataan selvityspäivänä ja arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuon. Valuuttamääräiset erät on muunnettu euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän keskikursseja.

Rahoitusvarojen arvonalentuminen

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä, onko olemassa viitteitä siitä, että jonkin rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvo on alentunut. Mikäli arvonalentumisesta on näyttöä, käyvän arvon rahastoon kertynyt tappio siirretään tuloslaskelmaan. Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokiteltujen osakkeiden arvonalentumistappiota ei peruuteta tuloslaskelman kautta kuten korkoinstrumenteista kirjattu arvonalentumistappion myöhempi peruuntuminen.

Epävarmat saamiset arvioidaan kuukausittain suoritettavan tarkastelun perusteella. Jos on objektiivista näyttöä siitä, että saamisten tasearvo on suurempi kuin niistä kerrytettävissä oleva rahamäärä, erotus kirjataan arvonalentumistappiona tuloslaskelmaan liiketoiminnan muihin kuluihin. Kriteerinä saamisen arvonalentumistappion kirjaamiseen pidetään velallisen merkittäviä taloudellisia vaikeuksia, yrityssaneerausta, perintätoimiston antamaa luottotappiosuositusta tai maksujen pitkäaikaista laiminlyöntiä. Mikäli saamisten tasearvon ja niistä kerrytettävissä olevan rahamäärän erotus myöhemmin pienenee, arvonalentumistappio peruutetaan tulosvaikutteisesti.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet.

Tietyt ehdot täyttävän hyödykkeen hankintamenuon sisällytetään välittömästi kyseisen hyödykkeen hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta aiheutuvat vieraan pääoman menot.

Lainojen hankinnasta välittömästi johtuneet transaktiomenot on sisällytetty lainan alkuperäiseen hankintamenuon ja jaksotettu laina-aikana korkokuluksi efektiivisen koron menetelmällä.

Oma pääoma

Kantaosakkeet esitetään osakepääomana. Menot, jotka liittyvät omien osakkeiden liikkeeseen laskuun tai hankintaan, esitetään oman pääoman vähennyseränä. Jos konserni hankkii takaisin omia oman pääoman ehtoisia instrumentteja, näiden instrumenttien hankintamenuon vähennetään omasta pääomasta.

Varaukset

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena syntynyt oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite kolmatta osapuolta kohtaan ja tapahtumaan liittyy maksuvelvoite, jonka toteutuminen on todennäköistä ja jonka suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Varaus kirjataan, mikäli erän täsmällistä määrää tai tapahtumisajankohtaa ei tiedetä. Muussa tapauksessa erä kirjataan siirtovelkoihin.

Ympäristöön liittyvät varaukset kirjataan silloin, kun on todennäköistä, että on syntynyt olemassa oleva velvoite, jonka määrä on luotettavasti arvioitavissa. Ympäristön ennalleen palauttamiseen liittyvät ympäristövaraukset tehdään projektin alkaessa. Varauksena aktivoidut kustannukset ja omaisuuden alkuperäinen hankintameno poistetaan omaisuuden taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Varaukset diskontataan nykyarvoonsa. Taseessa kooltaan suurimmat varaukset ovat kaatopaikkojen ja pilaantuneiden maiden käsittelyalueen peittokustannusvaraukset.

Tuloutusperiaatteet

Tuotot palveluista kirjataan, kun palvelut on suoritettu. Mikäli laitoksilla valmistetaan myytäviä materiaaleja, kirjataan materiaalien hankintameno vaihto-omaisuuteen. Mikäli käsiteltävällä materiaalilla ei ole myyntihintaa, kirjataan kustannusvaraukset siirtovelkoihin.

Tuotot myydyistä tavaroista kirjataan, kun tavaroiden omistamiseen liittyvät merkittävät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle ja tuoton määrä on määritettävissä luotettavasti.

Liikevaihtoa laskettaessa myyntituottoja oikaistaan välillisillä veroilla ja alennuksilla.

Korkotuotot on kirjattu efektiivisen koron menetelmällä. Konsernin osinkotuotot ovat vähäiset ja ne kirjataan oikeuden syntymishetkellä, mikäli tieto osingoista saadaan tällöin. Muutoin ne kirjataan maksupäivänä.

Bruttokate

Bruttokate on nettosumma, joka muodostuu kun liikevaihdosta vähennetään myyjiä suoritteita vastaavat kulut.

Liikevoitto

Liikevoitto on nettosumma, joka muodostuu, kun bruttokatteeseen lisätään liiketoiminnan muut tuotot, vähennetään myynnin ja markkinoinnin, hallinnon ja liiketoiminnan muut kulut sekä vähennetään aineellisten ja aineettomien käyttöomaisuushyödykkeiden arvonalentumiset.

Pitkäaikaishankkeet

Pitkäaikaishankkeen tulot ja menot kirjataan tuotoiksi ja kuluiksi valmistumisasteen perusteella, kun hankkeen lopputulos voidaan arvioida luotettavasti. Kaatopaikkojen sulkemisurakat ovat osatuloutettavia pitkäaikaishankkeita, joiden aloitus ja valmistuminen ajoittuvat eri tilikausille. Hankkeen valmistumisaste määritellään tarkasteluhetken mennessä suoritetusta työstä aiheutuneiden menojen osuutena hankkeen arvioiduista kokonaismenoista. Jos syntyneet menot ja kirjatut voitot ovat suuremmat kuin hankkeesta laskutettu määrä, erotus esitetään taseessa erässä myyntisaamiset ja muut saamiset. Jos syntyneet menot ja kirjatut voitot ovat pienemmät kuin hankkeen laskutus, erotus esitetään erässä saadut ennakot.

Silloin kun pitkäaikaishankkeen lopputulosta ei voida arvioida luotettavasti, hankkeesta johtuvat menot kirjataan kuluksi samalla tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet ja hankkeesta saatavia tuottoja kirjataan vain

siihen määrään asti, kuin toteutuneita menoja vastaava rahamäärä on saatavissa. Mikäli on todennäköistä, että hankkeen valmiiksi saamiseen tarvittavat kokonaismenot ylittävät hankkeesta saatavat kokonaistulot, odotettavissa oleva tappio kirjataan kuluksi välittömästi.

Pilaantuneiden maiden vastaanotto toiminnan lopputulokset eivät ole arvioitavissa luotettavasti. Näiden hankkeiden osalta tuottoja kirjataan hankkeiden toteutuneita menoja vastaava määrä.

Konsernilla ei ole pitkäaikaishankkeita päättyneellä tai sitä edeltävällä tilikaudella.

Tutkimus ja kehitys

Tutkimusmenot on kirjattu tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Uusien palvelukonseptien antamat hyödyt ovat todennettavissa vasta niin myöhäisessä vaiheessa, että aktivointikriteereiden ei ole katsottu täyttyvän ennen palvelun luovuttamista. Taseeseen on aktivoitu ohjelmistoprojekteihin liittyviä kehitysmenoja, joista on tarkempi kuvaus kohdassa Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet.

Julkiset avustukset

Syntyneiden menojen korvaukseksi saadut julkiset avustukset kirjataan tuloslaskelmaan silloin, kun konserni täyttää avustuksen saamisen edellytykset ja on kohtuullisen varmaa, että avustukset tullaan saamaan. Ne esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa. Välittömästi henkilöstön palkkaukseen liittyvät julkiset työllistämisen-, oppisopimus- ja muut vastaavat tuet kirjataan henkilöstökulujen vähennykseksi.

Käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaan liittyvät julkiset avustukset kirjataan alkuperäisten hankintamenojen vähennykseksi. Avustukset tuloutuvat pienempien poistojen muodossa hyödykkeen taloudellisena vaikutusaikana.

Työsuhde-etuudet

Eläkevelvoitteet

Eläkejärjestelyt luokitellaan etuus pohjaisiksi ja maksu pohjaisiksi järjestelyiksi. Maksu pohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja eläkkeistä eikä sillä ole oikeudellista eikä tosiasiallista velvoitetta lisämaksujen suorittamiseen. Kaikki sellaiset järjestelyt, jotka eivät täytä näitä ehtoja, ovat etuus pohjaisia eläkejärjestelyjä. Maksu pohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jota veloitus koskee. L&T:n eläkejärjestelyt noudattavat kunkin maan paikallisia säädöksiä ja käytäntöjä ja ovat pääosin maksu pohjaisia.

L&T:llä on pieniä, pääosin yritys kauppojen mukana tulleita, etuus pohjaisia eläkejärjestelyjä. Näistä etuus pohjaisista eläkkeistä osa on konsernin omalla vastuulla ja osalle on otettu eläkevakuutus. Velvoitteet on laskettu kustakin järjestelystä erikseen käyttäen ennakoituun etuoikeus yksikköön perustuvaa menetelmää. Eläkemenot kirjataan kuluksi henkilöiden palvelusajalle auktorisoitujen vakuutus matemaatikkojen suorittamien laskelmien perusteella. Eläkevelvoitteen nykyarvoa laskettaessa diskonttokorko perustuu yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen markkinatuottoon, joiden maturiteetti vastaa olennaisilta osin laskettavan eläkevastuun arvioitua maturiteettia. Riskipreemio perustuu sellaisten yritysten liikkeelle laskemiin joukkovelkakirjalainoihin, joiden luottokelpoisuusluokitus on AAA. Taseeseen kirjattavan eläkevelvoitteen nykyarvosta vähennetään eläkejärjestelyyn kuuluvat varat tilinpäätöspäivän käypään arvoon arvostettuina. Taseeseen merkitään etuus pohjaisen eläkejärjestelyn nettovelka (tai -omaisuuserä).

Kauden työsuorituksen perustuva meno (eläkemeno) ja etuusperustaisen järjestelyn nettovelan nettokorko kirjataan tulosvaikutteisesti ja esitetään työsuhte-etuuksista aiheutuviin kuluihin. Etuusperustaisen nettovelan (tai -omaisuuserän) uudelleen määrittämisestä aiheutuvat erät (mm. vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot sekä järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto) kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sillä tilikaudella, jona ne syntyvät.

Aiempaan työsuorituksen perustuvat menot kirjataan kuluksi tulosvaikutteisesti aikaisempina seuraavista ajankohdista: joku kun järjestelyn muuttaminen tai supistaminen tapahtuu tai kun yhteisö kirjaa tähän liittyvät uudelleenjärjestelymenot tai työsuhteen päättämiseen liittyvät edut.

Osakeperusteiset maksut

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus päätti 14.12.2011 vuoden mittaisesta osakepohjaisesta kannustinohjelmasta. Mahdollinen palkkio perustui konsernin EVA-tulokseen ilman L&T Recoilia. Ohjelman perusteella voitiin luovuttaa yhteensä enintään 65.520 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta, jotka yhtiö hankkii osakemarkkinoilta. Ohjelman piiriin kuului sen alkaessa 22 henkilöä.

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus päätti 17.12.2012 uudesta vuoden mittaisesta osakepohjaisesta kannustinohjelmasta. Ohjelman ansaintajakso alkoi 1.1.2013 ja päättyy 31.12.2013. Vuodelta 2013 maksettava mahdollinen palkkio perustuu konsernin EVA-tulokseen. Palkkio maksetaan osittain osakkeina ja osittain rahana. Ohjelman perusteella voidaan luovuttaa yhteensä enintään 53.300 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta. Ohjelman piiriin kuuluu 10 henkilöä.

Kertaluonteiset erät

Kertaluonteinen erä on kokonaisvaltainen tuotto tai kulu, joka syntyy kerran tai harvoin tapahtuvan asian seurauksena. Konserni esittää kertaluonteisina erinä liiketoimintojen tai omaisuuserien myynneistä tai lopetuksista aiheutuvat voitot tai tappiot, toiminnan uudelleenjärjestelyistä aiheutuvat voitot tai tappiot, sekä liikearvon ja omaisuuserien arvonalentumistappiot. Kertaluonteiset erät kirjataan tuloslaskelmaan aiheuttamisperiaatteensa mukaiseen tuotto- tai kuluryhmään. Kertaluonteisia erä on käsitelty toimintakertomuksessa.

Tuloverot

Konsernin verot muodostuvat kauden verotettavaan tuloon perustuvista veroista ja laskennallisista veroista. Verokulu kirjataan tuloslaskelmaan, mutta suoraan omaan pääomaan kirjattavien erien verovaikutus kirjataan omaan pääomaan. Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot lasketaan verotettavasta tulosta kunkin maan voimassaolevan verokannan perusteella. Veroja oikaistaan mahdollisilla edellisiin kausiin liittyvillä veroilla.

Laskennalliset verot lasketaan kirjanpidon ja verotuksen välisistä väliaikaisista eroista omaisuus- ja velkaerien verotusarvojen ja kirjanpitoarvojen välillä. Laskennalliset verot lasketaan käyttämällä tilinpäätöspäivänä voimassa olevia verokantoja, ja verokantojen muuttuessa tiedossa olevalla uudella verokannalla. Verotuksessa vähennyskeltovottomista liikearvon arvonalentumisista ei kirjata laskennallista veroa. Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että se voidaan hyödyntää tulevaisuudessa syntyvää verotettavaa tuloa vastaan.

Väliaikaiset erot syntyvät mm. FAS:ssa tehdyistä liikearvon poistoista, käyttöomaisuushyödykkeiden poistoista, johdannaissopimusten uudelleenarvostuksesta ja hankintojen yhteydessä tehdyistä käypiin arvoihin arvostamisista.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden valintaan ja soveltamiseen liittyvä johdon harkinta

Konsernin johto käyttää harkintaa tehdessään päätöksiä tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden valinnasta ja niiden soveltamisesta. Tämä koskee erityisesti niitä tapauksia, joissa voimassaolevassa IFRS-normistossa on vaihtoehtoisia kirjaamis-, arvostamis- tai esittämistapoja.

Arvioiden käyttö tilinpäätöksessä

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää L&T:n johdolta sellaisten arvioiden ja oletusten käyttämistä, jotka vaikuttavat taseen laadintahetken varojen ja velkojen sekä tilikauden tuottojen ja kulujen määriin. Toteumat voivat poiketa tehdyistä arvioista ja oletuksista. Alla on kuvattu tärkeimmät alueet, joissa arvioita ja harkintaa on erityisesti käytetty.

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankittujen varojen ja velkojen käyvän arvon määrittäminen

Liiketoimintojen yhdistymisissä hankitut varat ja velat arvostetaan IFRS 3:n mukaan käypään arvoon. Johto käyttää mahdollisuuksien mukaan saatavilla olevia markkina-arvoja käypien arvojen määrittämisessä. Mikäli tämä ei ole mahdollista, arvostaminen perustuu omaisuuserän historialliseen tuottoon. Erityisesti aineettomien hyödykkeiden arvostaminen perustuu diskontattuihin kassavirtoihin ja edellyttää johdon arvioita tulevista kassavirroista. Arviot perustuvat johdon parhaaseen näkemykseen, mutta on mahdollista että toteumat poikkeavat käytetyistä arvioista (liitetieto 2. Hankitut liiketoiminnat). Omaisuuden tasearvoja arvioidaan jatkuvasti mahdollisten arvonalennusten selvittämiseksi. Tästä kerrotaan lisää laatimisperiaatteiden kohdassa Arvon alentumiset.

Liikearvojen arvonalentumistestaus

Liikearvojen arvonalentumistesteissä kerrytettävissä olevista rahamääristä tehdään käyttöarvoon perustuvat laskelmat niille rahavirtaa tuottaville yksiköille, joille liikearvot kuuluvat. Nämä laskelmat edellyttävät johdon arvioiden käyttämistä. Vaikka johdon käsityksen mukaan käytetyt oletukset ovat asianmukaisia, saattavat arviot tulevista rahavirroista erota olennaisesti tulevaisuudessa toteutuvista (liitetieto 13. Liikearvojen arvonalentumistestit).

Osingonjako

Osinkovelka yhtiön osakkeenomistajille kirjataan velaksi tilinpäätökseen, kun yhtiökokous on päättänyt osingonjaosta.

Tulevilla tilikausilla sovellettaviksi tulevat uudet ja muutetut standardit sekä tulkinnat

Konserni ei ole vielä soveltanut seuraavia, IASB:n jo julkistamia uusia tai uudistettuja standardeja ja tulkintoja. Konserni ottaa ne käyttöön kunkin standardin ja tulkinnan voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien.

* = Kyseistä säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2013.

• IFRS 10 Konsernitilinpäätös ja siihen tehdyt muutokset (EU:ssa sovellettava 1.1.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Olemassa olevien periaatteiden mukaisesti IFRS 10 määrittää määräysvallan keskeiseksi tekijäksi, kun ratkaistaan, tuleeko yhteisö yhdistellä konsernitilinpäätökseen. Lisäksi standardissa annetaan lisäohjeistusta määräysvallan määrittelystä silloin, kun sitä on vaikea arvioida. Uudella standardilla ei arvioida olevan olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

- IFRS 11 Yhteisjärjestelyt ja siihen tehdyt muutokset (EU:ssa sovellettava 1.1.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IFRS 11 painottaa yhteisjärjestelyjen kirjanpitokäsittelyssä niistä seuraavia oikeuksia ja velvoitteita enemmän kuin niiden oikeudellista muotoa. Yhteisjärjestelyjä on kahden tyyppisiä: yhteiset toiminnot ja yhteisytykset. Yhteisytysten raportoinnissa on käytettävä jatkossa yhtä menetelmää, pääomaosuusmenetelmää, eikä aiempi suhteellisen yhdistelyn vaihtoehto ole enää sallittu. Uudella standardilla ei arvioida olevan olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IFRS 12 Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot osuuksista muissa yhteisöissä ja siihen tehdyt muutokset (EU:ssa sovellettava 1.1.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IFRS 12 kokoaa yhteen tilinpäätöksessä esitettäviä tietoja koskevat vaatimukset, jotka liittyvät erilaisiin osuuksiin muissa yhteisöissä, ml. osakkuusyhtiöt, yhteisjärjestelyt, strukturoidut yhteisöt ja muut, taseen ulkopuolelle jäävät yhteisöt. Uusi standardi laajentaa liitetietoja, joita konserni esittää omistuksistaan muissa yhteisöissä. Uudella standardilla ei arvioida olevan olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IAS 27 Erillistilinpäätös (uudistettu 2011) ja siihen tehdyt muutokset (EU:ssa sovellettava 1.1.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Uudistettu standardi sisältää IFRS-erillistilinpäätöstä koskevat vaatimukset, jotka jäivät jäljelle, kun määräysvaltaa koskevat kohdat siirrettiin uuteen IFRS 10:een. Uudistetulla standardilla ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IAS 28 Osuudet osakkuus- ja yhteisytyksissä (uudistettu 2011) (EU:ssa sovellettava 1.1.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IFRS 11:n julkaisemisen seurauksena uudistettu standardi sisältää vaatimukset sekä osakkuus- että yhteisytysten kirjanpitokäsittelystä pääomaosuusmenetelmällä. Uudistetulla standardilla ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- Muutokset IAS 32:een Rahoitusinstrumentit: esittämistapa (voimaan 1.1.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset selventävät taseen rahoitusvarojen ja -velkojen nettomääräistä esittämistä koskevan sääntelyn vaatimuksia ja antavat lisää aihetta koskevaa soveltamisohjeistusta. Muutoksilla ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- Muutokset IAS 36:een Rahoituserien arvon alentuminen - Recoverable Amount Disclosures for Non-Financial Assets* (voimaan 1.1.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardiin on lisätty liitetietovaatimuksia, jotka koskevat kerrytettävissä olevaa rahamäärää, kun se on määritetty perustuen käypään arvoon vähennettynä luovutuksesta johtuvilla menoilla. Muutetulla standardilla ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- Muutokset IAS 39:ään Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen - Novation of Derivatives and Continuation of Hedge Accounting* (voimaan 1.1.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IAS 39:ään on lisätty poikkeussäännös, jonka perusteella suojaussuhteen ei katsota päättyvän tietyissä olosuhteissa, kun suojausinstrumentin vastapuoli vaihtuu johtuen ko. instrumentin selvitysmenettelyn muutoksesta. Näillä muutoksilla ei arvioida olevan vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IFRIC 21 Levies* (voimaan 1.1.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tulkinta tarkentaa julkisten maksujen (levies) kirjanpitokäsittelyä. Julkisesta maksusta johtuva velka on kirjattava silloin, kun lainsäädännössä määritelty, maksuvelvollisuuden aikaansaava tapahtuma tapahtuu. IFRIC 21:n soveltamisalan ulkopuolelle jäävät tuloverot, sakot tai muut rangaistusmaksut sekä sellaiset maksut, jotka kuuluvat muiden IFRS-standardien soveltamisalaan. Tulkinnalla ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- Muutokset IAS 19:ään Työsuhde-etuudet - Defined Benefit Plans - Employee Contributions* (voimaan 1.7.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla): Muutoksilla on selvennetty kirjanpitokäsittelyä, kun

etuspohjaisessa järjestelyssä edellytetään työntekijöiden tai kolmansien osapuolien maksuja järjestelyyn. Standardimuutoksilla ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

- IFRS-standardeihin tehdyt parannukset (Annual Improvements to IFRSs), muutuskokoelmat 2011-2013* sekä 2010-2012*, joulukuu 2013) (voimaan 1.7.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Hankkeeseen kuuluvat muutokset koskevat neljää (2011-2013) ja seitsemää (2010-2012) standardia. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain, mutta ne eivät ole merkittäviä.
- IFRS 9 Rahoitusinstrumentit* ja siihen tehdyt muutokset (standardin voimaantulon ajankohtaa on lykätty (aiemmin 1.1.2015), voimaantulopäivä määritetään myöhemmin): Alun perin kolmessa vaiheessa toteutettavan hankkeen on tarkoitus korvata nykyisin voimassa oleva IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen. Ensimmäisen vaiheen muutokset (julkistettu marraskuussa 2009) koskevat rahoitusvarojen luokittelua ja arvostamista. Rahoitusvarat jaetaan arvostustavan perusteella kahteen pääryhmään: jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat ja käypään arvoon arvostettavat. Luokittelu riippuu yrityksen liiketoimintamallista ja sopimukseen perustuvien rahavirtojen ominaispiirteistä. Lokakuussa 2010 julkistettut muutokset käsittelevät rahoitusvelkojen luokittelua ja arvostamista, ja näitä koskevat IAS 39:n säännökset siirtyivät uuteen standardiin pääosin sellaisenaan. Yleistä suojauslaskentaa koskevat muutokset annettiin marraskuussa 2013. IFRS 9:n vielä keskeneräinen osa liittyy rahoitusvarojen arvonalentumisiin. Lisäksi IASB esittää vielä tiettyjä muutoksia rahoitusvarojen luokittelu- ja arvostamisperiaatteisiin. Makrosuojauslaskentaa koskeva osio on eriytetty IFRS 9:stä erilliseksi omaksi projektikseen. Koska IFRS 9 -hanke on kesken, standardin vaikutuksista konsernitilinpäätökseen ei toistaiseksi voida esittää arviota.

1. SEGMENTTI-INFORMAATIO

1.1.2013 alkaen konsernin liiketoiminnot ja raportoivat segmentit järjestettiin uudelleen tukemaan ydinliiketoimintojen ja painopisteiden muutosta. Raportoivat segmentit vuonna 2013 ovat olleet Ympäristöpalvelut -toimiala, Teollisuuspalvelut -toimiala, Kiinteistöpalvelut -toimiala ja Uusiutuvat energialähteet -toimiala. Vertailuluvut on oikaistu vastaamaan uutta segmenttijakoa.

Segmenttien välinen hinnoittelu tapahtuu käypään markkinahintaan. Segmentti-informaatio raportoidaan ylimmälle operatiiviselle päätöksentekijälle sisäisen raportoinnin kanssa yhdenmukaisella tavalla. Ylimpänä operatiivisena päätöksentekijänä toimii Lassila & Tikanoja Oyj:n toimitusjohtaja. Konsernihallinto ja muut -segmentti sisältää konsernijohdon kulut sekä kulut, jotka aiheutuvat pörssiyhtiönä toimimisesta, ja näitä tuottoja ja kuluja vastaavat varat ja velat. Lisäksi konsernihallinnon varoihin kuuluvat myytävissä olevat sijoitukset.

Segmentin varat ovat sellaisia liiketoiminnan eriä, joita segmentti käyttää liiketoiminnassaan, ja jotka ovat järkevällä perusteella kohdistettavissa segmentille. Segmentin velat ovat sellaisia liiketoiminnan velkoja, jotka aiheutuvat segmentin liiketoiminnasta, ja jotka ovat järkevällä perusteella kohdistettavissa segmentille. Segmentin varat sisältävät aineettomat hyödykkeet, aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet, rahoitusleasing -saamiset, vaihto-omaisuuden sekä myyntisaamiset ja muut saamiset lukuun ottamatta siirtosaamisia koroista ja verosaamisia. Segmentin velat sisältävät varaukset ja eläkevelvoitteet sekä pitkäaikaisista veloista ennakot, siirtovelat ja kauppahintavelat ja lyhytaikaisista veloista ostovelat ja muut velat lukuun ottamatta siirtovelkoja koroista ja verovelkoja.

Kohdistamattomat varat sisältävät likvidit varat, saamiset korko- ja valuuttajohdannaisista, siirtosaamiset koroista ja muista rahoituseristä sekä verosaamiset. Kohdistamattomat velat sisältävät lainat, velat korko- ja valuuttajohdannaisista, siirtovelat koroista ja muista rahoituseristä sekä verovelat.

Konsernin toimintasegmentit tilikaudella:

Ympäristöpalveluiden toiminta käsittää jätehuolto- ja kierrätysliiketoiminnan.

Teollisuuspalvelut -toimiala koostuu teollisuusprosesseissa syntyviin materiaalivirtoihin ja niiden hyödyntämiseen keskittyvistä materiaalihyötykäyttöratkaisuista, teollisuusprosessien puhdistuksiin erikoistuneesta prosessipuhdistuksesta, vaarallisten jätteiden keräyksestä ja käsittelystä sekä viemäriverkostojen ylläpitoon erikoistuneista viemärihuolto- ja viemäriremontointipalveluista.

Kiinteistöpalvelut -toimiala tarjoaa siivous- ja tuki-, kiinteistönhuolto- ja kiinteistötekniikkapalveluita sekä vahinkosaneerausta.

Uusiutuvat energialähteet (L&T Biowatti) sisältää puupohjaiset polttoaineet, kierrätyspolttoaineet ja metsäpalvelut. Uusiutuvat energialähteet (L&T Biowatti) ei ole Lassila & Tikanoja konsernin ydinliiketoimintaa. Toiminnan painopiste toimialalla on kannattavuuden parantamisessa.

2013

1 000 €	Ympäristö- palvelut	Teollisuus- palvelut	Kiinteistö- palvelut	Uusiutuvat energia- lähteet	Konserni- hallinto ja muut	Elimi- noinnit	Konserni
Liikevaihto							
Liikevaihto, ulkoinen	254 119	72 141	287 842	54 115			668 217
Toimialojen välinen liikevaihto	3 807	3 385	4 700	3 894		-15 786	0
Liikevaihto yhteensä	257 926	75 526	292 542	58 010		-15 786	668 217
Liikevoitto	30 092	5 230	4 444	1 448	-8 032		33 182
Liikevoitto, %	11,7	6,9	1,5	2,5			5,0

Rahoitustuotot ja -kulut						-2 856
Voitto ennen veroja						30 327
Tuloverot						-8 144
Tilikauden voitto						22 183
Varat						
Toimialan varat	214 465	69 954	103 358	29 417	7 481	424 676
Kohdistamattomat varat						71 314
Varat yhteensä						495 990
Velat						
Toimialan velat	51 810	21 506	49 646	5 463	2 091	130 516
Kohdistamattomat velat						154 016
Velat yhteensä						284 532
Investoinnit	15 702	3 163	11 295	265	2 244	32 668
Poistot	21 883	6 638	13 169	273	14	41 976
Arvon alentumiset			7 000		5 027	12 027

2012

1 000 €	Ympäristö- palvelut	Teollisuus- palvelut	Kiinteistö- palvelut	Uusiutuvat energia- lähteet	Konserni- hallinto ja muut	Elimi- noinnit	Konserni
Liikevaihto							
Liikevaihto, ulkoinen	259 791	66 863	295 451	51 880			673 985
Toimialojen välinen liikevaihto	5 870	3 133	4 042	4 067		-17 112	0
Liikevaihto yhteensä	265 661	69 996	299 493	55 947		-17 112	673 985
Liikevoitto	34 251	3 892	12 980	-61	-2 671		48 391
Liikevoitto, %	12,9	5,6	4,3	-0,1			7,2
Rahoitustuotot ja -kulut							-5 396
Voitto ennen veroja							42 995
Tuloverot							-8 543
Tilikauden voitto							34 452
Varat							
Toimialan varat	228 457	81 573	105 718	30 179	9 853		455 780
Kohdistamattomat varat							25 473
Varat yhteensä							481 253

Velat						
Toimialan velat	42 381	18 687	50 073	6 094	1 378	118 613
Kohdistamattomat velat						129 637
Velat yhteensä						248 250
Investoinnit	16 149	11 272	14 727	486	6 751	49 385
Poistot	24 690	7 084	11 276	281	9	43 340
Arvonalentumiset	302					302

Varojen täsmäytys kokonaisvaroihin

1 000 €	2013	2012
Raportoitavien segmenttien varat	417 194	445 927
Muiden segmenttien varat	7 481	9 853
	424 676	455 780
Kohdistamattomat varat		
Likvidit varat	58 474	14 582
Saamiset, korko- ja valuuttajohdannaiset	6 012	4 325
Siirtosaamiset, korot ja muut rahoituserät	0	0
Versaamiset	6 828	6 566
Yhteensä	71 314	25 473
Varat yhteensä	495 990	481 253

Velkojen täsmäytys kokonaisvelkoihin

1 000 €	2013	2012
Raportoitavien segmenttien velat	128 425	117 234
Muiden segmenttien velat	2 091	1 379
	130 516	118 613
Kohdistamattomat velat		
Velat, korko- ja valuuttajohdannaiset	85 346	81 275
Siirtovelat, korot ja muut rahoituserät	38 196	17 035
Verovelat	30 475	31 327
Yhteensä	154 016	129 637
Velat yhteensä	284 532	248 250

1.2. MAANTIETEELLISET ALUEET

Maantieteellisten alueiden liikevaihto esitetään asiakkaan sijainnin mukaan ja varat esitetään varojen sijainnin mukaan.

1 000 €	2013	2012
Liikevaihto		
Suomi	599 233	587 765
Muut maat	68 983	86 220

Yhteensä	668 217	673 985
Varat		
Suomi	385 700	411 898
Muut maat	38 975	43 882
Kohdistamattomat varat	71 314	25 473
Yhteensä	495 990	481 253
Investoinnit		
Suomi	30 072	46 624
Muut maat	2 596	2 761
Yhteensä	32 668	49 385

2. HANKITUT LIKETOIMINNOT

Liiketoimintojen yhdistämisissä aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan käypään arvoon vastaavien hyödykkeiden markkinahintojen perusteella ottaen huomioon hyödykkeiden ikä, kuluminen ja muut vastaavat tekijät. Aineelliset hyödykkeet poistetaan johdon arvioon perustuvana taloudellisena vaikutusaikana ottaen huomioon konsernissa noudatettavat poistoperiaatteet.

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut aineettomat hyödykkeet kirjataan erillään liikearvosta hankinta-ajankohdan käypään arvoon, mikäli ne ovat yksilöitävissä. Hankituissa liiketoiminnoissa konserni on hankkinut pääasiassa kilpailukieltosopimuksia ja asiakkuuksia. Asiakassopimusten ja niihin liittyvien asiakassuhteiden käypä arvo on määritetty asiakassuhteiden arvioidun kestoajan ja nykyisistä asiakkuuksista syntyvien diskontattujen nettorahavirtojen perusteella. Kilpailukieltosopimusten arvo on laskettu vastaavalla tavalla sopimuksen kestoajan rahavirtojen kautta. Muut aineettomat erät poistetaan sopimukseen tai johdon arviointiin perustuvana taloudellisena vaikutusaikanaan.

Liiketoimintojen yhdistämisistä syntynyt liikearvo muodostuu hankittujen yritysten henkilöstön ammattitaidon lisäksi muista aineettomista eristä. Tällaisia eriä ovat hankituissa yrityksissä oleva uusien asiakkaiden hankintapotentiaali, uusien tuotteiden ja palveluiden kehitysmahdollisuudet sekä hankitun liiketoiminnan vahva alueellinen asema. Kaikista liiketoimintojen yhdistämisistä syntyy lisäksi synergiaetuja, jotka ovat pääasiassa säästöjä tuotannon kiinteissä kustannuksissa.

Hankittujen liiketoimintojen hankintamenoihin voi tulla muutoksia kauppakirjojen kauppahintaa koskevien ehtojen perusteella. Monissa hankinnoissa pieni osa kauppahinnasta on sidottu lyhytaikaisiin (alle 12 kk) tulevaisuuden tapahtumiin. Nämä ehdolliset kauppahinnat kirjataan hankintahetkellä käypään arvoon ja muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti kauden tuloslaskelmaan. Tilikaudenkauden 2012 tulokseen sisältyy kauppahintoihin kohdistuvia muutoksia 150 tuhatta euroa.

Vuonna 2013 ei hankittu liiketoimintoja.

1.1.–31.12.2012 konsernin liikevaihto olisi ollut 674,1 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos 34,5 miljoonaa euroa, jos kaikki yritykset olisi hankittu 1.1.2012. Konsernin liikevaihtoon on lisätty ostettujen yritysten toteutuneet liikevaihdot ja konsernin tulokseen ostettujen yritysten toteutuneet voitot ja tappiot hankintahetken välitilinpäätösten mukaan. Tilikauden voitoista on vähennetty yhteenliittymässä käypiin arvoihin arvostettujen aineettomien ja aineellisten erien kauden poistot. Synergiaetuja ei ole otettu huomioon.

Vuonna 2012 ostettujen liiketoimintojen yhteenlaskettu vuosiliikevaihto oli 1,9 miljoonaa euroa.

2012

Hankitut liiketoiminnot yhteenlaskettuina

1 000 €

	Yhdistämisessä kirjatut käyvät arvot
Maksettu vastike	
Käteisvarat	2 690
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	0
Ehdollinen vastike	0
Luovutettu vastike yhteensä	2 690
Korvausvelvoitteeseen perustuva omaisuuserä	0
Hankinnan kohteesta aiemmin omistetun osuuden käypä arvo	0
Vastike yhteensä	2 690
Hankintaan liittyvät menot (sisältyvät hallinnon kuluihin tilinpäätöksessä)	6
Hankituista varoista ja vastattaviksi otetuista veloista kirjatut määrät	
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	2 438
Asiakassopimukset	618
Kilpailukieltosopimukset	151
Muut aineettomat hyödykkeet yrityskaupoista	0
Muut aineettomat hyödykkeet	0
Myytävissä olevat pitkäaikaiset rahoitusvarat	0
Vaihto-omaisuus	2
Myyntisaamiset ja muut saamiset	87
Laskennalliset verosaamiset	96
Rahavarat	154
Varat yhteensä	3 546
Laskennalliset verovelat	0
Pitkäaikaiset korolliset velat	44
Ostovelat ja muut velat	54
Eläkevelvoitteet	0
Ehdollinen velka	1 098
Velat yhteensä	1 196
Yksilöitävissä oleva nettovarallisuus yhteensä	2 350
Määräysvallattomien omistajien osuus	0
Liikearvo	340
Yhteensä	2 690

Kiinteistöhoitoon ostettiin 1.1.2012 Helsingin Itäkeskuksessa ja sen lähiympäristössä toimivan IK Kiinteistöpalvelu Oy:n liiketoiminta. Lisäksi Kiinteistöhoitoon ostettiin 1.2.2012 Jyväskylässä toimivan Jyvässeudun Talonmiehet Oy:n liiketoiminta sekä Hyvinkään alueella toimiva Kiinteistöhuolto Markku Hyttinen Oy.

Ympäristöpalveluihin ostettiin 1.5.2012 Oulun seudulla toimivan SITA Finland Oy:n Oulun jätehuoltoliiketoiminta. Lisäksi Ympäristöpalveluihin ostettiin 11.10.2012 Uudenkaupungin Munaistenmetsän kaatopaikan liiketoiminta.

Tiedot hankituista yrityksistä ja liiketoiminnoista on esitetty yhteenlaskettuina, koska mikään niistä ei ole yksitellen tarkasteltuna olennainen. Käyvät arvot on määritetty kaupan toteutumisajankohtana. Mistään

liiketoiminnoista ei ole luovuttu hankinnan seurauksena. Kaikki hankinnat on maksettu käteisellä. Osakekaupoilla saavutettiin sadan prosentin osuus äänivallasta. Ehdollinen vastike on sidottu hankitun liiketoiminnan asiakassopimusten siirtymiseen L&T Oyj:lle ja arviot vastikkeiden käyvistä arvioista on määritelty todennäköisyydellä painotetun loppukauppahinnan mukaan. Ehdollisen vastikkeen arviot eivät ole muuttuneet hankintahetken ja tilinpäätöshetken välillä. Myynti- ja muut saamiset ovat kirjattu käypään arvoon hankintahetkellä. Yksittäisiä kauppahintoja ei ole esitetty erikseen, koska mikään niistä ei ole yksitellen tarkasteltuna olennainen.

Liikevaihdoltaan suurin hankinta oli Jyvässeudun Talonmiehet Oy:n liiketoiminta (858 tuhatta euroa).

Ostettujen yritysten vaikutusta konsernin raportointikauden liikevaihtoon ja tulokseen ei ole mahdollista esittää erikseen, koska L&T integroi ostetut yritykset olemassa olevaan liiketoimintaan mahdollisimman nopeasti. Nopea integrointi on edellytys synergiaetujen saavuttamiselle.

18.12.2006 allekirjoitettiin sopimus Biowatti Oy:n osake-enemmistön (70 %) ostamisesta yhtiön toimivalta johdolta. Samalla sitouduttiin ostamaan loput 30 prosenttia yhtiön osakkeista vuoden 2012 alkuun mennessä. 70 prosentin omistusosuudesta maksettava hinta oli 30,9 miljoonaa euroa, ja se maksettiin käteisellä. Kaupassa ei siirtynyt korollisia velkoja. Biowatin ostosta kirjattiin konsernitilinpäätöksessä hankintahinnaksi sadan prosentin mukainen osuus. Tuloksesta tai omasta pääomasta ei erotettu vähemmistöosuutta, vaan arvio 30 prosentin kauppahinnasta kirjattiin lyhytaikaiseksi lainaksi. Loppuosuuden kauppahinta määräytyy L&T Biowatin tuloskehityksen perusteella. Tammikuussa 2012 lunastettiin sopimuksen mukaisesti L&T Biowatin 30 prosenttia yhtiön osakkeista.

3. MYYDYT LIIKETOIMINNOT

Vuonna 2013 ei ollut tytäryritys- eikä liiketoimintomyynntejä.

Kesäkuussa 2012 Lassila & Tikanoja Oyj myi osuutensa yhteisyritys L&T Recoil Oy:stä yhteisyrityksen toiselle osapuolelle EcoStream Oy:lle. Kauppahinta koostui 10 miljoonan euron käteisvastikkeesta sekä 19,9 prosentin osuudesta EcoStreamin osakekannasta. Kauppahinta oli yhteensä 16,7 miljoonaa euroa ja siitä syntyi konserniin myyntivoittoa 4,2 miljoonaa euroa. Myyntivoitto esitettiin liiketoiminnan muissa tuotoissa ja käsiteltiin kertaluonteisena eränä. L&T Recoil Oy kuului Ympäristöpalvelut liiketoimintasegmenttiin. L&T jatkaa edelleen Haminassa sijaitsevan laitoksen raaka-ainetoimittajana.

1 000 €	L&T Recoil Oy
Aineelliset ja aineettomat käyttöomaisuushyödykkeet	31 329
Vaihto-omaisuus	3 188
Myyntisaamiset ja muut saamiset	5 516
Rahavarat	185
Rahoitusvelat	-18 088
Osto- ja muut velat	-9 608
Nettovarat	12 522
Kokonaiskauppahinta	16 702
Rahana saatu vastike	8 004
Kauppahintasaatava	1 996
EcoStream osakkeet	6 702

Tilinpäätöshetkellä 31.12.2012 Lassila & Tikanojalla oli EcoStreamilta kauppahintasaatavaa 2,0 miljoonaa euroa joka tilikauden 2013 aikana konvertoitiin EcoStream Oy:n osakkeiksi. Lisäksi Lassila & Tikanojalla oli öljytoimituksiin liittyviä myyntisaatavia vuoden 2012 lopussa 2,9 miljoonaa euroa jotka konvertoitiin tilikauden 2013 aikana lainasaamisiksi.

Lassila & Tikanoja Oyj on antanut takauksen 50 prosentin osuudelle L&T Recoil Oy:n rahoituslainoista. Takaussitoumus on voimassa korkeintaan lainojen eräpäivään 31.8.2014 saakka. Takaussitoumuksen piirissä olevien L&T Recoil Oy:n rahoituslainojen kokonaispääoma oli 32,8 milj.euroa per 31.12.2013 (31.12.2012: 32, 8 milj. euroa).

Joulukuussa 2012 toteutettiin ekotuoteliiketoiminnan myynti Kekkilä Oy:lle 1,1 miljoonan euron kauppahinnalla. Kaupasta kirjattu myyntivoitto 0,2 miljoonaa euroa ei ollut konsernille merkittävä. Myyty liiketoiminta ei täyttänyt IFRS 5.31-32 vaatimuksia lopetettujen toimintojen esittämisestä.

4. TYÖSUHDE-ETUUKSISTA AIHEUTUVAT KULUT

1 000 €	2013	2012
Palkat ja palkkiot	222 605	224 412
Eläkekulut		
Maksupohjaiset järjestelyt	42 979	43 444
Etuuspohjaiset järjestelyt	22	36
Osakepalkitseminen	782	188
Muut henkilösivukulut	12 194	13 217
Yhteensä	278 582	281 297
Etuuspohjaiset eläkekulut toiminnoittain		
Hankinnan ja valmistuksen kulut	6	8
Myynnin ja markkinoinnin kulut	4	6
Hallinnon kulut	12	22
Yhteensä	22	36
Tiedot osakepalkkioista esitetään liitetiedossa 24. Osakeperusteiset maksut.		
Tiedot johdon työsuhde-etuuksista esitetään liitetiedossa 34. Lähipiiritapahtumat.		
Tiedot etuuspohjaisten eläkkeiden tase-eristä esitetään liitetiedossa 25. Eläkevelvoitteet.		

HENKILÖSTÖ KOKOAIKAISEKSI MUUTETTUNA KESKIMÄÄRIN

	2013	2012
Toimihenkilöt	1 307	1 364
Työntekijät	6 960	7 035
Yhteensä	8 267	8 399
Suomi	6 353	6 378
Muut maat	1 914	2 021
Yhteensä	8 267	8 399

5. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

Poistot toiminnoittain

1 000 €	Aineettomat hyödykkeet	Aineelliset käyttöomaisuus- hyödykkeet	Yhteensä
2013			
Poistot			
Hankinnan ja valmistuksen poistot	6 768	34 690	41 457
Myynnin ja markkinoinnin poistot	1	269	270
Hallinnon poistot	191	58	248
Poistot yhteensä	6 959	35 016	41 976
Arvonalentumiset	12 027		12 027
Arvonalentumiset esitetty hyödykekohtaisesti liitteissä 12 ja 16.			
2012			
Poistot			
Hankinnan ja valmistuksen poistot	7 739	34 972	42 711
Myynnin ja markkinoinnin poistot	5	260	265
Hallinnon poistot	279	85	364
Poistot yhteensä	8 023	35 317	43 340
Arvonalentumiset		302	302

6. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT JA KULUT

1 000 €	2013	2012
Liiketoiminnan muut tuotot		
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	1 315	1 046
Liiketoiminnan myyntivoitot	0	4 444
Vuokratuotot	0	52
Myyntisaamisten arvonalentumistappioiden peruutukset	0	125
Saadut korvaukset ja julkiset avustukset	471	200
Hyödykejohdannaisten tuotot	44	421
Muut	2 450	1 420
Yhteensä	4 280	7 708
Liiketoiminnan muut kulut		
Käyttöomaisuuden myynti- ja romutustappiot	106	435
Myyntisaamisten arvonalentumistappiot	1 170	1 010
Muut	1 237	139
Yhteensä	2 512	1 584

7. TUTKIMUS- JA KEHITYSMENOT

Tuloslaskelmaan sisältyy kuluksi kirjattuja tutkimus- ja kehittämismenoja keskitetysti ohjatuista kehitysprojekteista 1,9 miljoonaa euroa (2012: 1,7 milj. e).

8. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

1 000 €	2013	2012
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot myytävissä olevista sijoituksista	1	1
Korkotuotot myytävissä olevista rahoitusvaroista ja muista saamisista	7	23
Korkotuotot lainoista ja muista saamisista	518	649
Arvonmuutokset käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista (ei suojauslaskennassa olevat johdannaissopimukset)	0	144
Myytävissä olevien sijoitusten myyntivoitot	3	0
Valuuttakurssivoitot	0	43
Rahoitustuotot yhteensä	529	860
Rahoituskulut		
L&T Recoilille myönnettyjen pääomalainojen korkosaamisten alaskirjaus	0	-1 960
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoön arvostettavista lainoista	-939	-2 747
Tappiot rahavirtaa suojaavista koronvaihtosopimuksista, siirretty omasta pääomasta	-924	-978
Muut rahoituskulut	-321	-571
Valuuttakurssitappiot	-1 201	0
Rahoituskulut yhteensä	-3 385	-6 256

9. TULOVEROT

TULOVEROTTULOSLASKELMASSA

1 000 €	2013	2012
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verot	-10 424	-8 471
Edellisten tilikausien verot	-2 240	18
Laskennalliset verot	4 520	-90
Yhteensä	-8 144	-8 543

Tuloslaskelman verokulun ja konsernin kotimaan verokannalla laskettujen verojen välinen täsmäytyslaskelma

1 000 €	2013	2012
Tulos ennen veroja	30 327	42 995
Verot Suomen verokannan mukaan 24,5 %	-7 430	-10 534
Ulkomaisten tytäryhtiöiden erilaisten verokantojen vaikutus	4	-671
Vähennyskeltottomat kulut	-1 358	-167
Liikkeen arvonalentumiset	-1 715	0
Verovapaat tulot	22	214
Verot aiemmilta tilikausilta	-2 240	-18
Laskennallisen verovelan muutos purkutappiopoistot	-149	276
Suomen verokantamuutoksen vaikutus	5 044	0
L&T Recoil Oy:n myynnin verovaikutus	0	3 110
Muut erät	-322	-753
Yhteensä	-8 144	-8 543

VEROVAIKUTUKSET, MUUT LAAJAN TULOKSEN ERÄT

1 000 €	2013			2012		
	Ennen veroja	Vero-vaikutus	Verojen jälkeen	Ennen veroja	Vero-vaikutus	Verojen jälkeen
Suojausrahasto, käyvän arvon muutos	-458	91	-368	1 454	-356	1 098
Arvonmuutosrahasto						
Myytävissä olevat lyhytaikaiset rahoitusvarat	-3	1	-2	2	0	2
Muuntoerot	-427	0	-427	694	-67	627
Muuntoerot määräysvallattomille omistajille	-31		-31	10		10
Muut laajan tuloksen erät	-919	92	-828	2 160	-423	1 737

10. OSAKEKOHTAINEN TULOS

Osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto kauden aikana ulkona olevien osakkeiden osakeantioikaistulla keskimääräisellä lukumäärällä ilman yhtiön omassa omistuksessa olevia osakkeita.

Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa osakkeiden lukumäärän painotetussa keskiarvossa otetaan huomioon kaikkien potentiaalisten osakkeiden laimentava vaikutus.

1 000 €	2013	2012
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto	22 185	34 459
Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin kauden aikana, 1000 kpl	38 704	38 688
Osakekohtainen tulos, €	0,57	0,89
Osakepalkkiojärjestelmän laimennusvaikutus, 1 000 kpl	17	13
Osakkeiden laimennettu osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin kauden aikana, 1000 kpl	38 721	38 701
Laimennettu osakekohtainen tulos, €	0,57	0,89

11. OSAKEKOHTAINEN OSINKO

Yhtiön hallitus ehdottaa 19.3.2014 pidettävälle yhtiökokoukselle, että osinkoa tilikaudelta 2013 jaetaan 0,50 euroa osakkeelta.

Vuodelta 2012 yhtiö jakoi yhtiökokouksen päätöksellä pääomanpalautusta 0,60 euroa osakkeelta sekä ylimääräisen yhtiökokouksen päätöksellä pääomanpalautusta 0,15 euroa osakkeelta sekä osinkoa 0,30 euroa osakkeelta.

12. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

2013

1 000 €	Liike-arvo	Hankittu sopimuskanta	Kilpailukieltosopimukset	Muut aineettomat hyödykkeet yrityskaupoista	Sisäisesti aikaansaadut aineettomat hyödykkeet	Aineettomat oikeudet	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakko-maksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2013	128 283	24 105	23 863	9 452	5 219	13 383	14 467	1 151	219 923
Lisäykset					30	260	188	2 119	2 597
Hankitut liiketoiminnot	0	0	0						0
Vähennykset						-27	0	0	-27
Siirrot erien välillä					386		2 128	-2 843	-329
Kurssierot	-481	-133	-42	-11		-49	-10	-1	-727
Hankintameno 31.12.2013	127 802	23 973	23 821	9 441	5 635	13 567	16 773	425	221 437
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2013	-8 094	-16 225	-22 053	-9 395	-2 859	-11 674	-11 193		-81 493
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot						27			27
Tilikauden poistot		-2 786	-1 409	-21	-775	-506	-1 462		-6 959
Arvonalentumiset	-7 000								-7 000
Kurssierot	110	110	38	11		25	10		303
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2013	-14 984	-18 901	-23 425	-9 405	-3 634	-12 128	-12 645		-95 123
Kirjanpitoarvo 31.12.2013	112 818	5 071	397	36	2 001	1 440	4 128	425	126 315

Muut aineettomat hyödykkeet yrityskaupoista ovat yleensä patenteja tai lupia.

Konsernilla ei ollut aineettomien hyödykkeiden hankintaa koskevia sopimuksiin perustuvia sitoumuksia tilinpäätöshetkellä (2012: sitoumuksia 109 tuhatta euroa).

2012

1 000 €	Liike-arvo	Hankittu sopimuskanta	Kilpailukieltosopimukset	Muut aineettomat hyödykkeet yrityskau-poista	Sisäisesti aikaan-saadut aineettomat hyödykkeet	Aineettomat oikeudet	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2012	127 474	23 332	23 662	9 439	4 098	13 823	15 109	713	217 650
Lisäykset					377	220	99	1 626	2 322
Hankitut liiketoiminnat	340	619	151						1 110
Vähennykset	-66					-765	-1 115	-11	-1 957
Siirrot erien välillä					744	75	362	-1 181	0
Kurssierot	535	154	50	13		30	12	4	798
Hankintameno 31.12.2012	128 283	24 105	23 863	9 452	5 219	13 383	14 467	1 151	219 923
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2012	-7 965	-12 741	-20 500	-9 361	-2 201	-10 857	-9 536		-73 161
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot									0
Tilikauden poistot		-3 373	-1 518	-21	-658	-807	-1 646		-8 023
Arvonalentumiset									0
Kurssierot	-129	-111	-35	-13		-10	-11		-309
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2012	-8 094	-16 225	-22 053	-9 395	-2 859	-11 674	-11 193		-81 493
Kirjanpitoarvo 31.12.2012	120 189	7 880	1 810	57	2 360	1 709	3 274	1 151	138 430

13. LIIKEARVOJEN ARVONALENTUMISTESTIT

Liikearvojen kohdistaminen

L&T:n liiketoiminnat ja raportoitavat segmentit järjestettiin uudelleen tukemaan ydinliiketoimintojen ja painopisteiden muutosta 1.1.2013 alkaen. L&T:n raportoitavat segmentit ovat Ympäristöpalvelut, Teollisuuspalvelut, Kiinteistöpalvelut sekä Uusiutuvat energialähteet (L&T Biowatti). Muutoksella oli myös vaikutuksia liikearvon kohdistamiseen. L&T on tunnistanut 6 erillistä rahavirtaa tuottavaa yksikköä, jolle liikearvoa on voitu kohdistaa alla olevat taulukon mukaisesti.

Vertailutiedot esitetty vuonna 2012 voimassa olleen jaon mukaisesti.

Liikearvon kirjanpitoarvot on kohdistettu seuraavasti:

1 000 €	2013	2012
Ympäristöpalvelut Suomi	65 313	N/A
Teollisuuspalvelut	18 927	N/A
Kiinteistönhoito	5 548	5 526
Siivous Suomi*	13 922	13 904
Latvia	5 619	5 673
Ruotsi	3 235	10 730
Ympäristöpalvelut ilman ympäristötuotteita ja L&T Recoilia	N/A	84 302
Yhteensä	112 564	120 135
Yksiköt, joille kohdistettu liikearvo ei ole merkittävä suhteessa liikearvon tasearvoon	254	54
Yhteensä	112 818	120 189

*2012 nimenä Siivous- ja käyttäjäpalvelut

Arvonalentumistestaus

Arvonalentumistestauksessa arvioidaan kerrytettävissä olevat rahamäärät käyttöarvon perusteella. Vastaiset rahavirrat perustuvat johdon neljän vuoden vuosikohtaisiin tuloslaskelma- ja ylläpitoinvestointiennusteisiin, jotka on tehty budjetointiprosessin yhteydessä. Johto perustaa ennusteensa toteutuneeseen kehitykseen sekä käsitykseensä alansa kasvunäkymistä (markkinoiden yleinen kehitys ja yksikön kannattavuus, hinnoittelu, kunnallistamispäätökset, henkilöstö- ja raaka-ainekustannukset). Kasvuennusteissa huomioidaan hyväksytyt investointipäätökset.

Rahavirrat, jotka ulottuvat neljän vuoden ennustejakson jälkeiselle ajalle on laskettu ns. loppuarvomenetelmää käyttäen. Laskelmissa käytetty kasvu perustuu johdon arvioon kassavirran pitkän aikavälin kasvusta.

Käyttöarvolaskelmissa käytetty pitkän aikavälin kasvu rahavirtaa tuottavissa yksiköissä

%	2013	2012
Ympäristöpalvelut Suomi	3,0	N/A

Teollisuuspalvelut	3,0	N/A
Kiinteistönhoito	3,0	3,0
Siivous Suomi*	3,0	3,0
Latvia	3,0	3,0
Ruotsi	2,0	3,0
Ympäristöpalvelut ilman ympäristötuotteita ja L&T Recoilia	N/A	3,0

*2012 nimenä Siivous- ja käyttäjäpalvelut

Laskennassa käytetty diskonttauskorko perustuu konsernin painotettuun keskimääräiseen pääomakustannukseen ennen veroja (WACC). WACC:n osatekijät ovat riskitön tuotto, markkinariskipremio, toimialakohtainen beta, vieraan pääoman kustannus sekä oman ja vieraan pääoman suhde. Jokaiselle rahavirtaa tuottavalle yksikölle on määritetty oma diskonttauskorko. Erot diskonttauskoroissa johtuvat mm. yksiköiden liiketoimintojen erilaisista riskeistä sekä maantieteellisestä sijainnista.

Laskennassa käytetyt diskonttauskorot

%	2013	2012
Ympäristöpalvelut Suomi	7,2	N/A
Teollisuuspalvelut	8,1	N/A
Kiinteistönhoito	10,0	10,5
Siivous Suomi*	9,6	10,3
Latvia	10,6	11,3
Ruotsi	9,8	9,4
Ympäristöpalvelut ilman ympäristötuotteita ja L&T Recoilia	N/A	7,4

*2012 nimenä Siivous- ja käyttäjäpalvelut

Liikearvon arvonalentumista kirjattiin tilikaudella 7,0 MEUR (2012: 0,0 MEUR). Arvonalentuminen kohdistui kokonaisuudessaan Ruotsin liiketoimintaan ja johtuu tuotto-odotusten alenemisesta erityisesti Öst-Götan alueella.

Liikearvon testauksessa ei tunnistettu muita arvonalentumisia.

Arvonalentumistestin herkkyyshanalyysit

Kirjanpitoarvon ylittävän käyttöarvon määrä on luokiteltu seuraavasti: 0 %, 1-10 %, 11-25 %, 25-50 % ja yli 50 %. Yhtiön arvion mukaan mikään jokseenkin mahdollinen muutos keskeisissä oletuksissa ei voisi saada aikaan sitä, että rahavirtaa tuottavan yksikön kirjanpitoarvo ylittäisi käyttöarvon niissä yksiköissä, joissa testaushetkellä kirjanpitoarvon ylitys oli yli 50 %.

Ruotsin liikearvo testattiin vuoden lopussa uudestaan 7,0 MEUR arvonalennuksen jälkeen. Herkkyyshanalyysi tehtiin uuden laskelman pohjalta.

Käyttöarvo suhteessa kirjanpitoarvoon

2013

Ympäristöpalvelut Suomi	Yli 50 %
Teollisuuspalvelut	Yli 50 %
Kiinteistönhoito	Yli 50 %
Siivous Suomi	Yli 50 %
Latvia	1-10 %
Ruotsi	25-50 %

Tulevaisuuden EBITDA-prosentit on määritetty konservatiivisin perustein ja niiden arvo perustuu toteutuneeseen kehitykseen. Loppuarvon laskennassa käytetyt EBITDA-prosentit muodostavat oleellisen osatekijän koko käyttöarvon laskennassa.

Loppuarvon laskennassa käytetyt EBITDA-prosentit

%	2013
Latvia	10,0
Ruotsi	3,5

Jokaiselle rahavirtaa tuottavalle yksikölle on tehty herkkyysanalyysi, missä laskennan keskeiset oletukset testattiin. Herkkyysanalyysissä laskettiin yksittäistä keskeistä oletusta muuttamalla millä raja-arvoilla käyttöarvo on yhtä suuri kirjanpitoarvon kanssa.

Herkkyysanalyysissä testatut keskeiset oletukset ja niiden raja-arvot

%	2013	
	Diskonttaus-korko	Loppuarvon laskennassa käytetty EBITDA-prosentti
Latvia	11,3	9,5
Ruotsi	14,6	2,7

Arvon alentumistestin herkkyysanalyysit 2012

Vertailutietoina esitetty vuoden 2012 herkkyysanalyysi perustuen silloisen raportoinnin jakoon rahavirtaa tuottavista yksiköistä.

Keskeiset oletukset	Osuus liikearvosta	Vaadittu muutos	Vaadittu muutos kriittisimmässä rahavirtaa tuottavassa yksikössä
			2012

Residuaali-EBITDA-%	91 %	≥ -50 %	-36 %
WACC (ennen veroja)	91 %	≥ 99 %	65 %

60 prosentissa rahavirtaa tuottavista yksiköistä ja 91 prosentissa konsernin liikearvosta (33 % ja 82 %) diskonttokoron muutoksen olisi oltava 99 prosenttia tai enemmän, jotta käyttöarvo vastaisi kirjanpitoarvoa. 60 prosentissa rahavirtaa tuottavista yksiköistä ja 91 prosentissa konsernin liikearvosta (33 % ja 82 %) pitäisi residuaali-EBITDA-prosentin laskea 50 prosenttia tai enemmän, jotta käyttöarvo olisi yhtä suuri kuin kirjanpitoarvo. Kriittisimmän rahavirtaa tuottavan yksikön L&T Latvian kohdalla tulisi diskonttokoron nousta 65 prosenttia (-31 %) ja residuaali-EBITDA-prosentin laskea 36 prosenttia (36 %), jotta käyttöarvo olisi yhtä suuri kuin kirjanpitoarvo. Arvon alentumistappion kirjaaminen edellyttäisi kriittisten muuttujien vielä suurempia muutoksia.

14. AINEELLISET KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEET

2013

1 000 €	Maa- alueet	Raken- nukset	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennako- maksut ja kesken- eräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2013	4 337	104 660	351 311	175	2 657	463 140
Lisäykset	0	1 926	22 724		3 415	28 065
Hankitut liiketoiminnot		0	0			0
Vähennykset	-76	-72	-2 047			-2 195
Siirrot erien välillä	24	1 494	2 679		-3 869	329
Kurssierot	-43	-370	-835	-2	-46	-1 295
Hankintameno 31.12.2013	4 243	107 638	373 832	173	2 157	488 044
Kertyneet poistot 1.1.2013	-493	-52 267	-230 132	-89	0	-282 981
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot			942			942
Tilikauden poistot		-5 714	-29 302			-35 016
Arvonalentumiset		0	0			0
Kurssierot		86	459	0		544
Kertyneet poistot 31.12.2013	-493	-57 895	-258 034	-89	0	-316 511
Kirjanpitoarvo 31.12.2013	3 750	49 744	115 797	85	2 157	171 533
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaa koskevat sopimukseen perustuvat sitoumukset olivat 4 043 (2012: 1 953) tuhatta euroa.						

2012

1 000 €	Maa- alueet	Raken- nukset	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennako- maksut ja kesken- eräiset hankinnat	Yhteensä
---------	----------------	------------------	----------------------	-----------------------------------	--	----------

Hankintameno 1.1.2012	5 082	124 403	320 743	174	4 616	455 018
Lisäykset	20	2 608	28 562		5 620	36 810
Hankitut liiketoiminnot		382	2 056			2 438
Vähennykset	-323	-29 336	-1 884			-31 543
Siirrot erien välillä	-460	6 485	1 559		-7 584	0
Kurssierot	18	118	275	1	5	417
Hankintameno 31.12.2012	4 337	104 660	351 311	175	2 657	463 140
Kertyneet poistot 1.1.2012	-493	-46 186	-200 728	-89	0	-247 496
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot			285			285
Tilikauden poistot		-6 047	-29 270			-35 317
Arvon alentumiset		-17	-285			-302
Kurssierot		-17	-134			-151
Kertyneet poistot 31.12.2012	-493	-52 267	-230 132	-89	0	-282 981
Kirjanpitoarvo 31.12.2012	3 844	52 393	121 179	86	2 657	180 159
Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyvät rahoitusleasingsojimuksilla hankitut hyödykkeet						

1 000 €	Koneet ja Rakennukset kalusto		Yhteensä
Hankintameno 1.1.2012	3 350	1 019	4 369
Vähennykset	-2 861		-2 861
Siirrot erien välillä			0
Kurssierot			0
Hankintameno 31.12.2012	489	1 019	1 508
Kertyneet poistot 1.1.2012	-406	-1 019	-1 425
Vähennysten kertyneet poistot	-83		-83
Kurssierot			0
Kertyneet poistot 31.12.2012	-489	-1 019	-1 508
Kirjanpitoarvo 31.12.2012	0	0	0

15. KONSERNIYRITYKSET

Konsernin osuus
osakkeista ja
äänivallasta %

Konsernin emoyritys	
Lassila & Tikanoja Oyj	
Kotimaiset tytäryritykset	
L&T Relations Oy, Helsinki	100
L&T Toimi Oy, Helsinki	100
L&T Kierrätys Oy, Tampere	100
L&T Biowatti Oy, Helsinki	100
Kiinteistö Oy Vantaan Valimotie 33, Helsinki	100
L&T Hankinta Ky, Helsinki	100
Hansalaiset Oy, vapaaehtoisessa selvitystilassa, Helsinki	100
Kiinteistöpalvelu Hansalaiset Oy, vapaaehtoisessa selvitystilassa, Helsinki	100
Ulkomaiset tytäryritykset	
Lassila & Tikanoja Service AB, Tukholma, Ruotsi	100
L&T Östgöta AB, Norrköping, Ruotsi	100
Lassila & Tikanoja Services OÜ, Tallinna, Viro	100
L&T Ecoinvest LLC, Dubna, Venäjä	100
L&T LLC, Dubna, Venäjä	100
The Russian-Finnish Company Ecosystem LLC, Dubna, Venäjä	90
SIA L&T, Riika, Latvia	100
Osakkuusyrietykset	
Suomen Keräystuote Oy	40
Yhteisyrietykset	
Konsernilla oli 24.6.2012 asti 50 prosentin omistusosuus yhteisyrietyksestä L&T Recoil Oy, Helsinki.	

Konsernin tuloslaskelmaan sisältyvät yhteisyrietysten tuotot ja kulut:

1 000 €	2013	2012
Tuotot	0	4 961
Kulut	0	-5 343
Tilikauden voitto/tappio	0	-382

Muutokset konsernissa tilikauden aikana

Paraisten Puhtaanapito Oy	Purettu
Kiinteistöhuolto Markku Hyttinen Oy	Purettu
Suomen Keräystuote Oy	Uusi osakkuusyhtiö
L&T Kierrätys Oy	Nimi vaihtunut, vanha nimi Suomen Keräystuote Oy

16. MYYTÄVISSÄ OLEVAT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET

1 000 €	2013	2012
Tasearvo 1.1.	7 284	605
Lisäykset	2 005	6 705
Arvonalennukset	-5 027	0
Vähennykset	-11	-26
Tasearvo 31.12.	4 251	7 284

Myytävissä olevat pitkäaikaiset sijoitukset ovat noteeraamattomia osakkeita.

Arvonalennus liittyy EcoStream Oy:n osakkeiden uudelleenarvostukseen.
Osakkeiden tasearvo 31.12.2013 on noin 3,6 miljoonaa euroa.

17. RAHOITUSLEASINGSAAAMISET

1 000 €	2013	2012
Vähimmäisvuokrien erääntyminen		
Enintään 1 vuoden kuluessa	1 750	1 923
1-5 vuoden kuluttua	3 708	3 771
Yli 5 vuoden kuluttua	388	309
Bruttosijoitus rahoitusleasingsopimukseen	5 846	6 003
Vähimmäisvuokrien nykyarvojen erääntyminen		
Enintään 1 vuoden kuluessa	1 706	1 867
1-5 vuoden kuluttua	3 426	3 350
Yli 5 vuoden kuluttua	259	258
Vähimmäisvuokrien nykyarvo yhteensä	5 391	5 475
Kertymättömät rahoitustuotot	455	528
Bruttosijoitus rahoitusleasingsopimukseen	5 846	6 003

Rahoitusleasingsaamiset perustuvat asiakkaille vuokrattujen puristimien, paalaimien ja muiden hyödykkeiden vuokrasopimukseen. Vähimmäisvuokrat sisältävät hyödykkeiden omistusoikeuden siirrosta suoritettavan maksun vuokratkauden lopussa, jos vuokrasopimukseen sisältyvä osto-optio on ehdoiltaan sellainen, että oikeuden käyttäminen sopimuksen syntymisajankohtana on kohtuullisen varmaa tai jos siitä on tehty sitova sopimus.

18. LASKENNALLISTEN VEROSAAMISTEN JA - VELKOJEN MUUTOS TILIKAUDEN AIKANA

2013

1 000 €	1.1.2013	Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu omaan pää- omaan	Kurssierot	Hankitut / myytyt liike- toiminnot	31.12.2013
Laskennalliset verosaamiset						
Eläke-etuudet	165	-34				131
Varaukset	748	862				1 611
Käyvän arvon muutokset	4	-26	162			140
Tuloutus	12	-7				5
Hyllypoistot	1 237	-393				843
Tytäryritysten tappiot	1 320	-1 320		0	0	0
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	1 793	-415			0	1 378
Yhteensä	5 279	-1 332	162	0	0	4 109
Laskennalliset verovelat						
Poistoerot ja purkutappiot	-32 136	5 595	0	10	0	-26 534
Rahoitusleasing	-483	99			0	-383
Osakeperusteiset etuudet	-12	37				25
Ulkomaiset yhtiöt	-117	122			-184	-179
Muut tilapäiset erot	0					0
Yhteensä	-32 748	5 852	0	10	-184	-27 071
Laskennallinen verovelka, netto	-27 469	4 520	162	10	-184	-22 962

2012

1 000 €	1.1.2012	Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu omaan pää- omaan	Kurssierot	Hankitut / myytyt liike- toiminnot	31.12.2012
Laskennalliset verosaamiset						
Eläke-etuudet	154	11				165
Varaukset	559	189				748
Käyvän arvon muutokset	429	48			-473	4
Tuloutus	36	-24				12

Hyllypoistot	1 533	-296				1 237
Yhteisyritysten tappiot	3 751	321			-4 072	0
Tytäryritysten tappiot	855	458		7	0	1 320
Muuntoerot	-33	-98	98		33	0
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	1 635	84			74	1 793
Yhteensä	8 919	693	98	7	-4 438	5 279
Laskennalliset verovelat						
Poistoerot ja purkutappiot	-31 197	-1 003	0	0	64	-32 136
Rahoitusleasing	-489	-3			9	-483
Osakeperusteiset etuudet	-24	12				-12
Ulkomaiset yhtiöt	-275	203			-45	-117
Muut tilapäiset erot	0					0
Yhteensä	-31 985	-791	0	0	28	-32 748
Laskennallinen verovelka, netto	-23 066	-98	98	7	-4 410	-27 469
Laskennalliset verot taseessa					-91	

1 000 €	2013	2012
Laskennalliset verosaamiset	2 847	3 845
Laskennalliset verovelat	-25 809	-31 313
Laskennalliset verovelat, netto	-22 962	-27 469

Laskennalliset verot on esitetty taseessa eriteltyinä verosaamisiin ja verovelkoihin. Laskennalliset verosaamiset ja verovelat on esitetty nettona silloin, kun sekä saaminen että velka kohdistuvat samaan erään, eikä erä ole ollut suuruudeltaan olennainen.

Verosaamisten Muihin vähennyskelpoisiin tilapäisiin eriin sisältyy purkutappioiden verotuksen tuloutuksesta aiheutuva verosaaminen määrältään 1 343 tuhatta euroa (2012: 1 793 tuhatta euroa).

19. VAIHTO-OMAISUUS

1 000 €	2013	2012
Aineet ja tarvikkeet	19 710	18 033
Keskeneräiset tuotteet	0	0
Valmiit tuotteet/tavarat	4 525	5 074
Muu vaihto-omaisuus	1 862	1 777
Yhteensä	26 097	24 884

Vaihto-omaisuuden kuluksi kirjattu hankintameno, joka sisältyy tuloslaskelmassa myytyjä suoritteita vastaaviin kuluihin, oli 24 502 tuhatta euroa (2012: 25 986 tuhatta euroa).

Vaihto-omaisuuden arvosta kirjattiin kuluksi 0,6 miljoonaa euroa (2012: 1,0 milj. e), jolla vaihto-omaisuuden kirjanpitoarvo alennettiin vastaamaan sen nettorealisointiarvoa. Kulukirjaus sisältyy myytyjä suoritteita vastaaviin kuluihin.

20. MYYNTISAAMISET JA MUUT SAAMISET

1 000 €	2013	2012
Myyntisaamiset	84 544	89 772
Rahoitusleasingsaamiset, lyhytaikaiset	1 706	1 867
Lainasaamiset	3 709	446
Siirtosaamiset	5 810	6 857
Verosaamiset	3 980	2 721
Muut saamiset	229	2 262
Yhteensä	99 979	103 925
Siirtosaamisten erittely		
Korot	0	9
Kela, työterveyshuollon korvaukset	1 531	3 174
Lakisääteiset henkilövakuutukset	1 683	286
Vakuutuskorvaussaatavat	52	603
Saadut tuet	259	255
Välilliset verot	171	196
Muut	2 116	2 334
Yhteensä	5 810	6 857

Kaikki saamiset ovat vakuudettomia. Lainasaamisiin sisältyy 3,3 miljoonan saaminen EcoStream-konsenilta. Myyntisaamisista kirjatut arvonalentumistappiot ja niiden peruutukset ilmenevät liitetiedosta 6. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut.

21. MYYTÄVISSÄ OLEVAT RAHOITUSVARAT

1 000 €	2013	2012
Sijoitustodistukset	0	2 499
Yhteensä	0	2 499
1.1.	2 499	2 299
Lisäys/vähennys	-2 497	198
Omaan pääomaan siirretyt käyvän arvon muutokset	-2	2
31.12.	0	2 499

Vuonna 2013 omasta pääomasta siirrettiin voittoja tuloslaskelmaan 7 tuhatta euroa (2012: 23 tuhatta euroa).

Myytäviissä olevat lyhytaikaiset sijoitukset arvostetaan tilinpäätöksissä käypään arvoon. Käyvän arvon muutokset kirjataan oman pääoman arvonmuutosrahastoon.

22. RAHAVARAT

1 000 €	2013	2012
Pankkitilit ja käteinen raha	58 474	12 083
Yhteensä	58 474	12 083

Rahavarat esitetään nimellisarvoisina, mikä vastaa niiden käypää arvoa.

Rahavirtalaskelman mukaiset likvidit varat muodostuvat seuraavasti:

1 000 €	2013	2012
Rahavarat	58 474	12 083
Sijoitustodistukset	0	2 499
Yhteensä	58 474	14 582

23. OMA PÄÄOMA

OSAKEPÄÄOMA

1 000 €	Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä, 1000 kpl	Osakepääoma	Svop-rahasto	Omat osakkeet	Yhteensä
1.1.2013	38 692	19 399	29 381	-1 399	47 381
28.2.2013 Omien osakkeiden luovutus	10			199	199
22.3.2013 Pääoman palautus			-23 221		-23 221
25.3.2013 Omien osakkeiden luovutus	5			100	100
28.11.2013 Pääoman palautus			-5 806		-5 806
Osakeperusteisten etuuksien kirjaaminen kuluksi			-57		-57
31.12.2013	38 707	19 399	297	-1 100	18 596

1 000 €	Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä, 1000 kpl	Osakepääoma	Svop-rahasto	Omat osakkeet	Yhteensä
1.1.2012	38 685	19 399	50 658	-1 399	68 658
26.3.2012 Pääoman palautus			-21 255		-21 255
1.5.2012 Maksamaton pääomanpalautus			-22		-22
26.7.2012 Omien osakkeiden vastikkeeton luovutus	7				
31.12.2012	38 692	19 399	29 381	-1 399	47 381

Lassila & Tikanoja Oyj:llä on yksi osakelaji. Yhtiöjärjestyksen mukaan osakkeilla ei ole enimmäismäärää eikä yhtiöllä ole enimmäisosakepääomaa. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa eikä kirjanpidollista vasta-arvoa. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

31.12.2013 yhtiön hallussa olevien osakkeiden määrä oli 92 247 kappaletta (2012: 106 810).

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto (SVOP) sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siltä osin kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan.

Muut rahastot

Muuntoerorahasto

Muuntoeroja syntyy ulkomaisten tytäryritysten oman pääoman ja tuloksen muuntamisesta euromääräisiksi.

Arvonmuutos- ja suojausrahasto

Arvonmuutosrahasto käsittää käyvän arvon rahaston, joka sisältää myytävissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutoksen. Suojausrahasto sisältää rahavirran suojausena käytettävien johdannaisinstrumenttien käypien arvojen muutosten tehokkaat osuudet.

Pääoman hallinta

Konsernin pääoman hallinnan tavoitteena on turvata Lassila & Tikanojan toiminnan jatkuvuus ja ylläpitää optimaalinen pääomarakenne investointien turvaamiseksi ottaen huomioon pääomakustannukset. Pääomaan lasketaan oma ja vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoina.

Vuotuisen osingon määrä on sidottu tulokseen. Se osa, jota ei katsota tarvittavan yhtiön terveen kehityksen varmistamiseen, jaetaan osakkaille. Osakepääomaa korotetaan, mikäli poikkeuksellisen nopea kasvu tai suuret investoinnit vaativat lisää pääomaa.

Pääoman rakenteen kehitystä seurataan omavaraisuus-tunnusluvun avulla vuosineljänneksittäin. Tunnusluku lasketaan siten, että konsernin oma pääoma jaetaan luvulla, joka saadaan, kun taseen loppusummasta vähennetään saadut ennakot.

1 000 €	2013	2012
Oma pääoma konsernitaseessa	211 458	233 003
Taseen loppusumma	495 990	481 253
Saadut lyhytaikaiset ennakot	-11 288	-9 016
Saadut pitkäaikaiset ennakot	-302	-279
Pääoma yhteensä	484 400	471 958
Omavaraisuusaste, %	43,7 %	49,4 %

24. OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

Osakepalkkiojärjestelmä 2009-2011

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus päätti kokouksessaan 24.3.2009 osakepohjaisen kannustinohjelman käyttöönotosta osana avainhenkilöstön kannustin- ja sitouttamisjärjestelmää. Palkkion maksaminen riippuu yhtiön hallituksen asettamien taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta, minkä perusteet hallitus päättää vuosittain. Maksettu palkkio perustuu konsernin EVA-tulokseen. Palkkio maksettiin ainoastaan vuodelta 2009.

Ohjelmassa oli kolme kalenterivuoden mittaista ansaintajaksoa, joista ensimmäinen alkoi 1.1.2009 ja viimeinen päättyi 31.12.2011. Mahdollinen palkkio maksettiin ansaintajaksoa seuraavana kalenterivuonna osittain osakkeina ja osittain rahana. Rahana maksettava osuus kattoi palkkiosta aiheutuvat verot. Palkkion saaminen edellytti työsuhteen jatkumista ja kannustinohjelmaan liittyi kielto luovuttaa osakkeita kahden vuoden kuluessa kunkin palkkiosuorituksen saamisesta. Tämän jälkeenkin johtoryhmän on omistettava osakkeita vähintään puolen vuoden ja muiden kolmen kuukauden bruttopalkan arvosta työsuhteen päättymiseen saakka.

Ohjelman perusteella voitiin luovuttaa yhteensä enintään 180 000 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta, jotka yhtiö hankkii osakemarkkinoilta. Ohjelman piiriin kuului perustamisvaiheessa 28 henkilöä.

Osakkeina maksettava osuus arvostetaan myöntämispäivänä käypään arvoon eikä arvostusta muuteta järjestelmän voimassaoloaikana. Osakkeina maksettavan osuuden kulut jaksotetaan oikeuden syntymisajanjakson kuluessa kolmelle vuodelle tuloslaskelmaan henkilöstökuluiksi ja omaan pääomaan.

Rahasuoritusosuudet arvostetaan käypään arvoon tilinpäätöshetken osakkeen hinnan mukaan. Osakepalkkiojärjestelmän rahasuoritusosuudet kirjataan henkilöstökuluihin ja velkoihin, ja ne jaksotetaan ansaintajaksolle.

Osakepalkkiojärjestelmän 2009-2011 ensimmäiseltä ansaintajaksolta 2009 ansaitut osakkeet siirrettiin palkkiosaaajille kesäkuun alussa 2010. Niiden luovutusrajoitus päättyi 31.5.2012.

Osakepalkkiojärjestelmä 2012

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus päätti kokouksessaan 14.12.2011 uudesta vuoden mittaisesta osakepohjaisesta kannustinohjelmasta. Palkkio perustuu konsernin EVA-tulokseen ilman L&T Recoil Oy:tä. Muilta osin ehdot ovat yhtäläiset 2009-2011 järjestelmän kanssa. Ohjelman perusteella voitiin luovuttaa yhteensä enintään 65 520 osaketta.

Ohjelman perusteella vuonna 2013 luovutettiin yhteensä 9 605 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta, jotka yhtiö hankki osakemarkkinoilta. Ohjelman piiriin kuului 22 henkilöä.

Osakepalkkiojärjestelmä 2013

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus päätti kokouksessaan 17.12.2012 uudesta vuoden mittaisesta osakepohjaisesta kannustinohjelmasta. Palkkio perustuu konsernin EVA-tulokseen. Muilta osin ehdot ovat yhtäläiset 2009-2011 sekä vuoden 2012 ohjelmien kanssa.

Ohjelman perusteella voidaan luovuttaa yhteensä 53 300 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta, jotka yhtiö hankkii osakemarkkinoilta.

Ohjelman perusteella vuonna 2014 luovutetaan yhteensä arviolta 39.975 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta, jotka yhtiö hankki osakemarkkinoilta. Ohjelman piiriin kuuluu 10 henkilöä.

OSAKEPALKKIOJÄRJESTELMÄT 2009-2011, 2012 JA 2013

Instrumentti	Osakepalkkiojärjestelmä			
Osakeohjelma	2010	2011	2012	2013
Myöntämispäivä	9.2.2010	3.1.2011	2.1.2012	17.12.2012
Ansaintajakso alkaa	1.1.2010	1.1.2011	1.1.2012	1.1.2013
Ansaintajakso päättyy	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013
Osakkeen keskipörssi myöntämispäivänä	15,26	14,99	11,60	11,62
Toteumaoletus, kpl	0	0	9 605	39 975
Osakeomistusvelvollisuus, vuotta	2	2	2	2
Osakkeiden vapautuminen	31.3.2013	31.3.2014	31.3.2015	31.3.2016
Henkilöitä	25	23	22	10
Osakepalkkiojärjestelmistä kirjattavat kulut, 1 000 €			2013	2012
Osakkeina maksettavat palkkiot			173	125
Rahasuoritusosuudet			609	63
Yhteensä			782	188

25. ELÄKEVELVOITTEET

Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt ovat pieniä ja koskevat yksittäisiä henkilöitä Suomessa. Ne ovat syntyneet pääasiassa yrityskauppojen seurauksena. Osa eläkesopimuksista hoidetaan vakuutusyhtiöissä ja osa on yhtiön omalla vastuulla.

1 000 €	2 013	2 012
Taseen etuuspohjainen eläkevelka määräytyy seuraavasti:		
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	574	765
Järjestelmään kuuluvien varojen käypä arvo	-438	-796
	136	-31
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	641	703
Nettomääräinen eläkevelka taseessa	777	672
Velvoitteen nykyarvon muutokset		
Velvoite kauden alussa	1 468	1 106
Työsuorituksesta johtuvat menot	95	55
Korkomenot	68	60
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) ja tappiot (+)	-27	295
Maksetut etuudet	-24	-48
Velvoite tilikauden lopussa	1 581	1 468
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypien arvojen muutokset		
Järjestelyyn kuuluvien varojen käyvät arvot kauden alussa	796	696
Korkotuotot	10	22
Työnantajan suorittamat maksut järjestelyyn	0	0
Vakuutusmatemaattiset voitot (+) ja tappiot (-)	40	106
Maksetut etuudet	-43	-28
Järjestelyyn kuuluvien varojen käyvät arvot kauden lopussa	803	796
Taseessa esitetyn velan muutokset:		
Velka kauden alussa	672	410
Tuloslaskelmaan merkityt kulut	153	93
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) ja tappiot (+)	-67	189
Maksusuoritukset järjestelyyn	19	-20
Velka kauden lopussa	777	672

Tuloslaskelman etuusperusteinen eläkekulu määräytyy seuraavasti:

Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	95	55
Korkomenot	68	60
Korkotuotot	-10	-22
Vakuutusmatemaattiset voitot(-) ja tappiot (+)	-67	189
Yhteensä	86	282

Konserni ennakoii maksavansa etuusperustaisiin eläkejärjestelyihin 12 tuhatta euroa vuonna 2014.

1 000 €	2013	2012
Velvoitteen nykyarvo	1 215	1 468
Järjestelmään kuuluvien varojen käypä arvo	-438	-796
Alikate	777	672
Tärkeimmät käytetyt vakuutusmatemaattiset oletukset		
Diskonttauskorko	3,0 %	3,0 %
Varojen odotettu tuotto	2,1 %	2,1 %
Tuleva palkankorotusolettamus	4,5 %	4,5 %
Inflaatio-oletus	2,0 %	2,0 %

Velvoitteen maksuperusteinen maturiteetti

1 000 €	2013
Maturiteetti alle vuoden	44
1-5 vuotta	361
5-10 vuotta	465
10-15 vuotta	330
15-20 vuotta	355
20-25 vuotta	237
25-30 vuotta	169
yli 30 vuotta	187
Yhteensä	2 148

26. VARAUKSET

1 000 €	Ympäristö- varaukset	Muut varaukset	Yhteensä
Varaukset 1.1.2013	4 360	64	4 424
Varausten lisäykset	5 022	277	5 299
Käytetyt varaukset	-248	-64	-312
Käyttämättömien varausten peruutukset	0	0	0
Diskonttauksen vaikutus	70	0	70
Varaukset 31.12.2013	9 205	277	9 482

1 000 €	2013
Pitkäaikaiset varaukset	6 085
Lyhytaikaiset varaukset	3 397
Yhteensä	9 482

Ympäristövaraukset kattavat seuraavat velvoitteet:

Konserni on vuokrannut Keravan ja Kotkan kaupungeilta maa-alueet, joilla on kaatopaikat. Lisäksi konsernilla on käytössään Varkaudessa maa-alue pilaantuneen maa-aineksen välivarastointia, puhdistustoimintaa ja loppusijoitusta varten. Edellisten lisäksi L&T hankki vertailukauden aikana Uudenkaupungin Munaistenmetsän kaatopaikan liiketoiminnan sekä siihen kuuluvan maa-alueen. Kaatopaikka toimii yhdyskuntajätteen, pilaantuneiden maa-ainesten sekä teollisuuden sivutuotteiden loppusijoitusalueena. Konsernilla on velvoite hoitaa vuokrasopimusten tai toiminnan päättyessä alueiden jälkihoitotyöt eli maisemointi ja seurantatutkimukset ympäristölupien ehtojen mukaisesti.

Keravan kaatopaikan jälkihoitokustannusvaraus on jaettu kolmeen osaan. Ensimmäisessä osassa tulevat kustannukset on arvioitu laskentahetken hintatason perusteella korjattuna maanrakennuskustannusindeksin mukaisella muutoksella sekä 2 %:n vuotuisella inflaatiolla, koska kustannustaso on varauksen käyttöhetkellä korkeampi kuin kaatopaikan rakennusaikana. Inflaatiolla korjatut kustannukset on diskontattu läjitysalueen rakentamishetkeen. Korkokantana on käytetty valtion 5 vuoden riskittömän velkakirjan tuotto-odotusta rakennushetkellä lisättynä L&T:n lainamarginaalilla ko. ajankohtana. Tämä läjitysalueen rakentamisesta aiheutuva määrä on aktivoitu nykyarvon suuruisena osaksi alueen hankintamenoa taseeseen ja se poistetaan tasapoistoin. Yhtä suuri erä on kirjattu taseen velkoihin varaukseksi, jota vuosittain kasvattaa rahoituskuluihin kirjattava diskonttokorko. Varauksen toinen osa lasketaan läjitysalueelle ajettavan tonnimäärän perusteella. Kolmannen osan varauksesta muodostaa seurantatutkimusvaraus.

Kotkan kaatopaikan jälkihoitokustannusvaraus on jaettu kahteen osaan. Varauksen ensimmäisessä osassa kaatopaikan rakentamisesta aiheutuva määrä on aktivoitu nykyarvon suuruisena osaksi alueen hankintamenoa taseeseen kuten Keravan kaatopaikan varaus. Kotkan kaatopaikkaan sovelletaan kuitenkin suoriteyksikköön perustuvaa poistomenetelmää, joten taseeseen aktivoitu määrä poistetaan alueelle toimitetun jätteen tilavuuden mukaan. Toisen osan Kotkan kaatopaikan varauksesta muodostaa taseeseen

aktivoitu seurantatutkimusvaraus, joka perustuu tasapoistoihin. Tulevat kustannukset on arvioitu laskentahetken hintatason perusteella korjattuna 2 %:n vuotuisella inflaatiolla.

Varkauden pilaantuneen maa-aineksen käsittely- ja loppusijoituspaikan jälkihoitokustannusvaraus on käsitelty saman periaatteen mukaan kuin Keravan varaus.

Uudenkaupungin Munaistenmetsän loppusijoitusalueen jälkihoitokustannusvaraus on käsitelty saman periaatteen mukaan kuin Kotkan varaus. Uudenkaupungin kanssa tehdyn liiketoimintakaupan yhteydessä L&T:lle siirtyi myös vanhan jo suljetun kaatopaikan seurantatutkimusvelvoite. Velvoite siirtyi vain suoritettavan näytteiden oton ja analysoinnin osalta, ei mahdollisten pilaantumien osalta. Tulevat kustannukset on arvioitu laskentahetken hintatason perusteella korjattuna 2 %:n vuotuisella inflaatiolla.

Konsernilla on myös varauksia taseessa pois luovutettujen maa-alueiden mahdollisia puhdistuskustannuksia varten.

Pitkäaikaisiin varauksiin merkittyjen velvoitteiden arvioidaan johtavan taloudellisen hyödyn menetyksiin pääosin 1-5 vuoden kuluessa, paitsi Kotkan seurantatutkimusvarauksessa 30 vuoden kuluessa.

Muut varaukset ovat pääasiassa uudelleenjärjestelyihin sekä oikeudessa oleviin korvausvaatimuksiin liittyviä varauksia.

27. LAINAT

1 000 €	2013 Tasearvo	2012 Tasearvo
Pitkäaikaiset		
Lainat rahoituslaitoksilta ja eläkelainat	65 852	57 961
Yhteensä	65 852	57 961
Lyhytaikaiset		
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	22 104	26 924
Lyhytaikaiset lainat	34 888	11 991
Kauppahintavelat	0	100
Muut rahoitusvelat	0	0
Yhteensä	56 991	39 015
Rahoitusvelkojen käyvät arvot on esitetty liitetiedossa 30. Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin.		
Pitkäaikaisten lainojen erääntyminen on esitetty liitetiedossa 37.		

28. MUUT PITKÄAIKAISET VELAT

1 000 €	2013	2012
Saadut ennakot	302	279
Muut velat	197	662
Yhteensä	500	942

29. OSTOVELAT JA MUUT LYHYTAIKAISET VELAT

1 000 €	2013	2012
Saadut ennakot	11 288	9 016
Ostovelat	32 556	28 494
Muut velat	21 420	20 779
Siirtovelat	54 690	54 591
Yhteensä	119 954	112 880
Siirtovelat		
Henkilöstökuluihin liittyvät velat	53 282	50 374
Jätteenkäsittelymaksut	405	449
Korot	197	305
Muut jaksotetut kulut	806	3 463
Yhteensä	54 690	54 591

Ostovelkojen ja muiden lyhytaikaisten velkojen käyvät arvot ovat samat kuin niiden tasearvot.

30. RAHOITUSVARAT JA VELAT ARVOSTUSRYHMITTÄIN

2013

1 000 €	Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat			Jaksotettuun hankintaan			Käyvän arvon hierarkiataaso	
	rahoitusvarat ja -velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat rahoitusvarat	menoon kirjattavat rahoitusvelat	Suojauslaskennan alaiset johdannaiset	Taseerien kirjanpitoarvot		Taseerien käyvät arvot
Pitkäaikaiset rahoitusvarat								
	Myytävissä olevat sijoitukset		4 251			4 251	4 251	3
	Rahoitusleasing-saamiset	3 685				3 685	3 865	2
	Muut saamiset	2 388				2 388	2 388	
Lyhytaikaiset rahoitusvarat								
	Myyntisaamiset ja muut saamiset	90 188				90 188	90 188	
	Johdannais-saamiset				84	84	84	2
	Rahavarat	58 474				58 474	58 474	
	Rahoitusvarat yhteensä	154 735	4 251		84	159 070	159 250	
Pitkäaikaiset rahoitusvelat								
	Lainat			65 852		65 852	65 950	2
	Muut velat			198		198	198	
Lyhytaikaiset rahoitusvelat								
	Lainat			56 991		56 991		
	Ostovelat ja muut velat			57 373		57 373		
	Johdannaisvelat				501	501	501	2
	Rahoitusvelat yhteensä			180 415	501	180 916	66 650	

2012

1 000 €	Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankintamenuon kirjattavat rahoitusvelat	Suojauslaskennan alaiset johdannaiset	Taseerien kirjanpitoarvot	Taseerien käyvät arvot	Käyvän arvon hierarkiataaso
Pitkäaikaiset rahoitusvarat								
Myytävissä olevat sijoitukset			7 284			7 284	7 284	3
Rahoitusleasing-saamiset		3 608				3 608	3 946	2
Muut saamiset		2 755				2 755	2 755	
Lyhytaikaiset rahoitusvarat								
Myyntisaamiset ja muut saamiset		94 346				94 346	94 346	
Johdannais-saamiset	4				1 286	1 290	1 290	2
Myytävissä olevat rahoitusvarat			2 499			2 499	2 499	2
Rahavarat		12 083				12 083	12 083	
Rahoitusvarat yhteensä		112 792	9 783		1 286	123 865	124 203	
Pitkäaikaiset rahoitusvelat								
Lainat				57 961		57 961	58 310	2
Muut velat				662		662	662	
Lyhytaikaiset rahoitusvelat								
Lainat				38 915		38 915		
Ostovelat ja muut velat				35 710		35 710		
Johdannaisvelat					1 129	1 129	1 129	2
Rahoitusvelat yhteensä				133 247	1 129	134 376	60 101	

Yllä olevissa taulukoissa Pitkäaikaiset muut velat eivät sisällä saatuja ennakoita, Myyntisaamiset ja muut saamiset eivät sisällä verosaamisia ja siirtosaamisia, eivätkä Ostovelat ja muut velat lakisääteisiä velkoja (kuten verovelkoja), koska nämä erittelyt vaaditaan vain rahoitusinstrumenteista.

Rahoitusvarojen ja -velkojen käypien arvojen määrittämisperiaatteet

Myytävissä olevat sijoitukset

Myytävissä olevat sijoitukset koostuvat noteeraamattomista osakkeista. Sellaiset noteeraamattomat osakesijoitukset, joiden käypiä arvoja ei ole saatavissa epäaktiivisten markkinoiden vuoksi, arvostetaan hankintamenuon.

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä olevat sijoitukset koostuvat sijoitustodistuksista. Sijoitustodistukset ovat jälkimarkkinakelpoisia ja niiden käypä arvo perustuu tilinpäätöspäivän korkomarkkinanoteerauksiin.

Johdannaiset

Koronvaihtosopimusten käyvät arvot on määritetty tulevien rahavirtojen nykyarvoon perustuvalla menetelmällä, jonka tukena ovat tilinpäätöspäivän markkinanoteeraukset. Käyvät arvot kuvaavat niitä hintoja, jotka konserni saisi tai joutuisi maksamaan, jos johdannaissovimus purettaisiin tilinpäätöspäivänä.

Pankkilainat ja muut lainat

Lainojen käyvät arvot perustuvat diskontattuihin rahavirtoihin. Diskonttaus korkona on käytetty korkoa, jolla konserni saisi vastaavaa lainaa tilinpäätöshetkellä. Lainan kokonaiskorko muodostuu riskittömästä markkinakorosta ja yrityskohtaisesta riskipreemiosta.

Myyntisaamiset ja muut saamiset

Johdannaisvaroihin kuulumattomiin rahoitusvaroihin sisältyvät myyntisaamiset ja muut saamiset merkitään taseeseen alkuperäisen arvon mukaisina vähennettynä hyvityksillä ja arvonalentumistappioilla. Tämä vastaa niiden käypää arvoa, koska maksuajat ovat lyhyitä eikä diskonttauksella siten ole olennaista vaikutusta.

Ostovelat ja muut velat

Ostovelat ja muut lyhytaikaiset korottomat velat kirjataan taseeseen alkuperäiseen arvoonsa, joka vastaa niiden käypää arvoa, koska diskonttauksen vaikutus ei ole olennainen velkojen maturiteetti huomioon ottaen.

31. JOHDANNAISSOPIMUKSET

VALUUTTATERMIINIT

1 000 €	2013		2012	
	Nimellisarvo	Käypä arvo	Nimellisarvo	Käypä arvo
Enintään 1 vuoden kuluessa	0	0	775	4

Valuuttatermiinisopimusten käyvän arvon muutokset on kirjattu rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

KORON- JA VALUUTANVAIHTOSOPIMUKSET

1 000 €	2013		2012	
	Nimellisarvo	Käypä arvo	Nimellisarvo	Käypä arvo
Suojauslaskennassa olevien koron- ja valuutanvaihtosopimusten erääntyminen				
Enintään 1 vuoden kuluessa	7 200		12 800	
1-5 vuoden kuluttua	9 467		16 667	
Yhteensä	16 667	79	29 467	1 150

Swapeilla suojataan valuuttamääräisiä lainoja ja niiden käyvän arvon muutokset on esitetty laajassa tuloslaskelmassa.

Valuuttamääräisten lainojen arvo oli tilinpäätöshetkellä n. 0,1 milj.euroa negatiivinen (2012: n. 1,2 milj. euroa negatiivinen).

KORKOJHDANNAISET

1 000 €	2013		2012	
	Nimellisarvo	Käypä arvo	Nimellisarvo	Käypä arvo
Suojauslaskennassa olevien koronvaihtosopimusten erääntyminen				
Enintään 1 vuoden kuluessa	14 018		14 229	
1-5 vuoden kuluttua	16 739		28 940	
Yli 5 vuoden kuluttua	909		2 727	
Yhteensä	31 666	-428	45 896	-1 129

Koronvaihtosopimukset, jotka on tehty vaihtuvakorkoisiin lainoihin liittyvien rahavirtojen suojausiksi ja joihin on sovellettu IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa. Suojaukset ovat olleet tehokkaita ja niiden käyvän arvon muutokset on esitetty kauden laajassa tuloslaskelmassa.

Koronvaihtosopimusten käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän markkinatietoihin. Koronvaihtosopimusten kiinteät korot 31.12.2013 vaihtelivat välillä 1,59 – 3,30 % (2012: 1,24–4,22 %). Vaihtuvana korkona oli 1, 3 tai 6 kuukauden Euribor.

HYÖDYKEJOHDANNAISET

Öljytonnia	2013		2012	
	Nimellisarvo	Käypä arvo	Nimellisarvo	Käypä arvo
Suojauslaskennassa olevien diesel-swapsopimusten erääntyminen				
Erääntyy 1 vuoden kuluessa	9 735		5 136	
Erääntyy 1–5 vuoden kuluessa	825		660	
Yhteensä	10 560	-73	5 796	136

Hyödyke johdannaiset on tehty tulevien diesel-ostojen suojaamiseksi. Sopimukseen sovelletaan IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa ja käyvän arvon muutos kirjataan tehokkaalta osaltaan oman pääoman suojausrahastoon. Hyödyke johdannaisten käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän markkinanoteerauksiin.

32. MUUT VUOKRASOPIMUKSET

1 000 €	2013	2012
Ei-purettavissa olevien muiden vuokrasopimusten vähimmäisvuokrien erääntyminen		
Enintään 1 vuoden kuluessa	4 996	5 556
1-5 vuoden kuluttua	6 137	8 377
Yli 5 vuoden kuluttua	2 232	2 274
Vähimmäisvuokrat yhteensä	13 365	16 206

Konserni on vuokrannut osan käytössään olevista tuotanto- ja toimistotiloista sekä toimistokoneista ja autoista. Toimitila- ja maanvuokrasopimukset ovat pääosin indeksisidonnaisia ja paikallisen markkinakäytännön mukaisia.

33. RAHAVIRTALASKELMAN LIITETIEDOT

1 000 €	2013	2012
Liiketoiminnan rahavirran oikaisut		
Verot	8 144	8 543
Poistot ja arvonalentumiset	54 003	43 642
Rahoitustuotot ja -kulut	2 856	5 395
Myyntivoitot ja -tappiot	-1 206	-5 067
Varaukset	5 215	2 427
Muut	-222	62
Yhteensä	68 790	55 002
Tilikauden aikana myytyjen tytäryritysten ja liiketoimintojen vaikutus konsernin taloudelliseen asemaan		
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0	29 953
Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet	0	1 376
Varat ja velat yhteensä	0	31 329
Rahana saatu vastike	0	8 004
Luovutettujen yksiköiden rahavarat	0	-184
Rahavirtavaikutus	0	7 820
Vuonna 2012 myytiin yhteisyritys L&T Recoil Oy.		

34. LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Lassila & Tikanoja -konsernin lähipiiriin kuuluvat ylin johto, osakkuus- ja yhteisyritykset sekä L&T-sairauskassa.

LIIKETOIMET JA AVOIMET SALDOT YHTEISYRITYSTEN KANSSA

Konsernilla oli 24.6.2012 asti 50 prosentin omistusosuus yhteisyrityksestä L&T Recoil Oy, Helsinki.

1 000 €	2013	2012
Myynti	0	939
Liiketoiminnan muut tuotot	0	24
Korkotuotot	0	391

Liiketapahtumat yhteisyritysten kanssa tapahtuivat käyvin markkinahinnoin.

Emoyhtiön maksamat tukimaksut L&T -sairauskassalle tilikaudella olivat 786 tuhatta euroa (2012: 780 tuhatta euroa)

YLIMMÄN JOHDON TYÖSUHDE-ETUUDET

1 000 €	2013	2012
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhde-etuuudet	1 941	1 517
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	12	56
Ylimmän johdon osuus kauden osakepalkitsemisen kuluista	709	121
Yhteensä	2 662	1 694

Ylin johto koostuu hallituksesta, toimitusjohtajasta ja johtoryhmästä. Tuloslaskelmaan kirjattiin ylimmän johdon osuutena osakeperusteisista maksuista kuluksi 709 tuhatta euroa (2012: 121 tuhatta euroa).

HALLITUKSELLE MAKSETUT PALKAT JA PALKKIOT

1 000 €	2013	2012
Heikki Bergholm, puheenjohtaja	64	64
Eero Hautaniemi, varapuheenjohtaja	45	43
Hille Korhonen	34	33
Miikka Majjala	36	34
Sakari Lassila	36	34

25.3.2013 luovutettiin hallituksen jäsenille 4 958 osaketta osana hallituksen palkkiota (26.7.2012: 6 495)

osaketta).

Vuonna 2013 toimitusjohtajan palkka luontoisetuineen oli 677 (2012: 396) tuhatta euroa, joka sisältää palkan luontoisetuineen 456 (2012: 396) tuhatta euroa sekä tulospalkkion 221 (2012: 0) tuhatta euroa. Lisäksi toimitusjohtajalle maksettiin tilikauden aikana vuoden 2012 toteuman mukaisesti osakepohjaisen kannustinohjelman mukaista palkkiota 31 tuhatta euroa.

Muun johtoryhmän palkat luontoisetuineen olivat yhteensä 1 049 (2012:913) tuhatta euroa, joka sisältää palkan luontoisetuineen 971 (2012:886) tuhatta euroa, tulospalkkiot 78 (2012:27) tuhatta euroa. Lisäksi muille johtoryhmän jäsenille maksettiin tilikauden aikana vuoden 2012 toteuman mukaisesti osakepohjaisen kannustinohjelman mukaista palkkiota 43 tuhatta euroa. Luvuissa on huomioitu palkat siltä ajalta, jona henkilöt ovat kuuluneet johtoryhmään.

Hallituksen jäsenillä ei ole eläkesopimuksia yhtiön kanssa. Jari Sarjolla, joka toimi yhtiön toimitusjohtajana 13.6.2011 asti on etuuspohjainen eläkesopimus, josta kirjattiin tuloslaskelmaan 12 tuhatta euroa vuonna 2013 (2012: 56 tuhatta euroa).

Hallituksen jäsenet eivät kuulu osakeohjelmien piiriin.

Konsernin lähipiiriin kuuluville henkilöille ei ole myönnetty lainoja eikä heidän puolestaan ole annettu takauksia tai muita vakuuksia.

35. TILINTARKASTUSKUSTANNUKSET

1 000 €	KPMG	Muut yhtiöt	Yhteensä
2013			
Tilintarkastus	98	5	103
Muut tilintarkastuslain mukaiset toimeksiannot	2		2
Veroneuvonta	22	0	22
Muut palvelut	37	4	41
Yhteensä	159	9	168

1 000 €	KPMG	Muut yhtiöt	Yhteensä
2012			
Tilintarkastus	82	80	162
Muut tilintarkastuslain mukaiset toimeksiannot	3		3
Veroneuvonta		9	9
Muut palvelut	60	25	85
Yhteensä	145	114	259

36. VASTUUSITOUMUKSET

1 000 €	2013	2012
Omista sitoumuksista annetut vakuudet		
Kiinnitykset maanvuokraoikeuteen	102	186
Yrityskiinnitykset	565	583
Muut vakuudet	163	178
Ympäristölupien edellyttämät pankkitakaukset	9 511	6 483

Lassila & Tikanoja Oyj on antanut takauksen 50 prosentin osuudelle L&T Recoil Oy:n rahoituslainoista. Takaussitoumus on voimassa korkeintaan lainojen eräpäivään 31.8.2014 saakka. Takauksen piirissä olevien L&T Recoil Oy:n rahoituslainojen kokonaispääoma oli 32,8 milj.euroa per 31.12.2013.

37. RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

L&T:n rahoitusriskien hallinnan periaatteet määritellään hallituksen hyväksymässä rahoituspolitiikassa. Rahoitusriskien hallinnan tarkoituksena on suojautua merkittäviltä rahoitusriskeiltä ja pyrkiä rajoittamaan rahoitusmarkkinoiden muutosten ja muiden riskitekijöiden epäedullisia vaikutuksia konsernin tulokseen.

Konsernin rahoitus ja likviditeetin hallinta hoidetaan keskitetysti konsernin taloushallinnossa, jota johtaa talousjohtaja. Rahoitusriskien hallintaan liittyvät transaktiot toteutetaan konsernin taloushallinnossa.

Valuuttariski

L&T muodostuu Suomessa toimivasta emoyhtiöstä sekä Suomessa, Ruotsissa, Latviassa ja Venäjällä toimivista tytäryhtiöistä. Emoyhtiön ja kotimaisten tytäryhtiöiden toiminta- ja raportointivaluuttana on euro ja muissa tytäryhtiöissä sijaintimaan valuutta. Valuuttakurssien vaihtelut vaikuttavat siten konsernin tulokseen ja omaan pääomaan, mutta eivät kovin merkittävästi.

Transaktioriski

L&T:n ulkomaisten tytäryhtiöiden liiketoiminta tapahtuu lähes täysin niiden toimintavaluutassa. Tytäryhtiöiden rahoitus hoidetaan pääsääntöisesti konsernin sisäisillä lainoilla, jotka ovat kunkin tytäryhtiön toimintavaluutan määräisiä. Suomessa toimivat konserniyhtiöt käyttävät myynnin laskutusvaluuttana lähes poikkeuksetta euroa. Ostoisissa on laskutusvaluuttana vähäisessä määrin myös Ruotsin kruunu.

Translaatoriski

L&T:n translaatoriskille alttiina oleva positio muodostuu ulkomaisiin tytäryhtiöihin tehdyistä nettosijoituksista, joihin sisältyvät omat pääomat ja niihin rinnastettavat lainat. Ulkomaisiin tytäryhtiöihin tehtyjen nettosijoitusten positiota ei suojata, koska omistuksia pidetään pitkäaikaisina strategisina sijoituksina.

Vuonna 2013 tapahtuneiden valuuttakurssimuutosten takia omaan pääomaan syntyi muuntoeroja -427 tuhatta euroa (694 tuhatta euroa). Valuuttamääräiset nettosijoitukset on esitetty valuutoittain alla olevassa taulukossa.

NETTOSIJOITUSTEN TRANSLAATIOPOSITIO

1 000 €	2013	2012
SEK	7 880	16 411
LVL	7 363	5 723
RUB	8 585	8 489
Yhteensä	23 828	30 623

Sijoitusten hintariski

L&T ei ole sijoittanut varoja noteerattuihin osakkeisiin, joiden arvo vaihtelee markkinahintojen muutosten vuoksi, joten se ei altistu arvopaperimarkkinoihin liittyvälle hintariskille. L&T:n omistamien noteeraamattomien osakkeiden määrä on vähäinen, eikä niihin liity olennaista hintariskiä.

Hyödykehintariski

Raakaöljyn maailmanmarkkinahinnan vaihtelut heijastuvat sekä tuotantokalustossa käytettävien polttoaineiden hintoihin että ympäristönhuoltoalan tuotteiden hankintahintoihin öljypohjaisten raaka-aineiden kautta. Osassa jätehuollon asiakkassopimuksista laskutusjaksot ja sopimusehdot ovat sellaiset, että hintoja ei pystytä korottamaan kuukausittain. Tämän vuoksi polttoaineiden hintojen kohoaminen saadaan siirrettyä palveluhintoihin viiveellä. Dieselin hintariskiä on suojattu osittain hyödyke johdannaisopimuksilla. Näihin sopimuksiin sovelletaan IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa.

Ympäristötuotteiden raaka-ainehintariskiä pyritään hallitsemaan siten, että myyntihinnat sovitaan yleensä kiinteiksi enintään toimittajien vahvistamien ostohintojen voimassaoloajaksi.

Korkoriski

L&T:n korkoriski liittyy pääasiassa lainoihin, jotka on sidottu vaihtuviin korkoihin ja joista aiheutuvat rahavirrat vaihtelevat korkotason muuttuessa. Koska L&T:n palveluiden kysyntä tai niiden hinnat eivät ole merkittävästi riippuvaisia taloussuhdanteiden vaihteluista, korkokustannukset pyritään pitämään mahdollisimman vakaina. Tämän vuoksi yli puolet vaihtuvakorkoisiin lainoihin liittyvästä rahavirrasta pyritään suojaamaan korkoriskiltä koronvaihtosopimuksin.

31.12.2013 lainoista oli joko kiinteäkorkoisia tai koronvaihtosopimuksilla suojattuja 40 % (2012: 68 %) ja vaihtuvakorkoisia 60 % (2012: 32 %). Korkotason muutokset eivät siten vaikuta korkokustannuksiin täysimääräisesti.

Kaikki rahavirran suojaukseksi tehdyt koronvaihtosopimukset ovat konsernin riskienhallintapolitiikan mukaisesti suojaavia ja kaikkiin sopimuksiin sovelletaan IAS 39 mukaista suojauslaskentaa. Pääosa L&T:n liikevaihdosta syntyy pitkäaikaisista palvelusopimuksista. Hyvän kassavirtaennustettavuuden vuoksi L&T:n rahoituspolitiikassa on määritelty, että korkoa tuottavien varojen määrä pyritään pitämään pienenä suhteessa kulloiseenkin lyhyen aikavälin rahoitustarpeeseen ja sijoitettuna suhteellisen lyhytaikaisiin instrumentteihin.

Luotto- ja vastapuoliriski

Rahoitusinstrumentteihin liittyy riski siitä, että vastapuoli ei pysty täyttämään sopimuksen mukaisia maksuveloitteitaan. Vastapuoliriskiä hallitaan tekemällä rahoitus- ja johdannaisopimuksia vain suurimpien pohjoismaisten pankkien kanssa sekä tekemällä likviditeettihallintaan liittyviä sijoituksia vain korkean luottokelpoisuuden omaavien liikkeellelaskijoiden sijoitus- ja yritystodistuksiin L&T:n hallituksen hyväksymän vastapuolilistan mukaisesti. Tilinpäätöshetkellä avoinna olevista sijoituksista ei odoteta aiheutuvan arvonalentumisia.

L&T:llä on laaja asiakaskunta, joka koostuu yrityksistä, laitoksista, toimisto- ja liikekiinteistöistä, institutionaalisista kiinteistönomistajista, asunto-osaakeyhtiöistä, julkisesta sektorista ja kotitalouksista. Myyntisaamiset koostuvat pääosin suuresta määrästä suhteellisen pieniä saatavia, eikä merkittäviä luottoriskikeskittyviä ole. L&T:llä on luotonvalvontaohjeet, joilla pyritään varmistamaan se, että palveluita ja tuotteita myydään vain luottokelpoisille asiakkaille tai ennakkomaksulla, mikäli asiakkaan luottokelpoisuus ei ole riittävä. Suuri osa asiakassuhteista perustuu pitkäaikaisiin palvelusopimuksiin, eikä asiakkailta yleensä vaadita vakuuksia.

Myyntisaamisiin liittyvää perintätoimintaa hoidetaan kotimaan myyntisaamisten osalta keskitetysti taloushallinnossa. Ulkomaiset tytäryhtiöt hoitavat omien myyntisaamistensa perinnän paikallisesti. Liikevaihdosta 90 % tuli Suomesta vuonna 2013. Konsernin luottoriskin enimmäismäärää tilinpäätöshetkellä vastaavat parhaiten rahoitusvarojen tasearvot 31.12.2013 siinä tapauksessa, että sopimusten vastapuolet eivät pysty täyttämään rahoitusinstrumentteihin liittyviä veloitteitaan.

MYYNTISAAMISTEN IKÄJAKAUMA

1 000 €	2013	2012
Erääntymättömät myyntisaamiset	73 845	76 001
Erääntyneet 1-90 pv	9 225	10 959
Erääntyneet 91-180 pv	657	1 082
Erääntyneet 181-365 pv	425	766
Erääntyneet yli 365 pv	392	964
Yhteensä	84 544	89 772

Arvoltaan alentuneet myyntisaamiset on kirjattu kuluksi tuloslaskelmaan.

Arvonalentumistappioiden määrä ja aiemmin kirjattujen arvonalentumistappioiden peruutukset esitetään liitetiedossa 6. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut.

PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN ERÄÄNTYMINEN

1 000 €	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ja myöh.	Yhteensä
---------	------	------	------	------	------	---------------	----------

Lainat rahoituslaitoksilta ja eläkelainat	22 104	24 796	34 863	2 596	2 595	909	87 863
Yhteensä	22 104	24 796	34 863	2 596	2 595	909	87 863

1 000 €	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ja myöh.	Yhteensä
Lainat rahoituslaitoksilta ja eläkelainat	26 861	22 139	24 831	4 883	2 596	3 574	84 885
Yhteensä	26 861	22 139	24 831	4 883	2 596	3 574	84 885

Pitkäaikaisten lainojen keskimääräinen duraatio 31.12.2013 oli 2,2 vuotta (2012: 1,9 vuotta) ja efektiivisten korkokantojen painotettu keskiporko korkosuojaukset huomioituna 1,67 % (2012: 2,2 %).

Pitkäaikaisten pankkilainojen sopimukseen sisältyy omavaraisuus- ja korkokatekovenantteja sekä muita tavanomaisia ehtoja, jotka rajoittavat lisävakuuksien antoa muille rahoittajille ja nykyisen liiketoiminnan lakkauttamista ja luovuttamista. Näiden ehtojen rikkominen oikeuttaa lainanantajat irtisanomaan lainat välittömästi. Lassila & Tikanoja Oyj:n nimissä olevien lainojen kovenantit eivät ole olleet lähellä rikkoutumista vuosien 2013 ja 2012 aikana.

RAHOITUSVAROIHIN LIITTYVÄ LUOTTORISKI

1 000 €	2013 tasearvo	2012 tasearvo
Myytävissä olevat pitkäaikaiset sijoitukset	4 251	7 283
Pitkäaikaiset rahoitusleasingsaamiset	3 685	3 608
Muut pitkäaikaiset saamiset	2 389	2 755
Myyntisaamiset ja muut lyhytaikaiset saamiset	84 544	89 772
Johdannaissaamiset	84	1 290
Myytävissä olevat lyhytaikaiset rahoitusvarat	0	2 499
Rahavarat	58 474	12 083

Kaikki rahoitusvarat ovat vakuudettomia. Niissä ei ole merkittäviä luottoriskikeskittymiä. Niihin liittyvä enimmäisluottoriski on niiden kirjanpitoarvo. Myyntisaamisista tehtyjen arvonalentumiskirjausten kriteerinä on johdon harkinnan mukaan käytetty velallisten merkittäviä taloudellisia vaikeuksia, yrityssaneerausta, perintätoimiston luottotappiosuositusta tai maksujen pitkäaikaista laiminlyöntiä. Muista rahoitusvaroista ei ole kirjattu arvonalentumisia.

Likviditeetti- ja jälleerahoitusriski

Likviditeettiriskin hallinnalla varmistetaan, että L&T pystyy jatkuvasti hoitamaan toimintaan liittyvät rahoitukselliset veloitteensa mahdollisimman edullisin kustannuksin. L&T pyrkii säilyttämään hyvän maksuvalmiuden tehokkaalla kassanhallinnalla ja sijoittamalla sellaisiin rahamarkkinainstrumentteihin, jotka voidaan realisoida nopeasti. Likviditeettitilannetta seurataan ajantasaisesti ja sitä ennakoidaan kassavirtaennusteiden avulla. Kotimaisten konserniyhtiöiden likviditeetti netotetaan konsernitilien avulla ja konsernin taloushallinto vastaa likviditeettiylijäämien sijoittamisesta. Rahoituksen saatavuutta pyritään varmistamaan käyttämällä rahoitustoiminnassa useita pankkeja. Jälleerahoitusriskiä hallitaan hajauttamalla lainojen maturiteettia ja pyrkimällä pitämään pitkän lainasalkun keskimääräinen duraatio 2 vuotena.

L&T:n kassavarat on pyritty pitämään melko pieninä ja toisaalta huolehdittu luottolimiittien riittävydestä likviditeetin hallinnassa. Lyhytaikaisia, kassavirran heilahteluista johtuvia rahantarpeita varten L&T:llä on käytössä komittoituja limiittejä (yhteensä 30 milj. e) ja yritystodistusohjelma (100 milj. e). 31.12.2013 konsernin likvidien varojen ja sijoitusten määrä oli 58,4 miljoonaa euroa (2012: 14,6 milj. e). Yritystodistusohjelmasta oli käytössä 35 miljoonaa euroa (2012: 12 milj. e).

Seuraavassa taulukossa esitetään konsernin rahoitusvelat jaoteltuina sopimuksiin perustuvien eräpäivien mukaisesti tilinpäätöspäivänä. Taulukossa esitettävät luvut ovat sopimuksiin perustuvia diskonttaamattomia rahavirtoja. L&T:n nostamiin pitkäaikaisiin lainoihin sisältyy omavaraisuus- ja korkokatekovenantteja sekä muita tavanomaisia ehtoja, jotka rajoittavat lisävakuuksien antoa muille rahoittajille ja nykyisen liiketoiminnan lakkauttamista tai luovuttamista. Näiden ehtojen rikkominen oikeuttaisi lainanantajat irtisanomaan lainat välittömästi, mikä johtaisi taulukossa esitettyihin lainoihin liittyvien rahavirtojen aikaistumiseen.

RAHOITUSVELKOJEN ERÄÄNTYMINEN

31.12.2013

1 000 €	Tasearvo	Sopimusten mukainen rahavirta	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ja myöh.
Lainat rahoituslaitoksilta ja eläkelainat	87 863	90 055	23 028	25 458	35 323	2 690	2 642	914
Kauppahintavelat								
Yritystodistusvelat	34 888	35 000	35 000					
Johdannaisvelat	501	501	501					
Ostovelat ja muut velat	53 976	53 976	53 976					
Takausvastuut*	0	16 400	16 400					
Yhteensä	177 228	179 532	112 505	25 458	35 323	2 690	2 642	914

* Konsernilla on takausvastuita L&T Recoil Oy rahoituslainoihin liittyen. Asiasta on kerrottu tarkemmin liitteessä 3 ja 36 sekä toimintakertomuksessa kohdassa "Lähiaikojen epävarmuustekijät".

31.12.2012

1 000 €	Tasearvo	Sopimusten mukainen rahavirta	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ja myöh.
Lainat rahoituslaitoksilta ja eläkelainat	84 885	87 208	27 935	22 740	25 176	5 037	2 692	3 627
Kauppahintavelat	100	100	100					
Yritystodistusvelat	11 991	12 000	12 000					
Johdannaisvelat	1 128	1 128	1 128					
Ostovelat ja muut velat	49 274	49 274	49 274					
Takausvastuut	0	16 400	16 400					
Yhteensä	147 378	149 710	90 437	22 740	25 176	5 037	2 692	3 627

LAINOJEN RAKENNE

1 000 €	Käytet-		Käytet-	
	Käytössä 31.12.2013	tävissä 31.12.2013Yhteensä	Käytössä 31.12.2012	tävissä 31.12.2012Yhteensä
Lainat rahoituslaitoksilta ja eläkelainat	87 863	87 863	84 885	84 885
Rahoitusleasingvelat				

Sitova luottolimiitti erääntyy vuonna 2014	0	30 000	30 000		30 000	30 000
Ei-sitovat luottolimitit		8 000	8 000		8 000	8 000
Yritystodistusohjelma	35 000	65 000	100 000	12 000	88 000	100 000
Kauppahintavelat			0	100		100
Yhteensä	122 863	103 000	225 863	96 985	126 000	222 985

Rahoitusinstrumenteista aiheutuva herkkyys markkinariskeille

Seuraavassa esitetty IFRS 7 -standardin edellyttämä herkkyysanalyysi pyrkii kuvaamaan konsernin tilikauden tuloksen ja oman pääoman herkkyyttä korkotason ja dieselin hinnan muutoksille taseessa 31.12.2013 (31.12.2012) olevista rahoitusinstrumenteista eli rahoitusvaroista ja -veloista sekä johdannaissopimuksista. Niiden johdannaissopimusten, joihin sovelletaan suojaus laskentaa, käyvän arvon muutokset on oletettu kohdistuvan kokonaan omaan pääomaan ja muiden johdannaissopimusten tuloslaskelmaan.

Korkotason muutoksesta aiheutuvaa herkkyyttä laskettaessa on käytetty seuraavia oletuksia:

o Korkotason nousuksi oletetaan + 0,5 prosenttiyksikköä ja laskuksi - 0,2 prosenttiyksikköä.

o Dieselin hinnan muutokseksi oletetaan +/-10 prosenttiyksikköä.

o Laskelman perustana oleva positio sisältää korolliset rahoitusvelat

ja -saamiset sekä koronvaihto- ja hyödykejohdannaissopimukset.

Nettosijoituksia ulkomaisiin yksiköihin ei ole sisällytetty herkkyysanalyysiin.

IFRS 7 -STANDARDIN MUKAINEN HERKKYYSANALYYSI RAHOITUSINSTRUMENTTIEN MARKKINARISKEISTÄ

milj. €	2013		2012	
	Tulos verojen jälkeen	Oma pääoma	Tulos verojen jälkeen	Oma pääoma
+ 0,5 % muutos markkinakoroissa	-0,3	0,3	-0,1	0,3
- 0,2 % muutos markkinakoroissa	0,1	-0,3	0,1	-0,3
+ 10 % muutos diesel oil CIF CARGO NWE -hinnassa *)		0,4		0,3
- 10 % muutos diesel oil CIF CARGO NWE -hinnassa *)		-0,4		-0,3
*) euromääräinen hintataso				

38. RIITA-ASIAT JA OIKEUSPROSESSIT

Lassila & Tikanoja Oyj on vastaajana yhtiön liiketoimintaan liittyvässä vahingonkorvausta koskevassa riita-asiassa, jonka varalta yhtiöllä on asianmukainen vakuutus. Helsingin kihlakunnan syyttäjä vaatii yhtiöltä vähintään 100 000 euron yhteisösakkoa liittyen ylityörikkeisiin, joiden epäillään tapahtuneen vuosien 2009–2012 aikana. Lisäksi Lassila & Tikanoja Oyj on asianosaisena muutamassa pienessä konsernin liiketoimintaan liittyvässä riita-asiassa, joiden lopputuloksilla ei ole olennaista vaikutusta konsernin taloudelliseen asemaan.

39. TILINPÄÄTÖSPÄIVÄN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Yhtiön johdolla ei ole tiedossa sellaisia olennaisia tilinpäätöspäivän jälkeisiä tapahtumia, jotka olisivat vaikuttaneet tilinpäätöksen laadintaan.

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA

1 000 €	2013	2012
Liikevaihto	523 097	522 570
Hankinnan ja valmistuksen kulut	-460 638	-459 005
Bruttokate	62 459	63 565
Myynnin ja markkinoinnin kulut	-12 146	-13 572
Hallinnon kulut	-10 514	-8 965
Liiketoiminnan muut tuotot	4 084	2 891
Liiketoiminnan muut kulut	-6 961	-9 669
Liikevoitto ennen liikearvon poistoja	36 923	34 251 ²
Liikearvon poistot	-1 914	-2 662
Liikevoitto	35 009	31 589
Rahoitustuotot ja -kulut	8 734	-1 919
Voitto ennen satunnaisia eriä	43 743	29 670
Satunnaiset erät	-23 662	1 670
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	20 081	31 340
Tilinpäätössiirrot		
Poistoeron muutos	1 644	703
Tuloverot	-7 514	-7 959
Tilikauden voitto	14 211	24 083

EMOYHTIÖN TASE

1 000 €	2013	2012
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	972	1 103
Liikearvo	2 449	4 363
Muut pitkävaikutteiset menot	5 199	4 850
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	898	1 623
	9 517	11 939
Aineelliset hyödykkeet		
Maa-alueet	2 870	2 945
Rakennukset ja rakennelmat	40 756	41 943
Koneet ja kalusto	110 312	115 330
Muut aineelliset hyödykkeet	47	47
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 771	1 925
	155 755	162 190
Sijoitukset		
Osuudet saman konsernin yrityksissä	24 811	24 811
Osuudet osakkuusyrietyksissäyhteisyrityksissä	1	0
Pääomalainasaamiset muilta	115	115
Muut osakkeet ja osuudet	4 103	7 141
	29 030	32 067
Pysyvät vastaavat yhteensä	194 303	206 196
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	789	1 120
Valmiit tuotteet/Tavarat	1 513	1 730
Muu vaihto-omaisuus	1 803	1 716
	4 105	4 566
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	2 083	2 407

Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset saman konsernin yritysiltä	41 784	61 601
Myyntisaamiset	71 141	73 280
Muut saamiset	3 697	2 522
Siirtosaamiset	7 803	7 054
	124 426	144 457
Rahat ja pankkisaamiset	51 634	9 947
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	182 247	161 378
Vastaavaa yhteensä	376 550	367 573

1 000 €	2013	2012
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Osakepääoma	19 399	19 399
Käyvän arvon rahasto	-64	95
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	394	29 478
Edellisten tilikausien voitto	71 769	60 912
Tilikauden voitto	14 211	24 083
Oma pääoma yhteensä	105 709	133 968
Tilinpäätössiirtojen kertymä		
Poistoero	34 618	36 262
Pakolliset varaukset		
Pitkäaikainen	4 687	2 716
Lyhytaikainen	3 397	120
	8 084	2 836
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	62 648	53 274
Eläkelainat	3 111	4 589
Saadut ennakot	302	279
	66 062	58 142
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	34 888	11 991

Lainat rahoituslaitoksilta	22 104	26 497
Saadut ennakot	8 699	8 041
Ostovelat	29 151	22 975
Velat saman konsernin yrityksille	2 427	4 649
Muut velat	18 725	18 247
Siirtovelat	46 007	43 967
Siirtovelat hyödykejohtamisesta	73	0
Verovelat	3	0
	162 076	136 366
Vieras pääoma yhteensä	228 138	194 508
Vastattavaa yhteensä	376 550	367 573

RAHOITUSLASKELMA

1000 €	2013	2012
Liiketoiminta		
Liikevoitto	35 009	31 589
Oikaisut:		
Poistot ja arvonalentumiset	37 000	18 724
Myyntivoitot ja -tappiot	-352	8 237
Muut oikaisut	5 375	493
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	77 031	59 043
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys/vähennys	625	-6 820
Vaihto-omaisuuden lisäys/vähennys	462	427
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys/vähennys	6 439	10 439
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	84 557	63 088
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-2 158	-4 681
Saadut korot liiketoiminnasta	785	3 847
Maksetut välittömät verot	-8 625	-11 066
Liiketoiminnan rahavirta	74 559	51 189
Investoinnit		
Investoinnit konserniyrityksiin	0	-1 556
Myydyt konserniyritykset vähennettynä myyntihetken rahavaroilla	0	7 820
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-26 226	-26 164
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	1 080	1 957
Investoinnit pitkäaikaisiin lainasaamisiin/luovutustulot pitkäaikaisista lainasaamisista	3 381	17
Saadut osingot investoinneista	10 111	585
Investointien rahavirta	-11 654	-17 341
Rahoitus		
Maksullinen osakeanti		
Maksettu konserniavustus	0	-30
Saatu konserniavustus	0	1 690
Lyhytaikaisten lainojen nostot/takaisinmaksut	22 897	-4 030
Lyhytaikaisten konsernin sisäisten lainojen nostot/takaisinmaksut	-5 344	8 356

Pitkäaikaisten lainojen nostot	30 000	10 200
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-26 249	-22 374
Maksetut pääoman palautus ja muu voitonjako	-42 521	-21 255
Rahoituksen rahavirta	-21 217	-27 443
Rahavarojen muutos	41 687	6 404
Rahavarat 1.1.	9 947	3 543
Rahavarat 31.12.	51 634	9 947
Rahavarat 31.12.		
Rahavarat	51 540	7 337
Myytavissä olevat lyhytaikaiset rahoitusvarat	0	2 496
Shekkituliluotot	94	114
	51 634	9 947

Rahoituslaskelman erät eivät ole suoraan johdettavissa taseista mm. tytäryhtiöiden fuusioiden ja purkujen takia.

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Lassila & Tikanoja Oyj:n tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain mukaisesti (FAS). Tilinpäätöksen erät on arvostettu alkuperäiseen hankintamenuon.

Pysyvät vastaavat

Aineettomat ja aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet merkitään taseeseen välittömään hankintamenuon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan tasapoistoina taloudellisen pitoajan perusteella alkuperäisestä hankintahinnasta lukuun ottamatta uusia läjitysalueita. Poistoajat ovat:

Rakennukset ja rakennelmat 5–25 vuotta

Kuljetusvälineet 6–8 vuotta

Koneet ja kalusto 4–10 vuotta

Liikearvot 5–10 vuotta

Aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot 5–10 vuotta

Vuonna 2008 ja sen jälkeen valmistuneisiin kaatopaikkoihin sovelletaan suoriteyksikköön perustuvaa poistomenetelmää, jossa poistot tehdään läjitysalueelle toimitetun jätteen viemän tilavuuden mukaan. Menetelmä kuvaa tasapoistoa paremmin sitä, miten yhtiö odottaa saavansa läjitysalueista taloudellista hyötyä. Keravan läjitysalue on täyttymässä, joten se poistetaan loppuun tasapoistoin.

Tilikauden aikana hankitun käyttöomaisuuden poistot lasketaan käyttöönotosta lähtien.

Leasingvuokrat käsitellään vuosikuluina eikä hyödykkeitä esitetä taseessa.

Sijoitukset arvostetaan hankintamenuon.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenuon ellei todennäköinen jälleenhankintamenuo tai luovutushinta ole sitä alhaisempi. Ympäristötuotteiden vaihto-omaisuus arvostetaan käyttäen liukuvaa keskihintaa. Muun vaihto-omaisuuden arvo määritellään fifo-periaatteella. Itse valmistetun vaihto-omaisuuden hankintamenuon luetaan välittömien kustannusten lisäksi myös osuus tuotannon yleiskustannuksista.

Ulkomaan rahan määräiset erät

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Valuuttamääräiset saamiset ja velat muunnetaan euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän Euroopan Keskuspankin kurssia. Kurssierot merkitään tuloslaskelmaan.

Johdannaiset

Vaihtuvakorkoisiin lainoihin liittyvän rahavirran korkoriskin suojauksena käytetään swap-sopimuksia. Niistä syntyvät korkotuotot ja -kulut jaksotetaan sopimusajalle ja niillä oikaistaan suojattavan erän korkoja.

Dieselostoihin liittyvän rahavirran hyödykeriskin suojauksena käytetään hyödykeswap-sopimuksia. Näiden sopimusten käypien arvojen muutokset kirjataan tuloslaskelmaan suojausten tehottoman osuuden osalta, sekä kun sopimukset eräänntyvät tai suojattava riski toteutuu.

Valuuttariskisuojausjauksiin käytetään valuuttatermiinejä. Käypien arvojen muutokset on kirjattu tuloslaskelmaan rahoitustuotoksi tai -kuluksi.

Liikevaihto

Myyntituotoista vähennetään myynnin välilliset verot, annetut alennukset sekä myynnin kurssierot. Myyntirahdit ja muut myynti- ja toimituskulut käsitellään luonteensa mukaisesti hankinnan tai myynnin kuluina. Luottotappiot kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin.

Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimus- ja kehitysmenot kirjataan kuluksi.

Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

Liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät säännölliseen palvelu- ja suoritemyyntiin kuulumattomat erät kuten käyttöomaisuuden myyntivoitot, -tappiot ja romutukset sekä luottotappiokirjaukset ja niiden palautukset.

Tuloverot

Kauden tuloverot lasketaan verotettavasta tulosta voimassaolevan verokannan perusteella. Veroja oikaistaan mahdollisilla edellisiin kausiin liittyvillä veroilla. Laskennalliset verovelat ja -saamiset on esitetty liitetiedoissa.

1. LIIKEVAIHTO

1 000 €	2013	%	2012	%
Liikevaihto toimialoittain				
Ympäristöpalvelut	217 028	41,5	218 669	41,8
Teollisuuspalvelut	70 704	13,5	65 916	12,6
Kiinteistöpalvelut	235 365	45,0	237 985	45,6
Yhteensä	523 097	100,0	522 570	100,0
Liikevaihto markkina-alueittain				
Suomi	511 561	97,8	510 325	97,7
Muut maat	11 536	2,2	12 245	2,3
Yhteensä	523 097	100,0	522 570	100,0

2. HENKILÖSTÖÄ JA TOIMIELINTEN JÄSENIÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

	2013	2012
Henkilöstö keskimäärin		
Toimihenkilöt	1 025	1 014
Työntekijät	4 941	4 865
Yhteensä	5 966	5 879

1 000 €	2013	2012
Tilikauden henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	186 392	180 890
Eläkekulut	32 514	30 956
Muut henkilösivukulut	11 523	12 277
Yhteensä	230 429	224 123
Konserniyhtiöltä laskutetut henkilöstöpalvelut	-283	-233
	230 146	223 890

Johdon palkkoja, palkkioita ja eläke-etuuksia selostetaan konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 34. Lähipiiritapahtumat. Konserniyhtiöiden lähipiiriin kuuluville henkilöille ei ole myönnetty lainoja.

3. TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

1 000 €	2013	2012
Tilintarkastus	67	73
Muut tilintarkastuslain mukaiset toimeksiannot	2	3
Veroneuvonta	19	6
Muut palvelut	37	51
Yhteensä	125	133

4. POISTOT

1 000 €	2013	2012
Toimintokohtaiset poistot		
Hankinnan ja valmistuksen poistot	34 642	15 744
Myynnin ja markkinoinnin poistot	219	84
Hallinnon poistot	225	234
Liikearvon poistot	1 914	2 662
Yhteensä	37 000	18 724

Tase-eräkohtainen poistoerittely sisältyy kohtiin aineettomat ja aineelliset hyödykkeet.

5. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT JA KULUT

1 000 €	2013	2012
Liiketoiminnan muut tuotot		
Saman konsernin yritysiltä		
Hallintoveloitus	827	552
Muilta		
Fuusiovoitot	182	51
Kiinteistöjen myyntivoitot	3	160
Osakkeiden myyntivoitot	257	1
Muiden pysyvien vastaavien myyntivoitot	470	205
Saadut avustukset	0	182
Luottotappioiden palautukset	128	106
Hyödykejohdannaisten arvonmuutos	98	399
Vuosihyvitykset ostoista	481	621
Muut	1 638	614
Yhteensä	4 084	2 891
Liiketoiminnan muut kulut		
Muille		
Pysyvien vastaavien myynti- ja romutustappiot	86	244
EcoStream Oy:n osakkeiden arvonalennus	5 027	0
L&T Recoil Oy:n pääomalainan arvonalennus	0	8 447
Luottotappiot	785	799
Hyödykejohdannaisten arvonmuutos	59	0
Muut	1 004	179
Yhteensä	6 961	9 669

6. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

1 000 €	2013	2012
Osinkotuotot	10 001	448
Muut korko- ja rahoitustuotot	897	3 972
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-2 164	-6 339
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	8 734	-1 919
Rahoitustuotot ja -kulut sisältävät:		
Osinkotuottoja		
Saman konsernin yrityksiltä	10 000	447
Muilta	1	1
Korkotuottoja		
Saman konsernin yrityksiltä	556	3 181
Yhteisyrityksiltä	0	391
Muilta	229	262
Korkokuluja		
Saman konsernin yrityksille	191	1 154
Muille	1 757	4 919

7. SATUNNAISET ERÄT

1 000 €	2013	2012
Satunnaiset tuotot		
Saadut konserniavustukset	1 638	1 670
Satunnaiset kulut		
Annetut konserniavustukset	-25 300	0
Satunnaiset erät yhteensä	-23 662	1 670

8. TULOVEROT

1 000 €	2013	2012
Tuloverot tilikaudelta varsinaisesta toiminnasta	5 475	7 952
Tuloverot aikaisemmilta tilikausilta	2039	7
Yhteensä	7 514	7 959
Laskennalliset verosaamiset/-velat		
Poistoeroista	-6 924	-8 884
Muista jaksotuseroista	1 640	704
Yhteensä	-5 284	-8 180

9. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

1 000 €	Aineet- tomat oikeudet	Liikearvo	Muut pitkä- vaikut- teiset menot	Ennako- maksut ja kesken- eräiset hankinnat	Yhteensä
2013					
Hankintameno 1.1.	9 472	119 498	14 701	1 623	145 294
Lisäykset	225		208	1 921	2 354
Vähennykset	-308		-4		-312
Siirrot erien välillä			2 317	-2 646	-329
Hankintameno 31.12.	9 389	119 498	17 222	898	147 007
Kertyneet poistot 1.1.	-8 369	-115 135	-9 851		-133 355
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	308		4		312
Tilikauden poistot	-357	-1 914	-2 176		-4 447
Kertyneet poistot 31.12.	-8 418	-117 049	-12 023		-137 490
Kirjanpitoarvo yhteensä	972	2 449	5 199	898	9 517
2012					
Hankintameno 1.1.	1 428	119 619	1 280		122 327
Lisäykset	8 343	241	13 197	2 253	24 034
Vähennykset	-299	-362	-406		-1 067
Siirrot erien välillä			630	-630	0
Hankintameno 31.12.	9 472	119 498	14 701	1 623	145 294
Kertyneet poistot 1.1.	-881	-112 835	-589		-114 305
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-7 257	362	-8 500		-15 395
Tilikauden poistot	-231	-2 662	-762		-3 655
Kertyneet poistot 31.12.	-8 369	-115 135	-9 851		-133 355
Kirjanpitoarvo yhteensä	1 103	4 363	4 850	1 623	11 939

10. AINEELLISET HYÖDYKKEET

1 000 €	Maa- alueet	Raken- nukset	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennako- maksut ja kesken- eräiset hankinnat	Yhteensä
2013						
Hankintameno 1.1.	2 945	78 223	304 258	132	1 925	387 483
Lisäykset		1 851	23 154		1 617	26 622
Vähennykset	-75	-192	-9 166	-83		-9 516
Siirrot erien välillä		1 463	637		-1 771	329
Hankintameno 31.12.	2 870	81 345	318 883	49	1 771	404 918
Kertyneet poistot 1.1.		-36 280	-188 928	-85		-225 293
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		149	8 452	83		8 684
Tilikauden poistot		-4 458	-28 095			-32 553
Kertyneet poistot 31.12.		-40 589	-208 571	-2		-249 162
Kirjanpitoarvo yhteensä	2 870	40 756	110 312	47	1 771	155 755
2012						
Hankintameno 1.1.	3 287	68 535	31 971	132	3 596	107 521
Lisäykset	19	3 945	280 358		4 599	288 921
Vähennykset	-322	-386	-8 251			-8 959
Siirrot erien välillä	-39	6 129	180		-6 270	0
Hankintameno 31.12.	2 945	78 223	304 258	132	1 925	387 483
Kertyneet poistot 1.1.		-31 058	-26 636	-85		-57 779
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		-1 273	-151 173			-152 446
Tilikauden poistot		-3 949	-11 119			-15 068
Kertyneet poistot 31.12.		-36 280	-188 928	-85		-225 293
Kirjanpitoarvo yhteensä	2 945	41 943	115 330	47	1 925	162 190

11. SIIJOITUKSET

1 000 €	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osuudet yhteis- yrityksissä	Osuudet osak- kuus- yrityksissä	Pääoma- laina- saamiset*	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
2013						
Hankintameno 1.1.	24 811	0	0	115	7 141	32 067
Lisäykset	0		1		2 000	2 001
Vähennykset	0	0		0	-5 038	-5 038
Hankintameno 31.12.	24 811	0	1	115	4 103	29 030
Kirjanpitoarvo yhteensä	24 811	0	1	115	4 103	29 030
* Pääomalainasaamiset sisältävät:						
Pääomalainasaamisia						
Yhteisyrityksiltä	0					
Muilta	115					
	115					
2012						
Hankintameno 1.1.	48 579	4	0	24 511	447	73 541
Lisäykset	236				6 704	6 940
Vähennykset	-24 004	-4		-24 396	-10	-48 414
Hankintameno 31.12.	24 811	0	0	115	7 141	32 067
Kirjanpitoarvo yhteensä	24 811	0	0	115	7 141	32 067
* Pääomalainasaamiset sisältävät:						
Pääomalainasaamisia						
Yhteisyrityksiltä		0				
Muilta		115				
		115				
						Yhtiön osuus osakkeista ja äänivallasta %
Konserniyritykset						
Kiinteistö Oy Vantaan Valimotie 33, Helsinki						100,0
L&T Biowatti Oy, Helsinki						100,0
L&T Relations Oy, Helsinki						100,0
L&T Toimi Oy, Helsinki						100,0
L&T Kierrätys Oy, Helsinki						100,0
Osakkuusyritykset						
Suomen Keräystuote Oy						40,0

12. SAAMISET

1 000 €	2013	2012
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Lainasaamiset	40 012	60 509
Myyntisaamiset	1 772	1 092
Yhteensä	41 784	61 601
Saamiset yhteisyrityksiltä		
Lainasaamiset		
Myyntisaamiset		
Yhteensä		
Siirtosaamiset		
Korot	0	1
Kela, työterveyshuollon korvaukset	1 465	2 868
Lakisääteiset henkilövakuutukset	1 403	80
Vakuutuskorvaussaamiset	3	528
Johdannaissopimuksiin perustuvat saamiset	4	141
Verosaamiset	3 578	2 468
Muut	1 350	968
Yhteensä	7 803	7 054

13. OMA PÄÄOMA

1 000 €	2013	2012
Osakepääoma 1.1. / 31.12.	19 399	19 399
Käyvän arvon rahasto 31.12.	-64	95
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	29 478	50 755
Pääomanpalautus	-29 084	-21 277
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	394	29 478
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	84 996	60 891
Osingonjako	-13 547	0
Vanhentuneet osingot	22	22
Omien osakkeiden lunastus	299	0
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	71 769	60 913
Tilikauden voitto	14 211	24 083
Oma pääoma 31.12.	105 709	133 968
Voitonjakokelpoiset varat		
Edellisten tilikausien voitto	71 769	60 913
Tilikauden voitto	14 211	24 083
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	394	29 478
Voitonjakokelpoisia varoja	86 374	114 474

14. PAKOLLISET VARAUKSET

1 000 €	2013	2012
Ympäristövaraukset	7 192	2 143
Eläkevastuut	590	579
Uudelleenjärjestelyvaraukset	237	64
Rakennusjätteen seulonta-aines	26	50
Asiantuntijakuluvaraus	40	0
Yhteensä	8 084	2 836

Ympäristövaraukset koskevat Keravan kaatopaikan jälkihoitokustannuksia.

15. VIERAS PÄÄOMA

PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LYHENNYKSET LÄHIVUOSINA

1 000 €	2014*	2015	2016	2017	2018	2019 ja myöh.
Lainat rahoituslaitoksilta	22 104	24 796	34 863	2 596	2 596	909

* Taseessa lyhytaikaisessa vieraassa pääomassa

1 000 €	2013	2012
Lyhytaikaiset velat saman konsernin yrityksille		
Ostovelat	344	388
Muut velat	2 083	4 261
Yhteensä	2 427	4 649
Siirtovelat		
Henkilöstökulut	42 006	39 238
Korot	190	305
Jätteenkäsittelymaksut	405	449
Muut jaksotetut kulut	3 406	3 975
Yhteensä	46 007	43 967

16. ANNETUT VAKUUDET, VASTUUSITOUUMUKSET JA MUUT VASTUUT

1 000 €	2013	2012
Omista sitoumuksista		
Kiinnitykset vuokraoikeuteen	102	186
Muut vakuudet	163	149
Leasing- ja muut vuokravastuut		
Seuraavana vuonna erääntyvät vuokrat	4 996	4 769
Myöhempinä vuosina erääntyvät vuokrat	8 369	8 808
Yhteensä	13 365	13 577
Konserniyritysten puolesta		
Takaukset	9 249	7 051
Yhteisyritysten puolesta		
Takaukset		
Ympäristölupien edellyttämät pankkitakaukset	9 511	6 483
Konsernin ulkopuoliset vastuut		
Lassila & Tikanoja Oyj on antanut takauksen 50 prosentin osuudelle L&T Recoil Oy:n rahoituslainoista.		
Takaussitoumus on voimassa korkeintaan lainojen eräpäivään 31.8.2014 saakka.		
L&T Recoil Oy:n rahoituslainojen kokonaispääoma oli 32,8 milj.euroa per 31.12.2013.		

17. JOHDANNAISSOPIMUKSET

1 000 €	2013	2012
Koronvaihtosopimukset		
Kohde-etuuden nimellisarvo	31 666	45 896
Käypä arvo	-428	-1 129
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset		
Kohde-etuuden nimellisarvo	16 667	29 467
Käypä arvo	79	1 150
Swap-sopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Niiden käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän markkinahintoihin.		
Öljytonnia	2013	2012
Hyödykejohdannaiset		
Diesel-swapsopimusten nimellisarvot	10 560	5 796
Käypä arvo	-73	136
Hyödykejohdannaiset on tehty tulevien diesel-ostojen suojaamiseksi. Niiden käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän markkinatietoihin.		
1 000 €	2013	2012
Valuuttajohdannaiset		
Kohde-etuuden arvo	0	775
Käypä arvo	0	4
Valuuttajohdannaiset on tehty valuuttamääraisten myyntien ja ostojen suojaamiseksi. Niiden käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän markkinatietoihin.		

VOITONJAKOEHDOTUS

Hallituksen esitys yhtiön voittoa koskeviksi toimenpiteiksi

Lassila & Tikanoja Oyj:n jakokelpoiset varat tilinpäätöksessä ovat 86 373 918,28 euroa, josta tilikauden voitto on 14 210 767,64 euroa. Yhtiön taloudellisessa tilanteessa ei ole tilikauden päättymisen jälkeen tapahtunut olennaisia muutoksia eikä myöskään OYL 13:2 §:ssä tarkoitettu maksukykyisyydesti vaikuta jakokelpoisten varojen määrään.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinkoa tilikaudelta 2013 maksetaan 0,50 euroa osakkeelta.

Osinko maksetaan osakkeenomistajalle, joka on maksun täsmäytyspäivänä 24.3.2014 merkittynä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinko maksetaan 31.3.2014.

Maksun täsmäytyspäivänä 24.3.2014 yhtiön hallussa oleville omille osakkeille ei makseta osinkoa.

Varojenjakoehdotuksen tekemispäivänä osinkoon oikeuttavia osakkeita on 38 706 627 kappaletta,

joten osingon kokonaismäärä olisi 19 353 313,50 euroa

Jäljelle jäävät jakokelpoiset varat 67 020 604,78 euroa

Yhteensä 86 373 918,28 euroa

Hallituksen toimintakertomuksen ja vuoden 2013 tilinpäätöksen allekirjoitukset

Helsingissä 4. päivänä helmikuuta 2014

Heikki Bergholm

Eero Hautaniemi

Hille Korhonen

Sakari Lassila

Miikka Maijala

Pekka Ojanpää
toimitusjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 11. päivänä helmikuuta 2014

KPMG Oy Ab
KHT-yhteisö

Lasse Holopainen
KHT

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Lassila & Tikanoja Oyj:n yhtiökokoukselle

Olemme tilintarkastaneet Lassila & Tikanoja Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2013. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko emoyhtiön hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan taikka, rikkoneet osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjestystä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto konsernitilinpäätöksestä

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittaman voiton käyttämisestä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 11. helmikuuta 2014

KPMG OY AB

Lasse Holopainen
KHT

TIETOA SIOITTAJILLE

Lassila & Tikanoja Oyj:n osake noteerataan NASDAQ OMX Helsinki Oy:n keskisuurten yhtiöiden listalla toimialaluokassa Teollisuustuotteet ja -palvelut. Listautumispäivä on 1.10.2001. Kaupankäyntitunnus on LAT1V ja ISIN-koodi FI0009010854.

Lisätietoja yhtiön osakkeesta ja osakkeenomistajista löytyy hallituksen toimintakertomuksesta.

Sijoitustutkimus

Lassila & Tikanoja Oyj:tä seuraavat ja arvioivat ainakin seuraavat pankkiiriliikkeet:

Carnegie
Danske
Evli Pankki
Nordea
Pohjola Pankki
SEB Enskilda

Lassila & Tikanoja Oyj ei vastaa analyyseissä esitetystä arvioista. Analyytikoiden yhteystiedot ovat yhtiön konsernisivustolla.

Yhteystiedot

Lassila & Tikanoja Oyj
PL 28
00441 Helsinki

Käyntiosoite:
Sentnerikuja 1
00440 Helsinki

Puhelin 010 636 111
Faksi 010 636 2800
www.lassila-tikanoja.fi
[etunimi.sukunimi\(at\)lassila-tikanoja.fi](mailto:etunimi.sukunimi(at)lassila-tikanoja.fi)

Sijoittajasuhteet

Timo Leinonen
talousjohtaja
puh. 0400 793 073
[timo.leinonen\(at\)lassila-tikanoja.fi](mailto:timo.leinonen(at)lassila-tikanoja.fi)

TALOUSTIEDOTTAMINEN VUONNA 2014

Lassila & Tikanoja Oyj:n osavuositiedot julkaistaan vuonna 2014 seuraavasti:

Osavuositiedot tammi–maaliskuu 25.4.2014 klo 14.00

Osavuositiedot tammi–kesäkuu 6.8.2014 klo 8.00

Osavuositiedot tammi–syyskuu 23.10.2014 klo 8.00

Taloudellisen informaation jakelu

Lassila & Tikanoja Oyj:n vuosikertomus, tilinpäätös ja osavuositiedot julkaistaan suomeksi ja englanniksi.

Vuosikertomus julkaistaan vain verkossa. Painettu vuosiesite ja tilinpäätös postitetaan vain yhtiön ylläpitämällä postituslistalla oleville. Postituslistalle voi liittyä yhtiön internetsivustolla. Sähköposti-ilmoituksen tiedotteista voi tilata yhtiön internetsivustolla.

Osoitteenmuutokset

Osakkeenomistajia pyydetään ilmoittamaan osoitteenmuutokset siihen pankkiin, pankkiiriliikkeeseen tai muuhun tilinhoitajayhteisöön, joka hoitaa osakkeenomistajan arvo-osuustiliä.

LASSILA & TIKANOJAN TIEDONANTOPOLITIikka

Tiedonantopolitiikassa määritellään toimintaperiaatteet ja -tavat, joiden mukaisesti Lassila & Tikanoja Oyj kommunikoi pääomamarkkinoiden kanssa. Tiedonantopolitiikan hyväksyy yhtiön hallitus.

Sijoittajaviestinnän tavoitteet ja periaatteet

L&T noudattaa sijoittajaviestinnässään Suomen lainsäädäntöä sekä NASDAQ OMX Helsingin ja Finanssivalvonnan määräyksiä ja ohjeita.

L&T:n sijoittajaviestinnän tavoitteena on välittää pääomamarkkinoille oikeaa ja merkityksellistä tietoa, joka tukee yhtiön osakkeen oikeaa arvomuodostusta. L&T:n toimintaa, toimintaympäristöä, strategiaa, tavoitteita ja taloudellista tilannetta koskevista olennaisista seikoista tiedotetaan oikea-aikaisesti, selkeästi ja riittävän kattavasti. Kaikille markkinaosapuolille toimitetaan yhdenmukainen tieto yhtä aikaa, ja sekä positiiviset että negatiiviset asiat kerrotaan. Kaikki tiedot julkaistaan suomeksi ja englanniksi. Raportointikausien tiedoissa noudatetaan jatkuvaa ja johdonmukaista linjaa sekä luvuissa että sanallisissa arvioissa.

Säännöllinen tiedonantovelvollisuus

L&T julkistaa tilinpäätöstiedotteen ja osavuositarkastukset, tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen ennalta ilmoitetun aikataulun mukaisesti. Tulevan tilikauden julkistuspäivät julkistetaan ennen tilikauden päättymistä.

Jatkuva tiedonantovelvollisuus

L&T julkistaa viipymättä kaikki yhtiötä ja sen toimintaa koskevat päätökset ja seikat, jotka saattavat vaikuttaa olennaisesti sen liikkeelle laskemien arvopapereiden arvoon. Tiedon olennaisuutta arvioidaan ottaen huomioon asian oletettavissa oleva laajuus tai tärkeys verrattuna yhtiön toimintaan kokonaisuudessaan. Olennainen tieto julkistetaan pörssitiedotteena.

Esimerkiksi seuraavat tiedot voivat olla olennaista osakkeen arvoon vaikuttavaa tietoa: muutokset yhtiön johdossa, tulosvaroitukset, merkittävät investoinnit ja yrityskaupat, merkittävä liiketoiminnan uudelleen suuntaaminen tai uusi yhteistyöjärjestely, merkittävän oikeudellisen prosessin vireille tulo tai siinä annettu päätös sekä merkittävä viranomaisen tekemä päätös tai yhteisyritystä koskeva tieto.

Tiedon vuotaminen

Mikäli luottamuksellista olennaista tietoa vuotaa yhtiön ulkopuolelle, yhtiö julkaisee viipymättä asiaa koskevan tiedotteen.

Tulevaisuuden kommentointi ja ohjeistus markkinoille

Ennusteet ja tulevaisuutta koskevat lausumat julkistetaan tilinpäätöstiedotteessa ja osavuositarkastuksissa. L&T julkistaa vain koko tilikautta koskevia tulosennusteita. L&T ei kommentoi sijoitusanalyttikoiden yhtiöstä laatimia ennusteita eikä markkinahuhuja.

Toimintatavat erilaisissa tiedottamistilanteissa

L&T julkistaa ilman aiheetonta viivytystä tulosvaroituksen, mikäli tulosenuste tai tulevaisuuden näkymät ovat muuttuneet olennaisesti aikaisemmin julkaistuista. Olennaisuutta arvioidaan suhteessa viimeksi julkistettuun taloudelliseen katsaukseen. Tulosvaroituksen julkistamisesta päättää ensi sijassa hallitus. Mikäli hallitusta ei saada päätösvaltaiseksi riittävän nopeasti, tulosvaroituksen antamisesta päättää hallituksen puheenjohtaja tai toimitusjohtaja, jotka pyrkivät keskustelemaan mahdollisimman monen hallituksen jäsenen kanssa ennen tiedotteen julkistamista.

Kriisitilanteissa toimitaan yhtiön kriisiviestintäohjeen mukaisesti.

Pörssitiedotteet ovat luettavissa välittömästi julkistamisen jälkeen yhtiön internetsivustolla.

Vastuut ja lausunnonantajat

L&T:n toimitusjohtaja ja talousjohtaja ovat vastuussa yhteyksistä sijoittajiin, osakkeenomistajiin ja analyytikoihin.

Hallitukselle tulevat kyselyt pääomamarkkinaosapuolilta ohjataan hallituksen puheenjohtajalle. Tarvittaessa puheenjohtaja joko vastaa niihin tai ohjaa ne toimitusjohtajalle.

Muilla henkilöillä ei ole oikeutta antaa yhtiön taloutta koskevia lausuntoja. Vastuuhenkilöiden yhteystiedot löytyvät yhtiön sijoittajasivuilta.

Tiedottamista ja yhteydenpitoa pääomamarkkinoihin koordinoi talousjohtajan alaisuudessa oleva IR-toiminto. Tapauskohteisesti sijoittajasuhdetoimintoon voi osallistua myös muita yhtiön edustajia.

Toimintatavat sijoittaja- ja analyytikkotapaamisissa

L&T järjestää tiedotustilaisuuden analyytikoille ja sijoittajille tuloksen julkistamisen yhteydessä. Sijoittajia tavataan myös analyytikko- ja sijoittajatapaamisissa, analyytikoiden ja sijoittajien vierailuilla yhtiössä ja pankkiiriliikkeiden järjestämissä roadshow-tilaisuuksissa.

Tapaamisissa käytävät keskustelut perustuvat aiemmin julkaistuun tai markkinoilla yleisesti saatavilla olevaan tietoon. Keskustelujen tarkoituksena on antaa taustatietoja L&T:stä ja sen toimintaympäristöstä.

Hiljainen jakso

Tapaamisia ei järjestetä eivätkä L&T:n edustajat kommentoi yhtiön taloudellista tilaa kauden päättymisen ja kyseistä kautta koskevan tulostiedotteen julkistamisen välisenä aikana.

YHTIÖKOKOUS JA OSINGON MAKSU

Yhtiökokous

Lassila & Tikanoja Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään keskiviikkona 19.3.2014 klo 16.00 Helsingissä Valkea talossa, osoitteessa Ilkantie 4, Haaga, 00400 Helsinki. Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka on perjantaina 7.3.2014 rekisteröity Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Osakkeenomistaja, jonka osakkeet on merkitty hänen henkilökohtaiselle suomalaiselle arvo-osuustililleen, on rekisteröity yhtiön osakasluetteloon.

Ilmoittautuminen yhtiökokoukseen

Osakkeenomistajan, joka haluaa ilmoittautua yhtiökokoukseen, tulee ilmoittaa osallistumisestaan viimeistään perjantaina 14.3.2014 klo 16.00. Yhtiökokoukseen voi ilmoittautua:

- a) yhtiön internetsivustolla osoitteessa www.lassila-tikanoja.fi/sijoittajat
- b) puhelimitse arkipäivisin 9-16 välisenä aikana numeroon 020 770 6876 tai
- c) kirjeitse osoitteeseen Lassila & Tikanoja Oyj, Taru Enrot, PL 28, 00441 Helsinki.

Mahdolliset valtakirjat pyydetään toimittamaan ennen ilmoittautumisajan päättymistä alkuperäisinä yllä olevaan osoitteeseen.

Hallintarekisteröidyn osakkeen omistaja

Hallintarekisteröityjen osakkeiden omistajalla on oikeus osallistua yhtiökokoukseen niiden osakkeiden nojalla, joiden perusteella hänellä olisi oikeus olla merkittynä Euroclear Finland Oy:n pitämään osakasluetteloon 7.3.2014. Osallistuminen edellyttää lisäksi, että osakkeenomistaja on näiden osakkeiden nojalla tilapäisesti merkitty Euroclear Finland Oy:n pitämään osakasluetteloon viimeistään 14.3.2014 klo 10.00 mennessä.

Hallintarekisteröidyn osakkeen omistajaa kehoitetaan pyytämään hyvissä ajoin omaisuudenhoitajaltaan tarvittavat ohjeet koskien rekisteröitymistä osakasluetteloon, valtakirjojen antamista ja ilmoittautumista yhtiökokoukseen.

Osingonmaksu

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 2013 vahvistettavan taseen perusteella maksetaan osinkoa 0,50 euroa osakkeelta. Osinko maksetaan osakkeenomistajalle, joka on osingonjaon täsmäytyspäivänä 24.3.2014 merkittynä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinko maksetaan 31.3.2014.

Yhtiökokous 19.3.2014

Osingon irtoamispäivä 20.3.2014

Maksun täsmäytyspäivä 21.3.2014

Osingonmaksu 31.3.2014